

การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม
บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด

โดย
นางสาวรมณีย์ บุญวานิช

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2552
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม
บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด

โดย
นางสาวรมณีย์ บุญวานิช

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2552
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE PARTICIPATION OF EMPLOYEES IN ENVIRONMENTAL MANAGEMENT OF
THAI TOSHIBA ELECTRIC INDUSTRIES CO.,LTD.

By
Rommanee Boonvanit

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree
MASTER OF ARTS
Program of Public and Private Management
Graduate School
SILPAKORN UNIVERSITY
2009

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระเรื่อง “ การมีส่วนร่วม
ของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ” เสนอโดย นางสาว
รมณีย์ บุญวานิช เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสพชัย พสุนนท์

คณะกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดาวลอย กาญจนมณีเสถียร)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสพชัย พสุนนท์)

...../...../.....

51601783 : สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของพนักงาน / การจัดการสิ่งแวดล้อม

รมนีย์ บุญวานิช : การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม

บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด. อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ : ผศ.ประสพชัย พสุนนท์. 168 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด และ 3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำนวน 335 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เปรียบเทียบโดยการทดสอบค่าที และค่าความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรรยา สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า

1) การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางสองด้าน คือ ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติและด้านการร่วมปันผลประโยชน์ ส่วนอีกสองด้านอยู่ในระดับน้อย คือ ด้านการร่วมติดตามประเมินผลและด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน

2) การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด พบว่า พนักงานที่มีเพศ การรับข้อมูลข่าวสาร เนื้อหาการฝึกอบรม และการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่ส่วนพนักงานที่มี อาวุธระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน รายได้ ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน และการฝึกอบรม โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด โดยภาพรวม พบว่า ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน รายได้ ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน และการฝึกอบรมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2552

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

51601783 : MAJOR : PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT

KEY WORDS : THE PARTICIPATION OF EMPLOYEES / ENVIRONMENTAL MANAGEMENT
ROMMANEE BOONVANIT : THE PARTICIPATION OF EMPLOYEES IN
ENVIRONMENTAL MANAGEMENT OF THAI TOSHIBA ELECTRIC INDUSTRIES CO., LTD.
AN INDEPENDENT STUDY ADVISOR : ASST.PROF.PRASOPCHAI PASUNON. 168 pp.

The purposes of this research were 1) to study the level of the participation of employees in environmental management of Thai Toshiba Electric Industries Co., Ltd. (TTEI). 2) to compare the participation of employees in environmental management of Thai Toshiba Electric Industries Co., Ltd. (TTEI). And 3) to study factors affecting approach the relation of the participation of employees in environmental management of Thai Toshiba Electric Industries Co., Ltd. (TTEI). The samples of this research were 335 persons of employees of Thai Toshiba Electric Industries Co., Ltd. (TTEI). Constructed questionnaires were used to collect data. The data were analyzed for Frequency (n), Percentage (%), Mean (\bar{X}), Standard deviation (S.D.), t-test, One-Way Analysis of Variance (ANOVA) and Contingency coefficient (Value of C). By indicating a significant value at 0.05

The statistical results of this research from employees in Thai Toshiba Electric Industries Co., Ltd. (TTEI) can be demonstrated as the following:

1) The Overall Environmental Management Participation of the employees stays at the moderate level. Nevertheless, when thoroughly analyze by each aspect, it was found that the Environmental Management Participation of Employees in the aspect of *the Operational Participant* and *the Benefit Sharing* are both at moderate level, while those of *the Monitoring Assessment* and *the Strategic Planning* are both at low level.

2) The Comparative Analysis of Ten factors are Gender, Age, Education Background, Positions, Income, Year Experience in the job, Information Recognition, the Acquired Training, Contents of Training, and the Revision of the Environmental Management Participation that contributed to the Environmental Management Participation of the employees show the detailed results as follows. The statistical research found that Gender, Information Recognition, Contents of Training, and the Revision of the Environmental Management Participation are statistical insignificant at the 0.05 level for both the Overall Environmental Management Participation of the employees and in the Four aspects. In contrast, Age, Education Background, Positions, Income, Year Experience in the job, and the Acquired Training, are statistical significant at the 0.05 level for both the Overall Environmental Management Participation of the employees and in the Four aspects.

3) The Correlations Analysis of Ten factors that contributed to the Environmental Management Participation of the employees reveals that factors that highly correlate to the Environmental Management Participation of the employees are Positions, Income, Year Experience in the job, and the Acquired Training, at 0.05 statistical significant level.

Program of Public and Private Management Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2009

Student's signature

An Independent Study Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสพชัย พสุนนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดาวลอย กาญจนมณีเสถียร และอาจารย์ ดร.สรวรยา ชื่อเลื่อม อาจารย์คณะกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระทุกท่านที่คอยให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือและความอนุเคราะห์จาก คุณกอบกาญจน์ สุริยสิทธิ์ วัฒนวรานุกร ประธานกรรมการบริหาร บริษัท ไตชิบา ไทยแลนด์ จำกัด นายอิเดโอะ โมริชิเกะ ประธานบริษัท ไทยไตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด คุณกนิษฐ เมืองกระจ่าง รองประธานบริษัท ไทยไตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด และกรรมการผู้จัดการบริษัท ไทยไตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ทุกท่าน ตลอดจนพนักงานบริษัท ไทยไตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อบริษัทหรือองค์กรต่างๆ เป็นประโยชน์ต่อทางวิชาการ ไม่ว่าจะเป็นนักเรียน นักศึกษา นักวิชาการ นักวิจัย หรือบุคคลทั่วไป รวมถึงเป็นประโยชน์ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยรวม เพื่อเกิดคุณค่าแก่การพัฒนา อันเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมต่อไป

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และสมาชิกครอบครัวบุญวานิช ตลอดจนพี่ๆ เพื่อนๆ สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ทุกท่านที่ให้คำปรึกษาและเป็นกำลังใจอย่างสม่ำเสมอจนการค้นคว้าอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์และประสบความสำเร็จตามที่ผู้วิจัยได้มุ่งหวังไว้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพประกอบ.....	ต
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย	7
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่ได้รับ	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิดการมีส่วนร่วม.....	11
ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	11
ลักษณะรูปแบบการมีส่วนร่วม	14
แนวคิดการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม	18
การจัดการสิ่งแวดล้อม	25
ความหมายของสิ่งแวดล้อม	25
ความหมายของการจัดการสิ่งแวดล้อม	26
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม.....	29
แนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อม	33
บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550ที่เกี่ยวข้อง กับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม.....	41
ข้อมูลบริษัท ไทย โตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด	45
นโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด	46

บทที่	หน้า
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 48
3	วิธีดำเนินการวิจัย 51
	ระเบียบวิธีวิจัย 51
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 52
	ตัวแปรที่ศึกษา 54
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 56
	การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ 59
	การเก็บรวบรวมข้อมูล 60
	การวิเคราะห์ข้อมูล 61
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 63
	ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของพนักงาน บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด 64
	ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานใน การจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด 70
	ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานใน การจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด 79
	ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงาน ในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด 119
	ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ 124
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 126
	สรุปผลการวิจัย 128
	การอภิปรายผล 133
	ข้อเสนอแนะ 141
	ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย 141
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป 144
บรรณานุกรม 145

	หน้า
ภาคผนวก.....	150
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	151
ภาคผนวก ข หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	160
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	164
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษา	166
ประวัติผู้วิจัย	168

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สถิติข้อมูลเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับปัญหามลพิษ แยกตามประเภทมลพิษ ปี 2550...	2
2	สถิติการร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหามลพิษ 10 ลำดับแรก แยกตามจังหวัด โดยกรมควบคุมมลพิษ ปี 2550.....	3
3	ข้อมูลพนักงานบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด (ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2552)....	53
4	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการ สิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามข้อมูลทั่วไป...	65
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายระดับการมีส่วนร่วมของ พนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด โดยภาพรวม.....	70
6	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายระดับ การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน.....	71
7	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายระดับ การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ.....	73
8	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายระดับ การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ด้านการร่วมปันผลประโยชน์.....	75
9	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายระดับ การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ด้านการร่วมติดตามประเมินผล.....	77
10	จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t ค่า Sig. และการแปลความของการ ทดสอบความแตกต่างระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการ สิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามเพศ.....	80
11	จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความของระดับการมีส่วนร่วม ของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามอายุ.....	81

ตารางที่	หน้า
12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามอายุ.....	83
13 การเปรียบเทียบรายค่าการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามอายุ.....	84
14 จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความของระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามระดับการศึกษา.....	86
15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามระดับการศึกษา.....	87
16 การเปรียบเทียบรายค่าการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามระดับการศึกษา.....	89
17 จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความของระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน.....	90
18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน.....	92
19 การเปรียบเทียบรายค่าการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน.....	93
20 จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความของระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามรายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน).....	94
21 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามรายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน).....	96

ตารางที่	หน้า
22	การเปรียบเทียบรายค่าการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามรายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน)..... 97
23	จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความของระดับการมีส่วนร่วม ของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน..... 98
24	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานใน การจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน.....100
25	การเปรียบเทียบรายค่าการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน.....102
26	จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความของระดับการมีส่วนร่วม ของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม.....104
27	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานใน การจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม.....106
28	จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความของระดับการมีส่วนร่วม ของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (เฉลี่ยต่อปี).....107
29	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานใน การจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (เฉลี่ยต่อปี).....109
30	การเปรียบเทียบรายค่าการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (เฉลี่ยต่อปี).....110

ตารางที่	หน้า
31	จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความของระดับการมีส่วนร่วม ของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามเนื้อหาการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม.....112
32	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานใน การจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามเนื้อหาการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม.....115
33	จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความของระดับการมีส่วนร่วม ของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม.....116
34	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานใน การจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม.....118
35	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรรยา และค่า Sig. ของการวิเคราะห์ปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด โดยภาพรวม.....119
36	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรรยา และค่า Sig. ของการวิเคราะห์ปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน.....120
37	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรรยา และค่า Sig. ของการวิเคราะห์ปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ.....121
38	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรรยา และค่า Sig. ของการวิเคราะห์ปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ด้านการร่วมกันเป็นผลประโยชน์.....122
39	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรรยา และค่า Sig. ของการวิเคราะห์ปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ด้านการร่วมติดตามประเมินผล.....123

ตารางที่	หน้า
40	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของพนักงานใน การจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อ บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด.....124

สารบัญภาพประกอบ

แผนภาพที่		หน้า
1	ปัญหามลพิษที่มีการร้องเรียนรวมจาก 4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปี 2550.....	2
2	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	8
3	แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของชนิดการมีส่วนร่วม.....	17
4	หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม.....	29
5	แผนภาพการจัดการสิ่งแวดล้อม.....	33
6	แผนภาพการกำหนดนโยบาย.....	38
7	แผนภาพการกำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อม.....	39

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางไปทั่วทุกมุมโลก การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก กำลังเป็นหัวข้อด้านสิ่งแวดล้อมที่ทุกคนทั่วโลกกำลังตระหนักถึงมากที่สุดเรื่องหนึ่ง และเป็นที่ถูกกล่าวขวัญมากขึ้นเมื่อภาพยนตร์เรื่อง An Inconvenient Truth ออกเผยแพร่และได้รับรางวัล Academe Awards สาขาภาพยนตร์สารคดียอดเยี่ยม ประจำปี 2006 ซึ่งประกาศผลรางวัลเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550 (กรมควบคุมมลพิษ 2552 : 89-90) จากสภาพปัญหาดังกล่าวทำให้หลายประเทศต่างกำลังสนใจ เนื่องจากทุกคนต่างได้รับผลกระทบไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่แห่งใดบนโลก

นักวิชาการบางท่านถึงกับกล่าวว่า ภาวะโลกร้อนเป็นภัยที่น่ากลัวที่สุด เนื่องจากเป็นภัยพิบัติที่ไม่สามารถพยากรณ์ได้อย่างแม่นยำ ทำได้เพียงคาดการณ์จากแบบจำลองต่างๆ ทำให้การป้องกันแก้ไขทำได้ยากและไม่สามารถหยุดยั้งได้ นอกจากบรรเทาผลกระทบให้น้อยลงและปรับตัวให้สามารถรองรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้น

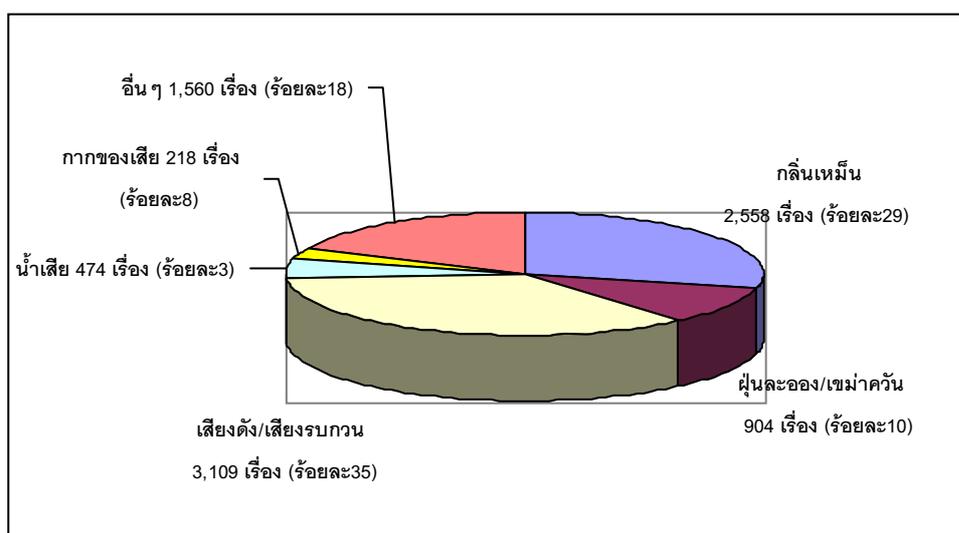
ในทำนองเดียวกัน นักวิทยาศาสตร์จากทั่วโลกยืนยันแล้วว่า ภาวะโลกร้อนหรือการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศของโลกเกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์ ไม่ได้เป็นกลไกที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ทั้งนี้ ผลกระทบจากภาวะโลกร้อนได้เกิดขึ้นแล้วในภูมิภาคต่างๆ ของโลก และนับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ประชาคมโลกจะต้องร่วมมือกันในการแก้ไขและบรรเทาผลกระทบที่จะเกิดขึ้น (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2551 : 125)

สำหรับประเทศไทย การสำรวจข้อมูลการรับเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมจากส่วนราชการ ซึ่งให้บริการรับแจ้งเรื่องราวร้องทุกข์ เช่น กรมควบคุมมลพิษ กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรุงเทพมหานคร ศูนย์ดำรงธรรมกระทรวงมหาดไทย ศูนย์บริการประชาชน สำนักนายกรัฐมนตรี พบว่า ปัญหามลพิษที่มีจำนวนผู้ร้องเรียนมากที่สุด ได้แก่ มลพิษทางอากาศและเสียง (กรมควบคุมมลพิษ 2552 : 56) ดังตารางที่ 1 และ รูปที่ 1

ตารางที่ 1 สถิติข้อมูลเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับปัญหามลพิษ แยกตามประเภทมลพิษ ปี 2550

ส่วนราชการ	จำนวนเรื่อง	ปัญหามลพิษ					
		กลิ่นเหม็น	ฝุ่นละออง/เขม่าควัน	เสียงดัง/เสียงรบกวน	น้ำเสีย	กากของเสีย	อื่นๆ
1. กรุงเทพมหานคร	5,692	1,834	364	2,664	240	135	1,161
2. กรมโรงงานอุตสาหกรรม	662	346	297	296	103	32	367
3. กรมควบคุมมลพิษ	552	372	228	133	126	50	26
4. ศูนย์ดำรงธรรม	34	6	15	16	5	1	6
รวม	6,940	2,558	904	3,109	474	218	1,560
5. ศูนย์บริการประชาชนสำนักงานนายกรัฐมนตรี	2,314	1,163			446	705	-
รวม	9,254	7,734			920	923	1,560

ที่มา: 1) กรุงเทพมหานคร, เมษายน 2551 2) กรมโรงงานอุตสาหกรรม, มกราคม 2551 3) กรมควบคุมมลพิษ, มกราคม 2551 4) ศูนย์ดำรงธรรมกระทรวงมหาดไทย, มกราคม 2551 5) ศูนย์บริการประชาชนสำนักงานนายกรัฐมนตรี, มกราคม 2551, อ้างถึงใน กรมควบคุมมลพิษ, การร้องเรียนปัญหามลพิษ (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดเหรียญบุญการพิมพ์ (1988), 2552), 56.

แผนภาพที่ 1 ปัญหามลพิษที่มีการร้องเรียนรวมจาก 4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปี 2550

ที่มา: 1) กรุงเทพมหานคร, เมษายน 2551 2) กรมโรงงานอุตสาหกรรม, มกราคม 2551 3) กรมควบคุมมลพิษ, มกราคม 2551 4) ศูนย์ดำรงธรรม กระทรวงมหาดไทย, มกราคม 2551, อ้างถึงใน กรมควบคุมมลพิษ, การร้องเรียนปัญหามลพิษ (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดเหรียญบุญการพิมพ์ (1988), 2552), 56.

ส่วนพื้นที่ที่ได้รับการร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหามลพิษ จากสถิติของกรมควบคุมมลพิษ พบว่า พื้นที่ที่ประสบกับปัญหามากที่สุดเป็นพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทั้งนี้ อาจเนื่องจากเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา การคมนาคมขนส่ง และการบริการสาธารณะ ฯลฯ จึงเป็นเหตุให้มีการร้องเรียนจำนวนมากที่สุด (กรมควบคุมมลพิษ 2552 : 57-58) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สถิติการร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหามลพิษ 10 ลำดับแรก แยกตามจังหวัด

โดยกรมควบคุมมลพิษ ปี 2550

ลำดับที่	จังหวัด	จำนวนเรื่อง	ร้อยละ
1	กรุงเทพมหานคร	273	61
2	สมุทรปราการ	35	6
3	สมุทรสาคร	27	4
4	นครปฐม	21	3
5	นนทบุรี	18	2
6	ปทุมธานี	17	3
7	พระนครศรีอยุธยา	14	3
8	เชียงใหม่	13	2
9	ระยอง	11	2
10	สระบุรี	9	2
รวม 10 ลำดับแรก		438	80
จังหวัดอื่นๆ		114	20
รวมทั้งหมด		552	100

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ, มกราคม 2551, อ้างถึงใน กรมควบคุมมลพิษ, พื้นที่ที่ได้รับการร้องเรียน (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดเหรียญบุญการพิมพ์ (1988), 2552), 57.

ข้อมูลรายงานสถานการณ์มลพิษประเทศไทยข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อมยังคงเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาที่ผ่านมา ทำให้รัฐบาลเล็งเห็นความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาล้างแวล้อม โดยอาศัยความร่วมมือจากองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงรัฐวิสาหกิจ เพื่อบรรเทาผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และเกิดการนำเอาสาระสำคัญของอันเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและสิ่งแวดล้อมมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 เช่น มาตรา 43 มาตรา 57 มาตรา 67 มาตรา 73 มาตรา 85 มาตรา 87 และมาตรา 290 เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอื่นๆ อย่างเช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาไว้ซึ่งคุณภาพของธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์ได้สร้างขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพของประชาชนและความสมบูรณ์สืบไปของมนุษยชาติ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2551) โดยมีการจัดทำแผนปฏิบัติการ เรียกว่า แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา 35 – 36 ของพระราชบัญญัติดังกล่าว

ปัจจุบันมีการจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550-2554 ขึ้น โดยกำหนดกรอบแนวคิดตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ซึ่งเน้นเรื่อง การสร้างสังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืนบนรากฐานการพัฒนาของความสมดุลในมิติเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อย่างไรก็ตาม กระบวนการจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 – 2554 มีจุดเด่นที่สำคัญ คือ ยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยใช้กระบวนการยกวงแหวน ที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ ในทุกขั้นตอน และให้ทุกภาคส่วนและทุกภาคของประเทศแสดงความคิดเห็นในเวทีสิ่งแวดล้อมที่จัดขึ้นตามประเด็นสิ่งแวดล้อมด้านต่างๆ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2550 : คำนำ)

ทั้งนี้ สาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) หัวข้อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ กล่าวถึงเรื่องยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ ประเด็นส่วนหนึ่งให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสันติและเกื้อกูล ด้วยการส่งเสริมสิทธิชุมชนและกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสงวนอนุรักษ์ฟื้นฟู พัฒนา ใช้ประโยชน์และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ รวมทั้งการสร้างกลไกในการปกป้องคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2552)

การมีส่วนร่วมของพนักงานต่อองค์กรจึงมีความสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจในยุคปัจจุบัน เนื่องจากเป็นกระบวนการดำเนินการเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ระดับบุคคลไปจนถึงระดับส่วนรวม เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี พนักงานเกิดความตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญเพื่อร่วมกันช่วยพัฒนาองค์กรของตนให้เกิดประโยชน์ต่อไป

บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด (Thai Toshiba Electric Industries Co.,Ltd. หรือ TTEI) เป็นโรงงานอุตสาหกรรมภาคธุรกิจเอกชนแห่งหนึ่งที่ลงนามตามข้อตกลงบริษัทร่วมทุน (Joint Venture) กับบริษัท โตชิบา ไทยแลนด์ จำกัด ในประเทศไทย และบริษัทแม่ประเทศญี่ปุ่น เป็นโรงงานอุตสาหกรรมที่ผลิตและจัดจำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้านและผลิตภัณฑ์นำเข้านสินค้าไอที โดยถือได้ว่ากลุ่มเครื่องใช้ไฟฟ้าของบริษัทโตชิบาประเทศไทยนั้น เป็นบริษัทแรกๆ ที่ตระหนักถึงผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมที่กำลังเป็นปัญหาในปัจจุบันและให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อีกทั้งได้มีการประกาศเป็นนโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัทและนำนโยบายเป็นแนวทางนำไปสู่การปฏิบัติในทิศทางเดียวกันตลอดมา พร้อมทั้งกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในกิจกรรมโครงการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นประจำทุกปี จนกระทั่งบริษัทได้รับการจดทะเบียนและได้ใบรับรองเรื่องมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 เมื่อเดือนมิถุนายน ปี พ.ศ. 2541 (ค.ศ. 1998) โดยมีองค์กรเอกชนจาก AJA Registrars. Co., Ltd. เข้ามาควบคุมดูแลตรวจสอบมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัทเป็นประจำอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน และการที่บริษัทได้รับการตรวจสอบมาตรฐานและได้รับการรับรองมาตรฐานอยู่เป็นระยะส่วนหนึ่งเป็นเพราะบริษัทยึดปรัชญาการทำงานเป็นหัวใจสำคัญ คือ “committed to People committed to the Future” หรือ โตชิบานำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต” นั่นคือ People คนทุกๆ ระดับ ไม่ว่าจะเป็นพนักงาน ผู้ร่วมทุน ผู้ซื้อสินค้า ไปจนถึงสังคม รวมถึง Future การลงทุนทางด้านเทคโนโลยี การให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนา รวมถึงสิ่งแวดล้อมบนความรับผิดชอบต่อที่บริษัทยึดถือตลอดมา (บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด 2552)

ดังนั้น ผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ นอกเหนือจากการประกอบธุรกิจและบริหารจัดการการดำเนินงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรภาคธุรกิจเอกชนในสมัยก่อนจะเห็นได้ว่าการมุ่งเน้นการทำกำไรสูงสุดให้กับองค์กรเพียงอย่างเดียว และสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ได้วางไว้ เหตุผลดังกล่าวอาจจะไม่ใช่หนทางที่ดีที่จะทำให้องค์กรแข็งแกร่งอย่างทุกวันนี้ได้ เนื่องจากกระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมีผลอย่างยิ่งต่อการดำเนินธุรกิจ เพราะการทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีได้นั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดูแลรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและต่อสังคมโดยรวมควบคู่กันไปตามกฎหมาย กฏข้อบังคับ และมาตรฐานต่างๆ เพื่อช่วยป้องกันแก้ไขปัญหาและรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีศักยภาพมากขึ้น

การปฏิบัติตามข้อกำหนดเพื่อคงมาตรฐานไว้ได้นั้น จะต้องอาศัยกระบวนการเสริมสร้างให้พนักงานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมตามนโยบายสิ่งแวดล้อม

เนื่องจากพนักงานเป็นทรัพยากรและเป็นกลไกที่มีความสำคัญ และสามารถแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มความสำเร็จของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการต่างๆ ขององค์กรในปัจจุบันและอนาคตได้ รวมถึงการแสดงความรับผิดชอบของการรักษา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมร่วมกับองค์กร อันนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

โดยสรุปแล้ว การให้พนักงานทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมตามนโยบายสิ่งแวดล้อมขององค์กรนั้นเป็นสิ่งสำคัญมาก สามารถทำให้มองเห็นถึงแนวทางไปสู่ความสำเร็จในกิจกรรมโครงการตามนโยบายสิ่งแวดล้อมขององค์กรได้ ทำให้พนักงานมองเห็นสภาพแวดล้อมขององค์กร มีจิตสำนึกร่วมกันในการอนุรักษ์ทรัพยากร ร่วมกันประหยัดทรัพยากรโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีคุณค่า สามารถทำให้พนักงานมีส่วนร่วมทางการคิดวางแผน มีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติ มีส่วนร่วมปันผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล ดังนั้น หากองค์กรได้ประสบความสำเร็จในการให้พนักงานเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงแล้ว จะทำให้พนักงานเกิดความร่วมมือร่วมใจปฏิบัติงาน หาทางป้องกัน และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นอันอาจจะส่งผลประโยชน์ที่ดีต่อพนักงานและองค์กรโดยรวมต่อไปในอนาคต

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา “การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด” โดยเฉพาะ พนักงาน ซึ่งเป็นฐานกำลังที่มีความสำคัญในการมีส่วนร่วมทางกิจกรรมโครงการในการจัดการสิ่งแวดล้อมตามนโยบายบริษัท เพื่อศึกษาลักษณะการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีผลต่อลักษณะการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม รวมถึงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการทำงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัทตามมาตรฐานสากลให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด” โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด

2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด

3. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัย “การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบา อุตสาหกรรม จำกัด” ครั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังต่อไปนี้

3.1 ประชากร การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดประชากร คือ พนักงานบริษัท ไทยโตชิบา อุตสาหกรรม จำกัด จำนวนทั้งหมดประมาณ 2,070 คน (ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2552)

3.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานบริษัท ไทยโตชิบา อุตสาหกรรม จำกัด ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของยามาเน่ Yamane's (Yamane, อ้างถึงใน ราม ทิพย์รส 2547: 76-77) ได้จำนวนทั้งสิ้น 335 คน

3.3 พื้นที่ พื้นที่สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดเลือกสถานที่ตั้งเลขที่ 129/1-5 ถนนติวานนท์ ตำบลท่าทราย อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาวิจัย

3.4 ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม มีรายละเอียดดังนี้

3.4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ ปัจจัยที่มีผลต่อลักษณะการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน รายได้ ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน การรับข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรม เนื้อหาการฝึกอบรม และการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม

3.4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ลักษณะการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด 4 ด้าน ได้แก่

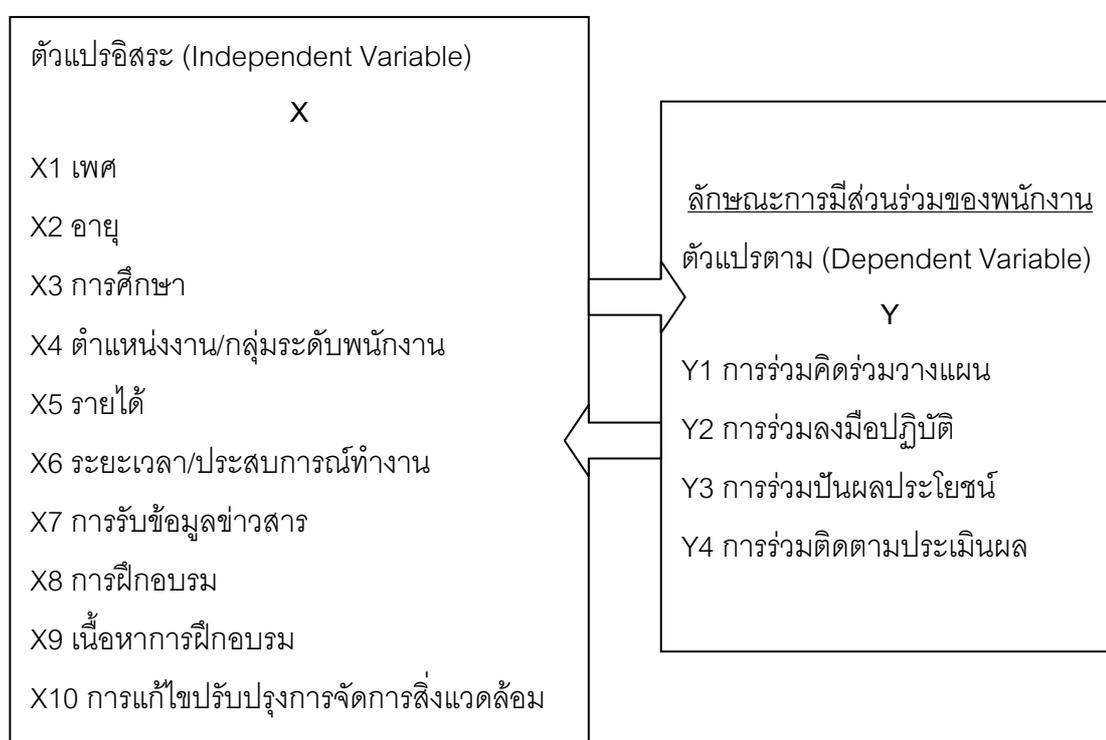
1. การร่วมคิดร่วมวางแผน
2. การร่วมลงมือปฏิบัติ
3. การร่วมปันผลประโยชน์
4. การร่วมติดตามประเมินผล

3.5 ระยะเวลา ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาและเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการเก็บรวบรวมภาคสนาม เริ่มการวิจัยประมาณเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2552 จนถึงประมาณเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2553 โดยสรุป

ใช้ระยะเวลาทำการศึกษาวิจัยทั้งสิ้นประมาณ 10 เดือน และเมื่อการศึกษาวิจัยเสร็จสมบูรณ์จะนำเสนอผลงานวิจัยต่อไป

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

สำหรับกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แสดงแผนภาพที่ 2 เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. ประโยชน์ที่ได้รับ

5.1 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อบริษัทหรือองค์กรต่างๆ ไม่ว่าจะป็นองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน โดยแสดงบทบาทการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น พนักงานเกิดความร่วมมือร่วมใจปฏิบัติงานร่วมกัน หาทางป้องกัน และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการสิ่งแวดล้อมตามนโยบายของบริษัทหรือองค์กรนั้นๆ ทำให้เกิดประสพความสำเร็จและส่งผลดีต่อบริษัทหรือองค์กรในภาพรวมต่อไปในอนาคต

5.2 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อทางวิชาการ เนื่องจากผลงานการศึกษาวิจัยนี้ ถือเป็นส่วนหนึ่งของผลงานทางวิชาการโดยแสดงให้เห็นถึงศักยภาพและความสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ มีจิตสำนึกร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร และคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีคุณค่าต่อไป อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษา นักวิชาการ นักวิจัย หรือบุคคลทั่วไปที่สนใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม

5.3 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยรวม เพราะปัจจุบันการมีส่วนร่วมถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ หากบริษัทหรือองค์กรใดประสบความสำเร็จในการให้พนักงานเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงแล้ว จะทำให้มองเห็นถึงแนวทางไปสู่ความสำเร็จ และนำประโยชน์ไปสู่สังคม โดยสามารถมีส่วนร่วมการคิดวางแผน มีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติ มีส่วนร่วมปันผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล เพื่อช่วยกันรักษา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ต่อไป

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดคำนิยามขอบเขตหรือความหมายของคำศัพท์เฉพาะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

6.1 **การมีส่วนร่วมของพนักงาน** หมายถึง การดำเนินการของพนักงานบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด โดยดำเนินกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของบุคคล ของกลุ่มหรือองค์กร เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมทางความคิด การตัดสินใจ การวางแผน การปฏิบัติ การรับผลประโยชน์ และการติดตามประเมินผล จนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้

6.2 **ลักษณะการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม** หมายถึง การที่พนักงานของ บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการต่างๆ ตามนโยบายของบริษัท โดยมี 4 ด้าน ดังนี้

6.2.1 **ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน** คือ การที่พนักงานเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจร่วมวางแผนเพื่อจัดกิจกรรมหรือปรับปรุงกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามนโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัท

6.2.2 ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ คือ การที่พนักงานมีการสนับสนุนและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามนโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัท

6.2.3 ด้านการร่วมกันปันผลประโยชน์ คือ การที่พนักงานมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงจะได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามนโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัท

6.2.4 ด้านการร่วมติดตามประเมินผล คือ การที่พนักงานได้มีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นของตนเองจากการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามนโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัท

6.3 ปัจจัยที่มีผลต่อลักษณะการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม หมายถึง ข้อมูลตัวแปรอิสระที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไปของพนักงานบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน รายได้ ระยะเวลา/ประสบการณ์ทำงาน การรับข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรม เนื้อหาการฝึกอบรม และการแก้ไขปรับปรุงการจัดการสิ่งแวดล้อม อันส่งผลต่อตัวแปรตามเกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม 4 ด้าน คือ ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ ด้านการร่วมปันผลประโยชน์ และด้านการร่วมติดตามประเมินผล

6.4 การจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท หมายถึง กระบวนการดำเนินการในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีระบบ เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยการสร้างกลไกควบคุมในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมของบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด

6.5 นโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัท หมายถึง การดำเนินงานของบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ภายใต้ข้อกำหนดประกาศที่2/2552 ประกาศ ณ วันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2552

6.5.1 เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังจิตสำนึกเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อม และมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องให้กับพนักงานทุกคน รวมถึงผู้ปฏิบัติงานในนามขององค์กรทุกคน

6.5.2 เพื่อปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมาย และข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น RoHS, Toshiba green procurement และ ESTER เสมือนเป็นมาตรฐานของ TTEI

6.5.3 เพื่อส่งเสริมการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมจากกระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์และบริการของ TTEI โดยถือว่าเป็นหัวข้อสำคัญในการบริหารงานของ TTEI ซึ่งจะจัดทำเป็น “วัตถุประสงค์ และเป้าหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม”

6.5.4 เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งหมดทั่วทั้งกลุ่มโตชิบา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด” ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดการมีส่วนร่วม
 - 1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม
 - 1.2 ลักษณะรูปแบบการมีส่วนร่วม
 - 1.3 แนวคิดการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม
2. การจัดการสิ่งแวดล้อม
 - 2.1 ความหมายของสิ่งแวดล้อม
 - 2.2 ความหมายของการจัดการสิ่งแวดล้อม
 - 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม
 - 2.4 แนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อม
3. บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม
4. ข้อมูลบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด
5. นโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดการมีส่วนร่วม

1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

ณพวรรณ ศรีสมสันต์ (2550 : 25) สรุปการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า การเข้าร่วมกันของประชาชนตั้งแต่ระดับปัจเจกชน ระดับกลุ่ม หรือระดับท้องถิ่นในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ หรือร่วมลงมือปฏิบัติหรือชักชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติในการทำกิจกรรมและโครงการ โดยร่วมรับผิดชอบ รวมทั้งมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ที่เกิดจากผลการดำเนินงานในลักษณะต่างๆ ในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์ของตนหรือชุมชน

มนัส สุวรรณ (2549 : 62) ให้ความเห็นเรื่องของการมีส่วนร่วมว่า การทบทวนแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเช่นเดียวกันทำให้ทราบว่า ธรรมชาติที่แท้จริงของการมีส่วนร่วมในอันที่จะทำให้การดำเนินการใดๆ ประสบผลสำเร็จได้นั้นต้องเป็นการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในทุกชั้นตอนหรือมากขึ้นตอนมากที่สุด มิใช่มีส่วนร่วมเพียงชั้นตอนใดชั้นตอนหนึ่ง

ชัยวรรณ สมศรีริน (2548 : 9) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วม คือ กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลทุกระดับ โดยเกี่ยวข้องกับการแสดงความรู้สึกการเป็นเจ้าของ การแสดงความรู้สึกนึกคิด และการร่วมแสดงออกถึงความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการร่วมการตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมการรับผลประโยชน์ และร่วมติดตามผล ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพความคิด ความเชื่อของแต่ละบุคคล และขึ้นอยู่กับยุคสมัยอีกด้วย

ประเวศ วะสี (2541 : 8) ได้แสดงความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมว่า ทุกองค์การมีความสำคัญทั้งนั้น การคิดทั้งระบบจะมีปัญญาพอที่ให้ระบบบูรณาการอยู่ได้ต้องอาศัยการเรียนรู้ร่วมกัน ต้องเป็น Interaction Learning Through Action คำนี้เป็นหัวใจสำคัญ เพราะจะทำให้เกิดปัญญาในระบบ และทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ

เจริญ ภัสระ (2540 : 1, 3) ยังได้กล่าวอธิบายถึงเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชน (People's participation) หรือการมีส่วนร่วมของชุมชนว่าหมายถึง ความพร้อมและโอกาสที่ทั้งฝ่ายรัฐบาล และฝ่ายประชาชนหรือชุมชน ยอมรับผัดขอบและกระทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน

นอกจากนี้ เจริญ ภัสระ ยังได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีความเห็นแตกต่างกันอีก 4 ความหมาย ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่กลุ่มประชาชนหรือขบวนการของประชาชนซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาเป็นผู้ที่อยู่ในวงนอกระบบราชการได้เพิ่มความสามารถในการควบคุมทรัพยากรและสถาบันต่างๆ ตามสภาวะสังคมที่เป็นอยู่

2. การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการและควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกสังคมและในการมีส่วนร่วม ประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญาซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนเองอย่างเป็นตัวของตัวเอง

3. การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิด

สร้างสรรค์ ความรู้และความชำนาญร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตามผล การปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

4. การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการที่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับ โอกาสและได้ใช้โอกาสที่ได้รับแสดงออกซึ่งความรู้สึกรู้สึกนึกคิด แสดงออกซึ่งสิ่งที่เขามี แสดงออกซึ่ง สิ่งที่เขาต้องการ แสดงออกซึ่งปัญหาที่กำลังเผชิญและแสดงถึงซึ่งวิธีแก้ปัญหา และลงมือปฏิบัติ โดยการช่วยเหลือของหน่วยงานภายนอกน้อยที่สุด

สุริยา วีรวงศ์ (2536 : 41, อ้างถึงใน ณพวรรณธรรม เสมสันต์ 2550 : 22) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า มีความหมายหลากหลายและหลายมิติในแต่ละมุมมอง กล่าวคือ

มุมมองของนักรัฐศาสตร์ การมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชนได้ไปใช้สิทธิในการ เลือกลง หรือมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง นั่นคือ การมีจิตสำนึกทางการเมืองที่ ประชาชนมีอยู่ และได้รับการกระตุ้นให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในระดับหนึ่ง

มุมมองของนักพัฒนาองค์กรพัฒนาเอกชน การมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชนใน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนในกิจกรรมการพัฒนาตั้งแต่จุดเริ่มต้น กล่าวคือตั้งแต่การสร้างแนวความคิด ไปจนถึงที่สุดเป็นการเน้นถึงการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม

สายทิพย์ สุคติพันธ์ (2534 : 26) กล่าวเอาไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนใน ความหมายที่ลึกซึ้งที่สุด มิได้หมายถึงเพียง เมื่อรัฐกำหนดโครงการอะไรขึ้นมาประชาชนก็ร่วมกันทำ แต่ทั้งนี้ต้องอยู่บนเงื่อนไขของการเปลี่ยนการทำงาน กลไกการพัฒนาจากการพัฒนาโดยรัฐมาเป็น การพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาทหลัก การมีส่วนร่วมของประชาชน จึงหมายถึงการคืนอำนาจใน การกำหนดการพัฒนาให้ประชาชน อย่างน้อยที่สุดประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการริเริ่มวางแผน และดำเนินการในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่และอนาคตของเขา

เฟรงคลินท์ ลิสค์ (Franklyn Lisk 1985 : 15, อ้างถึงใน ญาณิศา ถนอมบุญ 2547 : 9) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมในมุมมองกว้างว่าเป็นการเข้าร่วมอย่างแข็งขัน ในการดำเนินการ ตัดสินใจในทุกระดับและทุกรูปแบบของกิจกรรมต่างๆ ทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และ โดยเฉพาะในบริบทของกระบวนการวางแผนที่มีการกำหนดรูปแบบ แนวคิดการมีส่วนร่วมสัมพันธ์ กับการเข้าร่วมของมวลชนอย่างกว้างขวางในการเลือก การบริหาร และการประเมินผลของ แผนงานและโครงการต่างๆ ที่จะนำมาซึ่งการยกระดับความเป็นอยู่ให้สูงขึ้น

วิลเลียม เออร์วิน (William Erwin 1976 : 138, อ้างถึงใน นิชาพัฒน์ เพิ่มทอง อินทร์ 2550 : 19) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน

การดำเนินการพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ ความชำนาญ ร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงาน ขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

จากความหมายของการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยขอสรุปไว้ว่า การมีส่วนร่วม คือ การดำเนินการของบุคคล โดยดำเนินกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของบุคคล ของกลุ่มหรือองค์กร เพื่อให้ เกิดการมีส่วนร่วมทางความคิด การตัดสินใจ การวางแผน การปฏิบัติ การรับผลประโยชน์ และการ ติดตามประเมินผล จนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้

1.2 ลักษณะรูปแบบการมีส่วนร่วม

ธินาพัฒน์ เพิ่มทองอินทร์ (2550 : 22) ได้กล่าวถึงแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วม คือ กระบวนการ วิธีการที่ให้ประชาชนชาวบ้านในชุมชนได้มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องของท้องถิ่น ชุมชน ตั้งแต่การร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมกันพัฒนากิจกรรมต่างๆ ตั้งแต่เริ่มต้น และตัดสินใจดำเนิน กิจกรรม ร่วมรับผลประโยชน์ในการพัฒนา และประเมินกิจกรรมนั้นๆ โดยความสมัครใจและร่วม รู้ลึกถึงความเป็นเจ้าของ

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษามุมมองและความเห็นจากนักวิชาการต่างๆ ดังกล่าว ข้างต้น ผู้วิจัยมองเห็นได้ว่าลักษณะรูปแบบของการมีส่วนร่วมนั้นมีความหลากหลายและมีความแตกต่างกันไปตามแนวคิดและทัศนะของนักวิชาการแต่ละคน และลักษณะรูปแบบของการมีส่วนร่วมของพนักงานถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องเช่นเดียวกัน

มนัส สุวรรณ (2549 : 65-66) กล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ว่าสามารถกระทำได้ใน 5 รูปแบบ ดังนี้

1. การรับข้อมูลข่าวสาร (Public information) การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้ ประชาชนในพื้นที่โครงการและผู้จะได้รับผลกระทบ จะต้องได้รับแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการ และผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้การได้รับข่าวสารดังกล่าวต้องได้รับก่อนการตัดสินใจดำเนินโครงการ

2. การปรึกษาหารือ (Public consultation) เป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมในลักษณะของการปรึกษาหารือระหว่างผู้ดำเนินโครงการกับประชาชนที่มีส่วนได้-ส่วนเสียโดยตรง ทั้งนี้เพื่อเป็นการรับฟังความคิดเห็นและตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการให้ประชาชนได้ทราบ และรับข้อเสนอแนะเพื่อประกอบการตัดสินใจ

3. การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public meeting) เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่ผู้ดำเนินโครงการกับประชาชน ผู้มีส่วนได้-ส่วนเสีย จะได้ทำความเข้าใจร่วมกันด้วยเหตุผลซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบนี้สามารถทำได้ใน 2 ลักษณะ คือ

3.1 การประชุมในระดับชุมชน (Community meeting) ซึ่งจัดประชุมในชุมชนที่จะได้รับผลกระทบจากโครงการโดยผู้ดำเนินการจะส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุม

3.2 การประชุมรับฟังความคิดเห็นทางวิชาการ (Public hearing) การประชุมลักษณะนี้จำเป็นสำหรับโครงการขนาดใหญ่ที่มีเรื่องของเทคนิค และวิชาการที่เกี่ยวข้อง การประชุมลักษณะนี้ต้องเปิดกว้างสำหรับสาธารณะ

4. การร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้ถือเป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในทางปฏิบัติจริง การดำเนินโครงการซึ่งมักดำเนินการในรูปของคณะกรรมการจะต้องมีตัวแทนของประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย

5. การใช้กลไกทางกฎหมาย รูปแบบนี้แม้จะไม่ใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรง แต่เป็นลักษณะของการเรียกร้องสิทธิหรือการใช้สิทธิของประชาชนเมื่อเห็นว่าเกิดความไม่โปร่งใสหรือความไม่เป็นธรรมเกิดขึ้นในการดำเนินโครงการ

ศิริลักษณ์ จันโกคา (2548 : 13) ได้สรุปรวมแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ ลักษณะ และขั้นตอนของการมีส่วนร่วมเพื่อกำหนดเป็นกรอบในการศึกษาไว้ ดังต่อไปนี้ คือ การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน การมีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในด้านการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในด้านการติดตามผล

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2543 : 143) ได้สรุปกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการศึกษาชุมชน จะเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเรียนรู้สภาพชุมชน การดำเนินชีวิต ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการทำงาน และร่วมค้นปัญหา ตลอดจนจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผน เพื่อกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทางการดำเนินงาน และทรัพยากรที่ใช้

3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา โดยการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ แรงงาน เงินทุน หรือเข้าร่วมบริหารงาน

4. การมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

สุนิทยั มะลิวัลย์ (2541 : 20) ได้สรุปการมีส่วนร่วมของประชาชน 3 ระดับ

1. ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมสูง คือ ประชาชนได้มีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มหาปัญหา ตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ปัญหา ปฏิบัติกิจกรรม และประเมินกิจกรรมที่ทำ กล่าวคือ ประชาชนเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมเอง

2. ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง คือ ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมบางส่วน เช่น ได้รับการบอกเล่า หรือปรึกษาในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ซึ่งอาจจะไม่ได้มีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น

3. ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมน้อย หรือไม่มีส่วนร่วมเลย คือ กิจกรรมต่างๆ ที่จัดทำขึ้น ประชาชนไม่มีส่วนร่วมเลย ประชาชนเป็นผู้รับฟัง รอรับคำสั่ง เป็นผู้รับบริการเท่านั้น รายละเอียดของกิจกรรมในขั้นตอนต่างๆ ประชาชนไม่มีส่วนร่วม

ทศพล กฤตยพิสิฐ (2538 : 13-14) ศึกษาลักษณะการมีส่วนร่วม 5 ลักษณะ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมขั้นริเริ่มการพัฒนา
2. การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผนการพัฒนา
3. การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินการพัฒนา
4. การมีส่วนร่วมในขั้นรับผลประโยชน์
5. การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลการพัฒนา

วิไลพร สมบุญรัชย์ (2534 : 14) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วม เพื่อเป็นกรอบในการศึกษาไว้ดังนี้ การมีส่วนร่วมศึกษาปัญหา การมีส่วนร่วมวางแผน การมีส่วนร่วมปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมติดตามผล และการมีส่วนร่วมบำรุงรักษา

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2527 : 10, อ้างถึงใน ประเทือง วงษ์แจ้ง 2541 : 20) ได้สรุปการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงานกิจกรรม
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

โคเฮนและอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff 1977 : 7-10, อ้างถึงใน ณพวรรณศรีธรรม เสมสันต์ 2550 : 28) แบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 แบบ โดยแสดงความสัมพันธ์ของชนิดการมีส่วนร่วมไว้ ดังแผนภาพที่ 3

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่

1.1 ริเริ่มตัดสินใจ

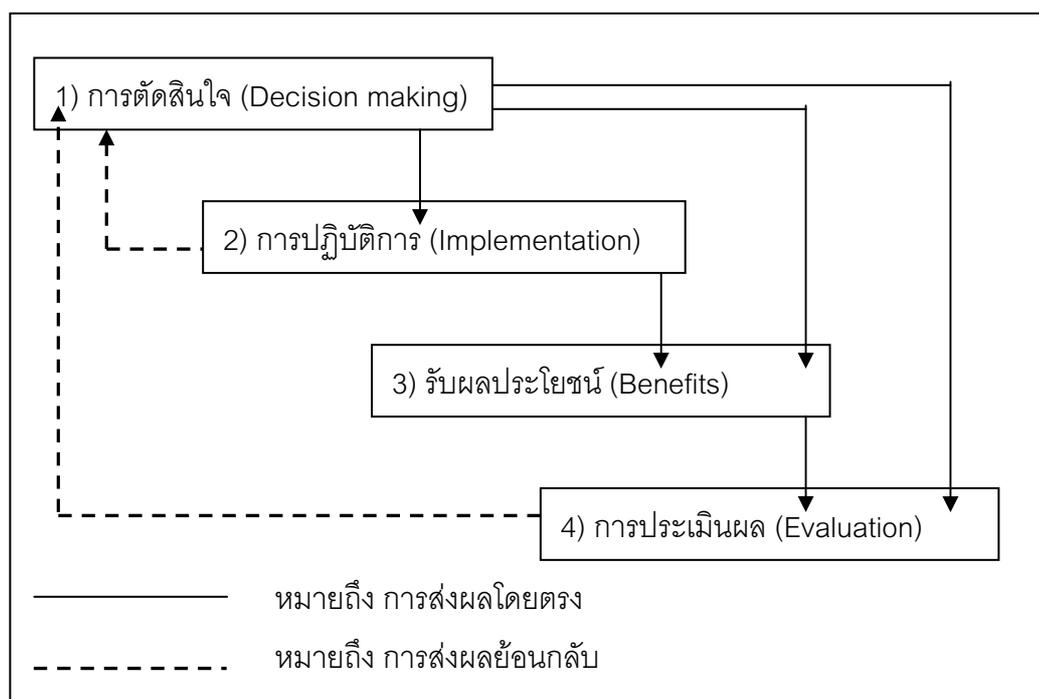
1.2 ดำเนินการตัดสินใจ และ

1.3 ตัดสินใจปฏิบัติการ

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางด้านสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

แผนภาพที่ 3 แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของชนิดการมีส่วนร่วม

ที่มา : Cohen & Uphoff, อ้างถึงใน ณพวรรณธรรม เสมสันต์, รูปแบบของการมีส่วนร่วม

(บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2550), 29.

ทั้งนี้ เมื่อศึกษาค้นคว้าเรื่องดังกล่าวข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยขอสรุปเรื่องลักษณะรูปแบบการมีส่วนร่วม มีส่วนประกอบสำคัญ 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน คือ การที่พนักงานเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจร่วมวางแผนเพื่อจัดกิจกรรมหรือปรับปรุงกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามนโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัท
2. ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ คือ การที่พนักงานมีการสนับสนุนและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามนโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัท
3. ด้านการร่วมปันผลประโยชน์ คือ การที่พนักงานมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงจะได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามนโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัท
4. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล คือ การที่พนักงานได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของตนเองจากการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามนโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัท

1.3 แนวคิดการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้กำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ไว้ในส่วนมาตรา 6 มาตรา 7 และมาตรา 8 มีดังต่อไปนี้

มาตรา 6 เพื่อประโยชน์ในการร่วมกันส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของชาติ บุคคลอาจมีสิทธิและหน้าที่ ดังนี้

1. การได้รับทราบข้อมูลและข่าวสารจากทางราชการในเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เว้นแต่ข้อมูลหรือข่าวสารที่ทางราชการถือว่าเป็นความลับเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ หรือเป็นความลับเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคล สิทธิในทรัพย์สินหรือสิทธิในทางการค้า หรือกิจการของบุคคลใดที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย
2. การได้รับชดเชยค่าเสียหาย หรือค่าทดแทนจากรัฐ ในกรณีที่ได้รับความเสียหายจากภัยอันตรายที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษหรือภาวะมลพิษ อันมีสาเหตุมาจากกิจการหรือโครงการใดที่ริเริ่ม สนับสนุน หรือดำเนินการโดยส่วน-ราชการหรือรัฐวิสาหกิจ
3. การร้องเรียนกล่าวโทษผู้กระทำผิดต่อเจ้าพนักงานในกรณีที่ได้พบเห็นการกระทำใดๆ อันเป็นการละเมิด หรือฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษ หรือการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

4. การให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

5. การปฏิบัติตาม พรบ.นี้หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยเคร่งครัด

ทั้งนี้ ตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายว่าด้วยการนี้บัญญัติไว้

มาตรา 7 เพื่อเป็นการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้องค์กรเอกชนซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทย หรือกฎหมายต่างประเทศที่มีกิจกรรมเกี่ยวข้องโดยตรงกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม หรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และมีได้ มีวัตถุประสงค์ในทางการเมือง หรือมุ่งคำหากำไรจากการประกอบกิจกรรมดังกล่าว มีสิทธิขอจดทะเบียนเป็นองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติต่อกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 8 องค์กรเอกชนที่ได้จดทะเบียนตามมาตรา 7 แล้วอาจได้รับการช่วยเหลือหรือได้รับการสนับสนุนจากทางราชการในเรื่องดังต่อไปนี้

1. การจัดให้มีอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

2. การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ข้อมูลหรือข่าวสาร เพื่อสร้างจิตสำนึกของสาธารณชนที่ถูกต้องเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

3. การช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ริเริ่มโครงการ หรือกิจกรรม เพื่อคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่นั้น

4. การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และเสนอแนะความคิดเห็นต่อรัฐบาลหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

5. การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนผู้ได้รับอันตรายหรือความเสียหายจากภาวะมลพิษอันเกิดจากการรั่วไหลหรือแพร่กระจายของมลพิษ รวมทั้งเป็นผู้แทนในคดีที่มีการฟ้องร้องต่อศาล เพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน หรือค่าเสียหายให้แก่ผู้ที่ได้รับอันตรายหรือความเสียหายนั้นด้วย

ในกรณีที่องค์กรเอกชนที่ได้จดทะเบียนประสบปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินกิจการตามวรรค 1 และร้องขอให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติช่วยเหลือให้นายกรัฐมนตรี โดยคำแนะนำของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจสั่งให้ความช่วยเหลือตามความ

เหมาะสม หรือสั่งให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องดำเนินการช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกต่อไป

คณะกรรมการกองทุนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ อาจพิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุน หรือเงินกู้ให้แก่องค์กรเอกชนที่ได้จดทะเบียนแล้ว เพื่อสนับสนุนกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งได้ตามที่เห็นสมควร

องค์กรเอกชนที่ได้จดทะเบียนแล้วอาจเสนอชื่อผู้แทนภาคเอกชน เพื่อให้ คณะรัฐมนตรีพิจารณาแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้ ในกรณีที่องค์กรเอกชนใดที่ได้จดทะเบียนแล้วดำเนินกิจการโดยก่อความวุ่นวาย หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือไม่เหมาะสม ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนการจดทะเบียน ขององค์กรเอกชนนั้นได้

ในทำนองเดียวกัน สาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) หัวข้อยุทธศาสตร์การพัฒนาระเทศ กล่าวถึงเรื่องยุทธศาสตร์การสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ ประเด็นส่วนหนึ่งให้ความสำคัญ กับการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่าง สันติและเกื้อกูล ด้วยการส่งเสริมสิทธิชุมชนและกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสงวน อนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนา ใช้ประโยชน์และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ รวมทั้งการสร้างกลไก ในการปกป้องคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2552)

จะเห็นได้ว่า แนวคิดการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏใน พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และสาระสำคัญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) กอบกาญจน์ สุริยสัตย์ วัฒนวรางกูร ประธานกรรมการบริหาร บริษัท โตชิบา ไทยแลนด์ จำกัด ยังได้กล่าวถึงเรื่องแนวคิด “อริสแตเติล” เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของทุกคนในบริษัทซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในการทำงาน ไว้ในหนังสือพ็อคเก็ตบุ๊ก บันทึกดีๆ แห่งชีวิต ไว้ว่า “...พนักงานแต่ละคนเปรียบเสมือน อริสแตเติล ก้อน ดินตนเองก็เป็นแค่อริสแตเติลก้อนหนึ่งเท่านั้น ทุกตำแหน่งมีคุณค่าเท่ากันหมด ไม่มีตำแหน่งไหนมี คุณค่าสูงหรือต่ำกว่าตำแหน่งอื่น ดังนั้นผู้นำจึงต้องให้เกียรติพนักงานทุกคน เพราะหากขาดใครคน ใดคนหนึ่งไป องค์กรจะมีช่องโหว่ ทำให้งานออกมาไม่สมบูรณ์ แต่หากผู้นำรู้จักอริสแตเติลทุกก้อนและ สามารถวางอริสแตเติลแต่ละก้อนให้ถูกที่ ก็จะสามารถสร้างสถาปัตยกรรมที่สวยงามขึ้นมาได้ไม่ยาก... สุดท้ายแล้วเขาจะอยู่กับเราหรือไปอยู่ที่อื่นก็ไม่เป็นไร เพราะไม่ว่าเขาจะอยู่ดีหรือไปดี เราก็มี

ความสุขทั้งนั้น เพราะเรารู้ว่าเขาเหล่านั้นจะเป็นทรัพยากรที่ดีและมีความสามารถของสังคมเสมอ”
(กอบกาญจน์ สุริยสัตย์ วัฒนวรานุกร 2552 : 86-87)

นอกจากนี้ กอบกาญจน์ สุริยสัตย์ วัฒนวรานุกร (2552 : 67-69, 73-74) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมไว้ว่า “...เดี๋ยวนี้กระแสรักสิ่งแวดล้อมกำลังมาแรง แต่ที่โตชิบาเรายืนยันได้ว่าไม่ได้ทำตามกระแส หรือสร้างภาพเพื่อให้ขายของได้มากขึ้น เหตุผลเดียวที่เราทำเรื่องนี้ก็เพราะว่าเราถือว่าสิ่งแวดล้อมคือความรับผิดชอบของเรา... นับตั้งแต่วันนั้นจนถึงวันนี้ไม่ที่เราจะจัดกิจกรรมที่มีลูกเล่นแปลกใหม่แค่ไหนก็ต้องมีการปลูกต้นไม้ร่วมด้วยเสมอ เพราะเราถือว่าการปลูกต้นไม้เป็นการคืนแก่ธรรมชาติในส่วนที่เราได้ทำลายไป เป็นส่วนหนึ่งในการแสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม... เพราะนอกจากจะได้ตอบแทนแผ่นดินแล้ว ยังทำให้เราได้มีส่วนร่วมในการแสดงความรับผิดชอบต่อโลกด้วย”

อย่างไรก็ตาม กองควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร (2548 : 1-5, อ้างถึงใน ฅพรวรรษ์ธรรม์ เสมสันต์ 2550 : 35-37) ได้มีขั้นตอน กระบวนการ ความสำเร็จและเงื่อนไข รวมทั้งรูปแบบและขอบเขตการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1. ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชนประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ 4 ขั้นตอน คือ

1.1 ขั้นตอนการค้นหาคำปรึกษา กำหนดสาเหตุของปัญหา จัดลำดับความสำคัญของปัญหา และหาแนวทางแก้ไขปัญหา

1.2 ขั้นตอนการตัดสินใจ และวางแผนแก้ไขปัญหา

1.3 ขั้นตอนการปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผนที่ประชาชนได้ร่วมกำหนดไว้

1.4 ขั้นตอนประเมินผลงานของกิจกรรมการพัฒนา เพื่อค้นคว้าหาข้อดีและข้อบกพร่อง ซึ่งจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานต่อไป

ขอบเขตการมีส่วนร่วมได้แบ่งออกเป็นขั้นตอนกิจกรรมในลักษณะเดียวกัน คือ มีการกำหนดปัญหา เลือกลงแนวทางปฏิบัติ ดำเนินการและประเมินผล ประชาชนอาจเข้าร่วมในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือเข้าร่วมในทุกขั้นตอนก็ได้

2. กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน แบ่งได้ดังนี้

2.1 การร่วมในการวางแผน เป็นการกำหนดขอบเขตในการดำเนินงาน สิ่งแรกที่ชุมชนต้องทราบ คือ อะไรคือปัญหาของชุมชน เมื่อพบปัญหาเราต้องหาสาเหตุของปัญหา เพื่อกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยการตั้งเป้าหมาย วิธีการแก้ไข และการติดตามประเมินผล

2.2 การร่วมในการดำเนินกิจกรรม เมื่อร่วมกันกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้แล้วก็ร่วมแรงร่วมใจทำกิจกรรมนั้นซึ่งการมีส่วนร่วมทำได้หลายทาง คนที่มีเวลาก็ช่วยกันทำกิจกรรม คนไม่มีเวลาก็สนับสนุนเงิน เป็นการประสานความร่วมมือทุกฝ่าย

2.3 การร่วมในการใช้ประโยชน์ คือ การนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เป็นการเพิ่มระดับของการพึ่งพาตนเอง

2.4 การร่วมในการได้รับประโยชน์ คือ ในการดำเนินกิจกรรมใดๆ ที่ทุกคนต้องได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน เช่น การจัดสวนสาธารณะในชุมชน ผู้ได้รับประโยชน์ก็คือทุกคนในชุมชน

2.5 การร่วมในการประเมินผล เพื่อประชาชนในชุมชนจะได้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคต่างๆเพื่อร่วมกันดำเนินการหาทางแก้ไขต่อไป

3. ความสำเร็จและเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ความสำเร็จของการระดมความร่วมมือขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการ ดังนี้

3.1 การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนตั้งแต่แรกเริ่มว่ามีปัญหา สาเหตุของปัญหา และการแก้ปัญหาด้วยการคิดจะทำโครงการอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน โดยใช้ประโยชน์จากแรงงาน ทรัพยากรจากท้องถิ่นอย่างเต็มที่

3.2 สร้างองค์กรท้องถิ่น กลไกการประสานงาน งบประมาณ ปัจจัย การดำเนินงานทั้งภาครัฐและเอกชนตามความต้องการอันจำเป็นของประชาชน รวมทั้งการร่วมติดตามประเมินผล ดูแลรักษาสืบไป

3.3 การผสมผสานแผนงานและโครงการของทางราชการ ด้วยการพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถของประชาชน และคุณภาพเจ้าหน้าที่ เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน สนองประโยชน์ประชาชน ได้ถูกต้องตามกาลเวลาและสถานที่

นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยอื่นที่อาจเป็นเงื่อนไขให้เกิดความสำเร็จในการมีส่วนร่วม เช่น ประชาชนต้องมีความสนใจที่สัมพันธ์สอดคล้องกับการมีส่วนร่วม นั้น มีอิสรภาพที่จะมีส่วนร่วม มีความเต็มใจและเป็นประโยชน์ มีเวลา ไม่เสียเงินทองและต้องไม่รู้สึกรบกวนหรือกระทบกระเทือนต่อตำแหน่งหน้าที่หรือสถานภาพทางสังคม

4. รูปแบบและขอบเขตการมีส่วนร่วมของประชาชนในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

4.1 รูปแบบการสร้าง กฎเกณฑ์ กติกา ของการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนของตนเอง เช่น อาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อม การห้ามทิ้งขยะมูลฝอยลงในที่สาธารณะ เป็นต้น ในชุมชนขนาดเล็กที่คณะกรรมการชุมชนมีบทบาทที่โดดเด่น และประชาชนในชุมชนมีความสมัครสมานสามัคคี กติกาของชุมชนจะเป็นสิ่งที่จำเป็น และมีค่าอย่างยิ่ง และสามารถเฝ้าควบคุมชุมชนให้อยู่ได้ด้วยความสะดวก และช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

4.2 รูปแบบของการสร้างเครือข่าย เนื่องจากปัญหาสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่ไม่สามารถที่จะจำกัดขอบเขต และความรุนแรงของปัญหาได้ ดังนั้นรูปแบบของการสร้างความร่วมมือหรือช่วยเหลือกันในลักษณะเครือข่ายจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยการรวมตัวของกลุ่มตัวแทนอาสาสมัครแต่ละชุมชน เป็นองค์กรอาสาสมัคร หรือเป็นรูปแบบอื่นๆ เช่น เครือข่ายคนรักสุขภาพ ครอบครัวคนรักสุขภาพ เครือข่ายผู้อนุรักษ์สัตว์ป่า เป็นต้น

4.3 การจัดตั้งกลุ่มเฉพาะกิจในการศึกษาและติดตามปัญหาสิ่งแวดล้อมที่คาดว่าจะเกิดจากการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการใดโครงการหนึ่งที่อาจส่งผลกระทบต่อชุมชน ประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ อาจมีการรวมตัวกัน และจัดตั้งคณะผู้แทนในการศึกษาและติดตามปัญหา เพื่อความร่วมมือในการยับยั้งปัญหา

4.4 การจัดประชาพิจารณ์ กรณีที่เกิดความขัดแย้งกันในเรื่องสิ่งแวดล้อม ในการทำกิจกรรมหรือโครงการที่อาจส่งผลกระทบต่อประชาชนในชุมชน เช่น การเก็บเงินค่าเก็บขยะมูลฝอยในชุมชน โครงการก่อสร้างเตาเผาขยะ เป็นต้น ทุกคนควรมีสติในการตัดสินใจ เพราะจะเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง จึงจำเป็นต้องมีการจัดเวทีแสดงความคิดเห็นที่เรียกว่า ประชาพิจารณ์ ซึ่งในการจัดประชาพิจารณ์ที่ดีควรมีความเป็นกลางและมีเหตุผล

ญาณิศา ถนอมบุญ (2547 : 14) แสดงความเห็นด้วยถึงเรื่องนี้ว่า ลำพังแต่หน่วยงานรัฐเพียงฝ่ายเดียวไม่เพียงพอต่อการแก้ปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมอย่างแน่นอน ซึ่งนอกจากประชาชนทั่วไปแล้ว หากภาคธุรกิจเอกชนเข้าไปมีส่วนร่วมด้วย ก็จะเป็นผลดีมากยิ่งขึ้น

เอกชนเดียวกันกับภายในองค์การภาคธุรกิจเอกชน พนักงานขององค์กรเป็นหัวใจสำคัญส่วนหนึ่งในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม เพราะจะมีผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตและคุณภาพสภาพแวดล้อมการทำงานของพนักงาน อีกทั้งยังเป็นการสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างองค์กรกับพนักงานอีกด้วย

สำหรับแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมนั้น จะต้องผสมผสานกันระหว่างภาคนโยบายและภาคปฏิบัติ กล่าวคือ ในภาคนโยบายนั้น จะต้องบรรจุเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการสนับสนุนและส่งเสริมให้โครงการหรือกิจกรรมใดๆ ก็ตาม เพื่อเปิดโอกาสแก่ประชาชนในการร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การร่วมแสดงความคิดเห็น การร่วมตัดสินใจและการร่วมประเมินผลหลังจากที่ได้ปฏิบัติไปแล้วและในขั้นตอนต่างๆ

ในภาคปฏิบัติ ต้องอาศัยกลไกของรัฐและจุดแข็งขององค์กรประชาชนร่วมกัน ผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายมาเป็นระดับปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งนี้รัฐเป็นผู้สนับสนุนในด้านงบประมาณ ข้อมูลและบุคลากรแก่ประชาชน รวมทั้งมาตรการทางด้านกฎหมายเข้ามาช่วยเสริมให้การดำเนินการให้การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นไปด้วยความถูกต้อง

เมื่อเทียบกับองค์การธุรกิจเอกชนที่จะต้องมีแนวทางการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมจะต้องสอดคล้องกันระหว่างนโยบายและการปฏิบัติขององค์กร ซึ่งหากในนโยบายไม่บรรจุเนื้อหาสนับสนุนและส่งเสริม เปิดโอกาสให้แก่พนักงานในการรับรู้ข่าวสารข้อมูลร่วมแสดงความคิดเห็น ฯลฯ และการแปลงนโยบายมาปฏิบัติก็ขาดความจริงจังและต่อเนื่อง ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ ข้อมูลสิ่งเหล่านี้เป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่ทำให้พนักงานไม่มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรนั้นๆ

สัญญา สุติพันธ์วิหาร และ สุชาติ นวกวงษ์ (2543 : 1-17, อ้างถึงใน ญาณิศานอมบุญ 2547 : 14-15) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญส่วนหนึ่งในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมและปัญหาทรัพยากรธรรมชาติเกิดการร่อยหรอจนก่อให้เกิดภาวะวิกฤติ ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเป็นลำดับ ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อคุณภาพชีวิตและคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งลำพังแต่หน่วยงานรัฐเพียงฝ่ายเดียวนั้น ไม่เพียงพอต่อการแก้ไข

ดังนั้น ประชาชนผู้ซึ่งเป็นต้นเหตุหนึ่งของปัญหาดังกล่าว จึงควรที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกัน รวมทั้งการช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันให้หมดไป

จากการศึกษาแนวคิดการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวมแล้ว ผู้วิจัยมองว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมจะมีตั้งแต่ ระดับปัจเจกชน ระดับกลุ่ม รวมจนถึงระดับสังคม ในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ หรือร่วมประเมินผลในการทำกิจกรรมโครงการอันเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์ร่วมกันด้วยเหตุนี้แล้ว หากเทียบกับองค์การธุรกิจเอกชนซึ่งจะต้องมีแนวทางการมีส่วนร่วมของพนักงานใน

การจัดการสิ่งแวดล้อมภายในองค์กรแล้ว ควรจะต้องสอดคล้องกันระหว่างนโยบายและการปฏิบัติขององค์กร หากนโยบายไม่สนับสนุน ส่งเสริม และเปิดโอกาสให้แก่พนักงานรับรู้ข้อมูล หรือร่วมกันแสดงความคิดเห็น รวมถึงการนำนโยบายมาปฏิบัติขาดความจริงจังและต่อเนื่อง สิ่งเหล่านี้อาจทำให้พนักงานไม่มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรนั้นๆ ได้

2. การจัดการสิ่งแวดล้อม

2.1 ความหมายของสิ่งแวดล้อม

วิลเลียมส์ รัตนเพียรธัมมะ (2548 : 3) ได้กล่าวสรุปความหมายของสิ่งแวดล้อมไว้ว่า หมายถึง สรรพสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรม (จับต้องได้ มองเห็นได้ ทั้งเป็นพิษและไม่เป็นพิษ) และนามธรรม (วัฒนธรรม แบบแผน ประเพณี ความเชื่อ) มีอิทธิพลเกี่ยวโยงถึงกัน เป็นปัจจัยในการเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ผลกระทบจากปัจจัยหนึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างหรือทำลายอีกส่วนหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สิ่งแวดล้อมเป็นวงจรและวัฏจักรที่เกี่ยวข้องกันไปทั้งระบบ

ซัชพล ทรงสุนทรวงศ์ (2546 : 192-193) ได้แสดงความคิดเห็นว่า สิ่งแวดล้อมเป็นคำที่มีความหมายกว้างมาก ความหมายดังกล่าวควรมีความเกี่ยวข้องกับธรรมชาติ จึงเห็นด้วยกับความหมายของสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 นอกจากนี้ยังเห็นว่าควรให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมที่สร้างขึ้นมาด้วย ซึ่งมีทั้งสิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ดังนั้นสิ่งแวดล้อมจึงหมายถึง สิ่งต่างๆ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต เกิดขึ้นตามธรรมชาติและมนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้น ซึ่งสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นประกอบด้วยสิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์

เกษม จันทรแก้ว (2545 : 2-3) ได้ให้คำนิยามและความหมายของสิ่งแวดล้อมไปในเชิงของรูปธรรมมากขึ้น กล่าวคือ สิ่งของ วัตถุ สารประกอบ และกลุ่มสรรพสิ่งที่มีชีวิต ไม่มีชีวิต เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มนุษย์สร้างขึ้น ที่อยู่ในรูปของแข็ง ของเหลว ก๊าซ เศรษฐกิจ สังคม และ/หรือ สัมผัสด้วยอาการทั้งห้า คือ รส กลิ่น สี เห็นได้ สัมผัสได้

วิเรืองรอง รัตนวิไลสกุล (2542 : 1) อธิบายความหมายของสิ่งแวดล้อม หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรม (จับต้องได้และมองเห็นได้) และนามธรรม (วัฒนธรรม แบบแผน ประเพณี ความเชื่อ) มีอิทธิพลเกี่ยวโยงถึงกัน เป็นปัจจัยในการเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ผลกระทบจากปัจจัยหนึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างหรือทำลายอีกส่วนหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สิ่งแวดล้อมจึงเป็นวงจรและวัฏจักรที่เกี่ยวข้องกันไปทั้งระบบ

วินัย วีระวัฒนานนท์ (2541 : 193) ได้สรุปความหมายของสิ่งแวดล้อม คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ น่าจะเป็นความหมายที่นำไปใช้ได้ดี เพราะการดำรงชีวิตของมนุษย์นั้น จะมีวิชาการทั้งทางวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิชาอื่นๆ ผสมผสานกันอยู่ทั้งหมด รวมทั้งปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันล้วนเกิดขึ้นทั้งจากสาเหตุที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม

ประเทศไทยได้บัญญัติความหมายของ “สิ่งแวดล้อม” ไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่มีลักษณะเบ็ดเสร็จไว้ในมาตราที่ 4 คือ “สิ่งแวดล้อม” หมายความว่า สิ่งต่างๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพ ที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์ได้ทำขึ้น

จากความหมายของสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยขอสรุปไว้ว่า สิ่งแวดล้อม หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบๆตัว ทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและเกิดจากมนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้น ทั้งสิ่งที่เป็นรูปธรรมจับต้องและมองเห็นได้ รวมถึงสิ่งที่เป็นนามธรรมจับต้องและมองเห็นไม่ได้ สิ่งต่างๆ ทั้งหลายเหล่านี้ก่อให้เกิดผลกระทบไม่ทางใดทางหนึ่งหรือหลายทางได้

2.2 ความหมายของการจัดการสิ่งแวดล้อม

นิชาพัฒน์ เพิ่มทองอินทร์ (2550 : 37) ได้สรุปการจัดการสิ่งแวดล้อมไว้ว่า หมายถึง กระบวนการดำเนินการอย่างมีระบบในการจัดการให้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ โดยไม่มีผลกระทบต่อระบบสิ่งแวดล้อม ด้วยการสร้างกลไกควบคุม เพื่อจะได้มีทรัพยากรใช้ตลอดไป

วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ (2548 : 87-88) ได้สรุปสาระสำคัญของความหมายของการจัดการสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1. การจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ตอบสนองความต้องการของมนุษย์
2. การนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ ต้องมีการวางแผนการใช้ที่ดีและเหมาะสม
3. การนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ต้องมีผลกระทบต่อมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อมน้อยที่สุด
4. การนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อมนุษย์อย่างยั่งยืน

จักรพันธ์ ปัญจะสุวรรณ (2545 : 8) ได้ให้ความหมายการจัดการสิ่งแวดล้อมว่า หมายถึง วิธีการดำเนินการหรือวิธีการปฏิบัติอย่างมีระบบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สิ่งแวดล้อมที่ดี

ดำรงอยู่ได้นานที่สุด โดยการป้องกัน การรักษา และแก้ไขปรับปรุงให้สิ่งแวดล้อมคงสภาพที่ดี ดั้งเดิมหรือดีขึ้นกว่าเดิม

เกษม จันทร์แก้ว (2544 : 294) ให้ความหมายของ การจัดการสิ่งแวดล้อม คือ กระบวนการดำเนินการอย่างมีระบบในการจัดการให้ทรัพยากรธรรมชาติสามารถสนองความต้องการของมนุษย์ด้วยการสร้างกลไกควบคุมโดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การมีใช้ในอนาคตตลอดไป

ราตรี ภาว (2543 : 245) ให้ความหมายของ การจัดการสิ่งแวดล้อม คือ การดำเนินงานเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ โดยไม่มีผลกระทบต่อระบบสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อจะได้มีทรัพยากรใช้ตลอดไปหรือการกำหนดกิจกรรมในการนำทรัพยากรมาใช้

เกษม จันทร์แก้ว (2540 : 472-473) ยังได้ทำการศึกษาคำนิยามและความหมายของคำว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมของ Dassmann (1976,1980), Chunkao (1981), Gopal (1977), Watt (1973) และ Moran et al. (1980) และได้สรุปความหมายตามทรรศนะของนักวิชาการต่างๆ ดังกล่าวนี้ว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นอันหนึ่งอันใดจากข้อความต่อไปนี้

1. การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นคำที่เหมือนกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่ต่างกันที่ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมนั้น เป็นเหมือนทฤษฎีและหลักการไม่ได้มีแผนงานปฏิบัติ ส่วนคำว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมนั้น เป็นคำที่มีความหมายเชิงปฏิบัติได้

2. การจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นกระบวนการ ซึ่งหมายถึงต้องมีกลไกสิ่งแวดล้อม ควบคุมและมีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างมีแบบแผน กล่าวคือ ต้องมีจุดเริ่มต้นและลงท้ายที่มี กลไกควบคุม ด้วยเหตุดังนี้ การจัดการสิ่งแวดล้อมจึงสามารถยอมรับได้ในการปฏิบัติและเป็นไปตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ทุกประการ

3. การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นเสมือนแผนงานในการดำเนินการทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งการกำหนดแผนงานนี้จะต้องครอบคลุมนโยบาย มาตรการ แผนงาน และโครงการ หรือแผนปฏิบัติ (action plan) ที่มีขั้นตอนและกลไกควบคุมให้แผนงานดำเนินไปได้

4. การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นการให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภายในระบบสิ่งแวดล้อมโดยต้องยึดหลักและวิธีการอนุรักษ์วิทยา ซึ่งผู้ใช้ต้องตระหนักดีว่าต้องมี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสำหรับมวลมนุษยชาติตลอดไป ทั้งปริมาณที่เพียงพอ คุณภาพ เป็นไปตามความต้องการและเวลาที่ต้องการมีให้ได้ นอกจากนี้การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต้องไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม แต่ถ้าหลีกเลี่ยงไม่ได้ ก็ยอมให้เกิดให้น้อยที่สุด หรือเกิดได้ตามความสามารถของธรรมชาติที่จะช่วยตัวเองได้เท่านั้น ถ้า

เกินกว่านี้แล้วก็จะเกิดมลพิษสิ่งแวดล้อมได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การจัดการสิ่งแวดล้อม คือ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมขั้นแผนการปฏิบัติหรือคือหาวิธีการอนุรักษ์มาประยุกต์ใช้ กล่าวคือ มีแผนการใช้และดำเนินการต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างที่กำหนดไว้อย่างมีขั้นตอนและมีกลไกควบคุม

5. การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นแนวทางหนึ่งของนิเวศพัฒนาปฏิบัติ หรือพัฒนาแบบยั่งยืน กล่าวคือ การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นหลักการที่เปิดโอกาสให้มีการใช้ทรัพยากรได้ แต่ต้องไม่ให้คุณค่าทางนิเวศวิทยาสูญเสียไป หมายถึงว่า การนำทรัพยากรมาใช้นั้นต้องอยู่ในวิสัยที่ธรรมชาติจะช่วยธรรมชาติให้ฟื้นฟูตัวเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าเกินความสามารถของธรรมชาติแล้ว ปัญหาของเสียมีมากเกินไปจนกลายเป็นมลพิษสิ่งแวดล้อมก็จะมีมากตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

6. การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นทั้งหลักการและแผนปฏิบัติให้ผู้บริหารใช้ดำเนินงานตั้งแต่เริ่มโครงการและดำเนินโครงการ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการจัดการสิ่งแวดล้อมมีกลไกที่กำกับ

สวัสดี โนนสูง (2537 : 163) กล่าวว่า การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นการหาแนวทางการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์แก่มนุษย์มากที่สุดโดยไม่ก่อปัญหาสิ่งแวดล้อม มีแผนงานและประชาสัมพันธ์ให้เข้าใจตรงกัน

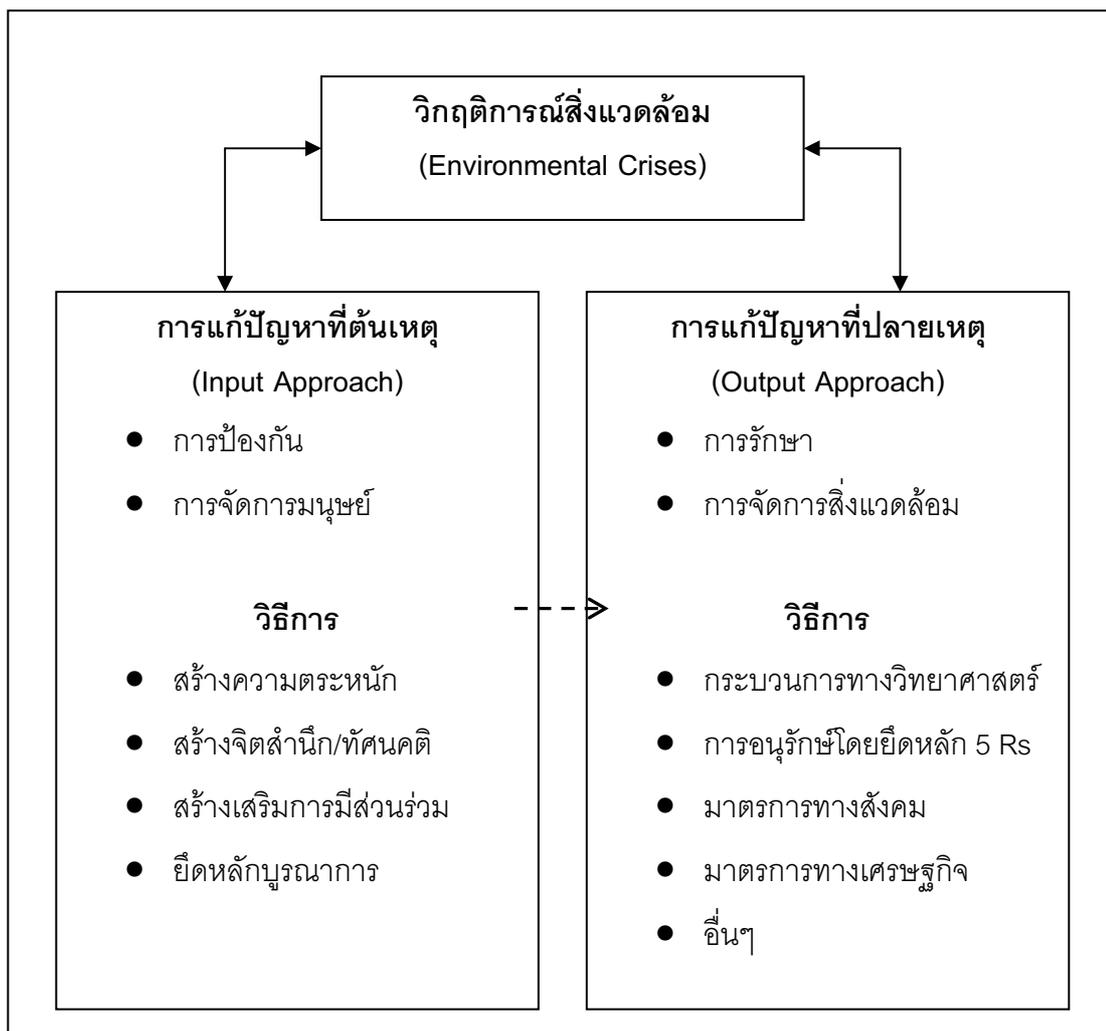
จอลลี่ (Jolly 1978, อ้างถึงใน นิชาพัฒน์ เพิ่มทองอินทร์ 2550 : 36) ได้ให้ความหมายการจัดการสิ่งแวดล้อม คือ กระบวนการดำเนินการตามความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น มีส่วนให้ประโยชน์ตามความต้องการของมนุษย์ขั้นต่ำหรือมากกว่าในอนาคต

วินส์โลว์และกัปปี้ (Winslow and Gubby 1976, อ้างถึงใน นิชาพัฒน์ เพิ่มทองอินทร์ 2550 : 37) ให้คำจำกัดความของคำว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมว่าหมายถึง การพิจารณาตรวจสอบทรัพยากรในพื้นที่อย่างดีแล้วตัดสินใจว่าจะทำอะไรที่ต้องการโดยมิให้เกิดอันตรายมากจนทำให้สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์อาศัยมีเหลืออยู่น้อยชนิดต้องเสียไป

โดยสรุปแล้ว ผู้วิจัยให้ความหมายของการจัดการสิ่งแวดล้อม หมายถึง กระบวนการดำเนินการในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีระบบ เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยการสร้างกลไกควบคุมในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม

มนัส สุวรรณ (2549 : 91-92, 111-116) กล่าวเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดในการจัดการสิ่งแวดล้อมไว้ในหนังสือการจัดการสิ่งแวดล้อม : หลักการและแนวคิดซึ่งรวมบทความด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อการจัดการที่ยั่งยืน โดยสามารถแสดงเป็นกรอบแนวคิด ดังแผนภาพที่ 4

แผนภาพที่ 4 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม

ที่มา : มนัส สุวรรณ, การจัดการสิ่งแวดล้อม : หลักการและแนวคิด

(กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2549), 91-92, 111-116.

จากการนำแนวคิดและหลักการดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมองเห็นว่าหลักการและแนวคิดในการจัดการสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย 2 หลักการใหญ่ๆ ได้แก่ หลักการแรก คือ หลักการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุหรือการป้องกัน โดยเน้นการจัดการมนุษย์อันเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิด

วิกฤติการณ์สิ่งแวดล้อม กับหลักการที่สอง คือ หลักการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุหรือการรักษา โดยเน้นการจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาหลักการทั้ง 2 หลักการแล้วจะเห็นได้ว่า หลักการแรกนั้นผู้วิจัยมองว่ามีประสิทธิภาพในการจัดการสิ่งแวดล้อมได้ดีกว่าเมื่อเทียบกับหลักการหลัง เพราะถ้าหากพวกเรามนุษย์ทุกคนป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมแล้วก็จะยอมเป็นผลดีหรือเป็นประโยชน์มากกว่าเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมมากขึ้นแล้วค่อยหาวิธีการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมออกมาทีหลัง

วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ (2548 : 81-91) อธิบายถึงแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมไว้ว่า โดยทั่วไปการจัดการสิ่งแวดล้อมมีแนวคิดในการดำเนินการ ดังนี้

1. การจัดการสิ่งแวดล้อมมิใช่เพื่อให้มนุษย์ได้ใช้สอย และพึงพิงในการดำรงชีวิต ทั้งโดยปัจจัยสี่ ความสะดวกสบาย ความปลอดภัยของชีวิตซึ่งการใช้ทรัพยากรจะต้องเป็นไปอย่างสมเหตุสมผล ใช้อย่างฉลาดหรือใช้ตามความจำเป็น โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และต้องไม่ให้เกิดการสูญเปล่า หรือสูญเปล่าบ่อยที่สุดเพื่อให้มีการใช้อย่างยั่งยืนตลอดไป

2. การจัดการสิ่งแวดล้อมมุ่งหวังที่จะให้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่ประกอบกัน อยู่ภายในระบบมีศักยภาพในการให้ผลแบบยั่งยืนอย่างถาวรและมั่นคง

3. การจัดการสิ่งแวดล้อม จะบรรลุแนวทางปฏิบัติในการควบคุมของเสีย (Waste) มิให้เกิดขึ้นภายในระบบสิ่งแวดล้อม เพราะถ้าเกิดปัญหาแล้ว จะทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้นมีศักยภาพในการผลิตลดลง อาจจะมีปัญหาความคลาดแคลนทรัพยากรในอนาคต อีกทั้งอาจมีปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นภายในระบบนั้นๆ ด้วย อย่างไรก็ตามของเสียในที่นี้หมายถึง สิ่งที่ไม่ต้องการและสร้างปัญหาสิ่งแวดล้อมอันอาจจะเกิดจากขบวนการผลิต ขบวนการใช้ และขบวนการเปลี่ยนรูปผลิตภัณฑ์ เป็นต้น ซึ่งแนวทางการจัดการนั้นจะต้องกำหนดแนวทางปฏิบัติในการกำจัดไว้อย่างแน่นอน รวมไปถึงการนำของเสียนั้นๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนด้วย

4. การจัดการสิ่งแวดล้อมต้องมีการรักษา สงวน ปรับปรุง ซ่อมแซม และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งที่อยู่ในสภาพที่กำลังมีการใช้และในสภาพที่ทรุดโทรมร่อยหรอ โดยคาดหวังว่าถ้ามีการจัดการที่ดีแล้ว จะทำให้มีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใช้ตลอดไป

5. การจัดการสิ่งแวดล้อม ต้องมีการจัดองค์ประกอบภายในระบบสิ่งแวดล้อมหรือระบบนิเวศให้มีชนิด Diversity ปริมาณของแต่ละชนิด (Quantity) และสัดส่วน (Proportion) ของสิ่งแวดล้อมในระบบให้ได้เกณฑ์มาตรฐานธรรมชาติที่ทุกๆ สิ่งมีชีวิตในระบบสามารถอยู่ได้

อย่างมีความสุข ทำให้ระบบนั้นๆ อยู่ในภาวะสมดุลตามธรรมชาติ ทั้งนี้เพื่อที่จะได้มีศักยภาพในการผลิต และป้องกันมลพิษที่จะเกิดขึ้น

6. การจัดการสิ่งแวดล้อมมีความมุ่งหวังที่จะทำให้คุณภาพชีวิตของมนุษย์ และสิ่งที่เกี่ยวข้องดีขึ้น อนึ่ง คุณภาพชีวิตนั้นมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ ปัจจัยทางครอบครัว การศึกษา เศรษฐกิจ สภาพสังคม สภาพทางภูมิศาสตร์ สถานภาพทางทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น และสุดท้ายคือความพึงพอใจ ดังนั้นแนวทางการดำเนินการเพื่อให้คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นก็ต้องพิจารณาปัจจัยดังกล่าวนี้ด้วย

นอกจากนี้ วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ (2548 : 100-103) ยังได้กล่าวเกี่ยวกับเครื่องมือในการจัดการสิ่งแวดล้อมไว้ว่า การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมจำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่สำคัญมีดังนี้

1. เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นเครื่องมือทางวิชาการที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม เพราะการรับรู้ทางวิทยาศาสตร์ในลักษณะของ know-why สามารถนำความรู้พื้นฐานมาประยุกต์ให้เกิดผลผลิตหรือประโยชน์ในรูปของเทคโนโลยี ซึ่งการควบคุมปัญหาสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นนั้นสิ่งที่จะต้องควบคุมเทคโนโลยี ทั้งการใช้ทรัพยากร และการบำบัด/กำจัดของเสีย และมลพิษสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยการเลือกใช้เทคโนโลยีเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งตัวเทคโนโลยีและความเหมาะสมกับลักษณะที่จะใช้ ในขณะเดียวกันการเลือกใช้จะต้องเข้าใจในวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องนั้นด้วย เพราะจะช่วยให้เข้าใจปรากฏการณ์ของทรัพยากรแต่ละชนิด

2. เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์

การนำเอาเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถให้กับองค์กรในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประเทศไทยได้เคยนำมาใช้บ้างแล้วดังกรณีภาษีมลพิษ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะทำหน้าที่เป็นสัญญาณทางราคา (Price signal) เพื่อเตือนผู้บริโภคว่า กิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด วิธีการนี้จะทำหน้าที่เป็นสิ่งจูงใจให้ผู้เกี่ยวข้องหลีกเลี่ยงการผลิต หรือบริโภคสินค้าที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม

3. เครื่องมือทางสังคม

เครื่องมือทางสังคมที่มีหลายชนิดที่สำคัญ คือ การประชาสัมพันธ์เพื่อกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน หรือแรงกดดันทางสังคมให้เกิดการบริหารจัดการที่ถูกต้องที่ใช้

กันอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ การใช้สื่อทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เพื่อให้มีการสื่อสารความคิดเห็นมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการสร้างเครือข่ายสิ่งแวดล้อม เช่น เครือข่ายการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้วย ผลที่ได้ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

4. เครื่องมือทางกฎหมาย

การใช้มาตรการทางกฎหมายเป็นเครื่องมือที่สำคัญอีกวิธีการหนึ่ง เพราะเป็นมาตรการที่ใช้ควบคุมการกระทำของประชาชน กฎหมายที่ใช้สำหรับการป้องกัน และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เข้ามามีบทบาทในการควบคุมพฤติกรรมของประชาชนในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่สำคัญคือ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535

นอกจากนั้น รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ยังส่งเสริมและสร้างบทบาทของประชาชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ และการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน รวมทั้งกระบวนการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการและลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการที่มีผลกระทบต่อตนโดยวิธีการทำประชาพิจารณ์

5. เครื่องมือทางการศึกษา

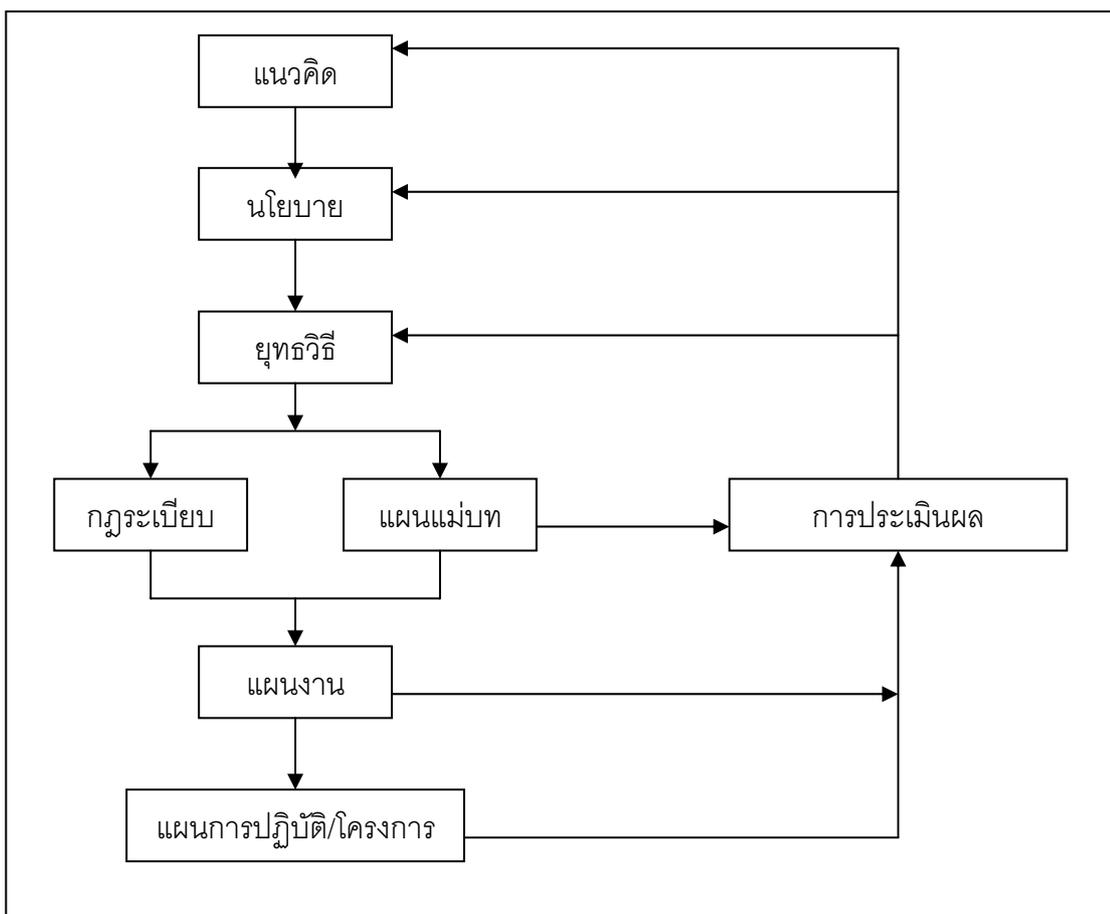
สิ่งแวดล้อมศึกษาจะเป็นเครื่องมือทางการศึกษาที่จะสามารถส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้ลึกซึ้ง และได้ผลในระยะยาว เนื่องจากกระบวนการทางการศึกษาสามารถใช้แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี โดยจะต้องมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในปัญหา ได้ตระหนักและมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีทักษะและเกิดความร่วมมือในการที่จะแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และเป็นหนทางหนึ่งในการสร้างจริยธรรมสิ่งแวดล้อมให้เกิดขึ้นในบุคคล ซึ่งจะส่งผลให้สิ่งแวดล้อมเบาบางลง หรือลดน้อยลงจนถึงระดับการพัฒนาที่สมดุลระหว่างมนุษย์ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

จากแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวม ผู้วิจัยเห็นว่าแนวคิดการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีมีประสิทธิภาพและมีประโยชน์มากที่สุดนั้นจะต้องเริ่มมาจากการจัดการมนุษย์ก่อนแล้วจึงจัดการสิ่งแวดล้อม นั่นคือ การแก้ปัญหาที่ต้นเหตุด้วยการป้องกัน เช่น อาศัยวิธีการสร้างความตระหนัก การสร้างจิตสำนึก การเสริมสร้างการมีส่วนร่วม รวมไปถึงการบูรณาการความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย ส่วนการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุด้วยการรักษา เช่น อาศัยวิธีการหรือเครื่องมือมาตรการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทางสังคม ทางเศรษฐศาสตร์หรือเศรษฐกิจ ทางกฎหมาย ทางการศึกษา รวมไปถึงมาตรการอื่นๆ เช่น การอนุรักษ์โดยยึดหลัก 5 Rs

อย่างไรก็ตาม การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมซึ่งถือได้ว่าเป็นการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ต้นเหตุด้วยการป้องกันโดยการจัดการที่ตัวมนุษย์ก่อน โดยเฉพาะพนักงานซึ่งเป็นฐานกำลังที่มีความสำคัญในการมีส่วนร่วมทางกิจกรรมโครงการในการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด

2.4 แนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อม

วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ (2548 : 91-99) กล่าวถึงเรื่องแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมไว้ว่าแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมนั้นจะต้องมีขึ้นเพื่อใช้ในการจัดระเบียบของกลุ่มคน และสังคมในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องทำอย่างมีระบบ ตามแผนผังการจัดการสิ่งแวดล้อม ดังแผนภาพที่ 5

แผนภาพที่ 5 แผนภาพการจัดการสิ่งแวดล้อม

ที่มา : วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ, การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม

(กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, 2548), 92.

แผนการจัดการสิ่งแวดล้อม ได้แก่

1. การกำหนดแนวคิด
2. นโยบาย (Policy)
3. การกำหนดยุทธวิธี (Strategy)
4. การจัดทำแผนแม่บท (Master plan)
5. การจัดทำแผนงาน/โครงการ (Planning/Project)

แผนการจัดการสิ่งแวดล้อมข้างต้น ผู้วิจัยจะกล่าวถึง 2 ประเด็น คือ ด้านการกำหนดแนวคิดและด้านนโยบายอันเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม

2.4.1 การกำหนดแนวคิด

วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ (2548 : 93-94) กล่าวถึง การกำหนดแนวคิดไว้ว่า เป็นกระบวนการตัดสินใจ (Decision process) ในการกำหนดแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นนโยบายในการปฏิบัติต่อไป การกำหนดแนวคิดจึงเป็นภาพรวมที่สามารถมีคำตอบถึงความต้องการที่จะเห็นผลจากการจัดการสิ่งแวดล้อมในอนาคตและวิธีการบรรลุผลนั้น การกำหนดแนวคิดในการจัดการสิ่งแวดล้อมในอดีตจะเป็นบทบาทร่วมกันกำหนดขึ้นมา แต่เนื่องจากในปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อมได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับประชาชนทั่วไปทุกระดับ ทั้งผู้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติและหรือผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อม และเพื่อให้สอดคล้องกับการปกครองระบบประชาธิปไตย ตลอดจนแนวทางในการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ฉะนั้นการกำหนดแนวคิดจึงควรให้ประชาชนทุกกลุ่ม ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อเป็นแนวทางและเป้าหมายต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมของประเทศ

กลุ่มประชาชนควรจะมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวคิดต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมของประเทศ ซึ่งต้องมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น

1. กลุ่มนักการเมือง เช่น คณะรัฐมนตรี พรรคการเมือง กรมการปกครองต่างๆ เป็นต้น กลุ่มนักการเมืองจะมีความสำคัญต่อการกำหนดแนวคิดในการจัดการสิ่งแวดล้อม เพราะกลุ่มนี้จะเป็นทั้งผู้บริหารประเทศ และผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับบัญญัติกฎระเบียบต่างๆ และแต่ละกลุ่มจะมีนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของพรรคที่ตนสังกัดอยู่ ซึ่งเคยนำเสนอต่อสาธารณชนเพื่อให้ทราบถึงแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมของพรรค ดังนั้น กลุ่มนักการเมืองจึงมีอิทธิพลสูงต่อการกำหนดแนวคิดการจัดการสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับนโยบายของพรรคการเมืองที่ตนสังกัดอยู่

2. กลุ่มข้าราชการ เป็นกลุ่มอาชีพหนึ่งมีหน้าที่นำนโยบายของรัฐบาลมาปฏิบัติ กลุ่มนี้จะมีความรู้ความเข้าใจด้านงานที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในส่วนที่ตนปฏิบัติอยู่ และในบางครั้งได้เป็นที่ปรึกษาให้แก่พนักงานเมืองหรือถูกแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการต่างๆ เพื่อกำหนดแนวคิดในการจัดการสิ่งแวดล้อม จากอดีตที่ผ่านมาพบว่ากลุ่มนี้มีบทบาทค่อนข้างสูงต่อการนำแนวคิดไปสู่นโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีอิทธิพลต่อแนวคิดที่จะเพิ่มหรือลดอำนาจหน้าที่ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของหน่วยงาน องค์กร และกลุ่มต่างๆ ด้วย

3. กลุ่มนักวิชาการในสาขาต่างๆ เช่น วิศวกรรม แพทย์ นักสิ่งแวดล้อม นักการเกษตร เป็นต้น กลุ่มนี้จะประกอบอาชีพรับราชการ เอกชน หรือประกอบอาชีพอิสระ โดยมากจะมีความรู้ ความเข้าใจ และวิสัยทัศน์ (Vision) ต่อสิ่งแวดล้อมไม่เหมือนกัน และเป็นที่เชื่อถือของกลุ่มอื่นๆ ถ้ากลุ่มนักวิชาการเหล่านี้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวคิดการจัดการสิ่งแวดล้อม จะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากที่จะกำหนดแนวคิดในการจัดการสิ่งแวดล้อมต่อไปในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ

4. กลุ่มอาชีพต่างๆ เช่น เกษตรกร พ่อค้า แม่บ้าน เจ้าของบริษัท ผู้ใช้แรงงาน เป็นต้น เป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์จากการได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมจากปัญหาสิ่งแวดล้อม และมีแนวคิดในการกำหนดการจัดการสิ่งแวดล้อมที่จะแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพและสภาพแวดล้อมที่ตนประสบอยู่

5. กลุ่มองค์กรต่างๆ เช่น องค์กรเอกชน องค์กรการกุศล ถือเป็นกลุ่มที่มีบทบาทในการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมนอกระบบราชการ บางกลุ่มมีประสบการณ์ด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนพอสมควร กลุ่มเหล่านี้ควรจะมีบทบาท และมีส่วนร่วมในการเสนอแนะการกำหนดแนวคิดในการจัดการสิ่งแวดล้อม

2.4.2 นโยบาย (Policy)

นอกจากนี้ วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ (2548 : 95-97) อธิบายความหมายเรื่อง นโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมไว้ว่าหมายถึง การตัดสินใจของผู้บริหารในขั้นต้นที่จะนำแนวคิดในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เลือกไว้มากำหนดเป็นแนวทาง หลักเกณฑ์ที่จะนำไปกำหนดแนวทางปฏิบัติอย่างถูกต้อง และบรรลุเป้าประสงค์ต่อไป การกำหนดนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมขึ้นมาบางครั้งต้องมีการนำเอาแนวคิดมาคัดเลือกแล้วกำหนดแนวทางเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ และบรรลุตามแนวคิดที่วางไว้ ดังนี้

ลักษณะนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี

1. ต้องไม่ตัดสินใจโดยคนเดียว หรือกลุ่มคนคณะเดียว แต่ต้องผ่านกระบวนการในการกำหนดแนวคิดจากคนหลายๆ กลุ่มมาก่อน

2. นโยบายควรจะเป็นของส่วนรวม และจะเกิดผลประโยชน์ต่อส่วนรวมของประเทศชาติ ต้องไม่ถูกจำกัดโดยกลุ่มคน ต้องไม่ถูกจำกัดโดยกลุ่มคนที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเดียว

3. นโยบายต้องมีทางเลือกและเป้าหมายไว้ในตัว ที่สามารถนำไปทำแผนปฏิบัติได้ และมีเป้าหมายสอดคล้องกับแนวคิดที่ถูกคัดเลือกมาใช้เป็นนโยบาย

4. นโยบายจะต้องมีผู้รับผิดชอบในการตัดสินใจเลือกนโยบายนั้นๆ มาใช้ เพราะถ้าหากเกิดปัญหาขึ้นมาจะต้องมีผู้รับผิดชอบได้

ปัจจัยที่มีผลต่อนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อม

1. มติมหาชน เนื่องจากการปกครองระบอบประชาธิปไตยต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ดังนั้นทัศนคติหรือความคิดเห็นของประชาชนมีผลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาลทั้งทางตรงคือ การแสดงความคิดเห็นผ่านกลุ่มต่างๆ เพื่อกำหนดทิศทางการปฏิบัติและทางอ้อม เช่น การเลือกตั้งบุคคล หรือพรรคการเมืองที่มีนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับความคิดเห็นของตนเองเข้ามาบริหารประเทศ เป็นต้น โดยนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีจะต้องสอดคล้องกับมติมหาชน

2. ทัศนะของผู้นำประเทศ เนื่องจากผู้นำประเทศเป็นผู้ตัดสินใจและรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย ดังนั้นผู้นำประเทศมีบทบาทสำคัญที่จะกำหนดนโยบายด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม แต่จะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจ การยอมรับความคิดเห็นของกลุ่มต่างๆ นโยบายของพรรคการเมือง วิสัยทัศน์ รวมทั้งความสามารถผสมผสาน (integrate) แนวคิดจากกลุ่มต่างๆ ให้ผสมผสานสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน

3. อิทธิพลของนักการเมือง พรรคการเมืองมีบทบาทในการกำหนดนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมมาก เพราะพรรคการเมืองจะพยายามนำนโยบายด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของพรรคการเมืองที่เคยเสนอให้ประชาชนรับทราบต่อนหาเสียง มากำหนดเป็นนโยบายของรัฐบาล

4. อิทธิพลของกลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มผลประโยชน์จะเข้ามาเกี่ยวพันกับการกำหนดนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรงโดยการรวมกลุ่มเป็นสมาคม หรือชมรม โดยแสดงความคิดเห็นและการกระทำเพื่อสนับสนุน หรือขัดขวางให้กลุ่มของ

ตนเองได้รับผลประโยชน์สูงสุด ในทางอ้อมนั้นกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆจะเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยการสนับสนุนแก่พรรคการเมือง หรือนักการเมือง และกลุ่มเหล่านี้จะมีอิทธิพลที่จะโน้มน้าวความคิดของนักการเมืองในการสนับสนุน หรือคิดค้นเพื่อให้นโยบายสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มตน

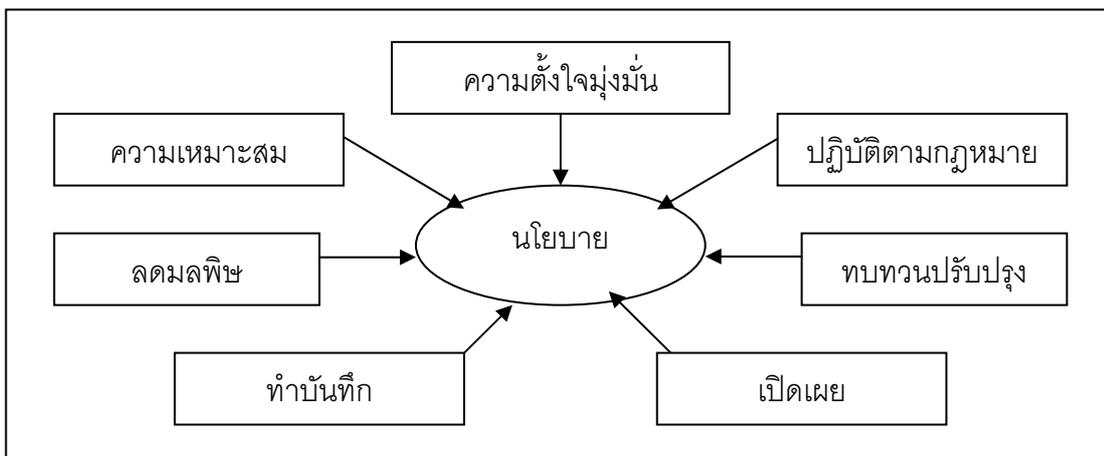
5. อิทธิพลของข้าราชการประจำ ข้าราชการประจำมีความสัมพันธ์กับฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ คือ เป็นทั้งที่ปรึกษาและสนับสนุนเพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ กลุ่มนี้จะมีอิทธิพลในการเสนอข้อคิดเห็นหรือกำหนดยุทธวิธีให้นโยบายเป็นไปตามแนวทาง และสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานของตน บางครั้งแม้ว่านโยบายจะดีแต่ไปทำให้บทบาทอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของตนหมดไป ก็จะมีการหาวิธีการขัดขวางโดยวิธีการต่างๆ

6. กลุ่มประชาชน และองค์กรต่างๆ เช่น องค์กรเอกชน สมาคม สถาบัน กลุ่มนี้จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมด้วย แต่ในปัจจุบันกลุ่มนี้ค่อนข้างจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายโดยตรงน้อยมาก ส่วนมากจะใช้อิทธิพลกลุ่ม เช่น การเดินขบวนเรียกร้องเพื่อให้มีการกำหนดนโยบายตามที่กลุ่มตนต้องการ

7. สภาพปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น กำลังส่งผลกระทบต่อประชาชนทั้งระดับภาคและระดับประเทศ และมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายประเทศเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับโลกก็มีผลต่อการกำหนดนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมของประเทศ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับประเทศในสังคมโลกด้วย

2.4.3 นโยบายสิ่งแวดล้อม

รสมารินทร์ อรุโณทัยพิพัฒน์ (2552 : 5) กล่าวเกี่ยวกับนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมไว้ในเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการจัดการคุณภาพเรื่องมาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 : 2004 ว่านโยบายด้านสิ่งแวดล้อมเริ่มด้วยผู้บริหารสูงสุดขององค์กร ต้องมีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินการอย่างจริงจังและกำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อมขององค์กรขึ้น เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการดำเนินงานของพนักงานในองค์กร ผู้บริหารต้องกำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร และนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมจะเป็นกรอบสำหรับการตั้งวัตถุประสงค์และเป้าหมายสิ่งแวดล้อม ดังแผนภาพที่ 6

แผนภาพที่ 6 แผนภาพการกำหนดนโยบาย

ที่มา : รศมารินทร์ อรุณทัยพัฒนา, มาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 : 2004

เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 761 513 การจัดการคุณภาพ สาขาการจัดการภาครัฐและเอกชน คณะ
วิทยาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร (ม.ป.ท., ม.ป.ป.)

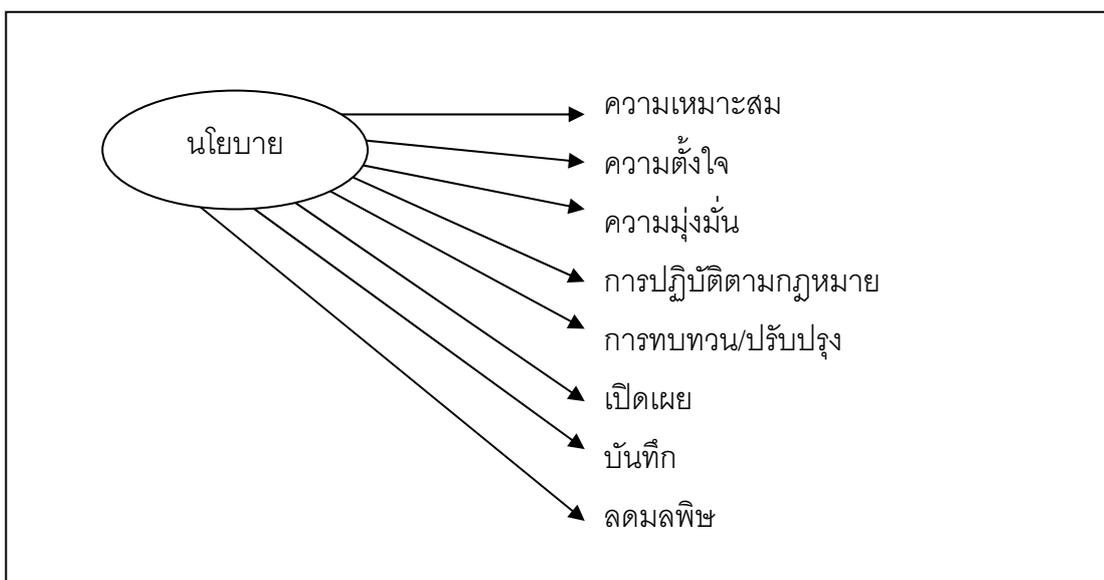
สยาม อรุณศรีมรกต (2549 : 25) อธิบายเกี่ยวกับนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมไว้ในหนังสือความรู้เบื้องต้นและข้อกำหนดมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 : 2004 ว่า นโยบายสิ่งแวดล้อม ผู้บริหารสูงสุดจะต้องกำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อมสำหรับองค์กรและต้องแน่ใจว่าได้กำหนดภายใต้ขอบเขตของการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรโดยซึ่งนโยบายมีส่วนประกอบ ดังนี้

1. เหมาะสมกับธรรมชาติขององค์กร (วัฒนธรรม) ขนาด ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกิจกรรม ผลิตภัณฑ์และบริการ
2. รวมไปถึงความมุ่งมั่นในการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องในการป้องกันมลพิษสิ่งแวดล้อม
3. จะต้องแสดงถึงความมุ่งมั่นในการปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อกำหนดต่างๆ ทางด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งเกี่ยวข้องกับองค์กร
4. จะต้องเป็นกรอบของการกำหนดและทบทวนวัตถุประสงค์และเป้าหมายทางด้านสิ่งแวดล้อม
5. จะต้องจัดทำเป็นเอกสาร นำไปปฏิบัติและคงรักษาไว้
6. จะต้องเผยแพร่ต่อบุคคลที่ทำงานให้กับองค์กรในนามขององค์กรนั้นๆ
7. เผยแพร่ต่อสาธารณชน

วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ(2548 : 131-133) ได้ให้ความหมายและกล่าวถึงเรื่องนโยบายสิ่งแวดล้อมไว้ว่า นโยบายสิ่งแวดล้อม (Environmental policy) คือ แลกเปลี่ยนขององค์กรถึงความตั้งใจและหลักการที่เกี่ยวกับผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมโดยรวม ซึ่งจะเป็นกรอบสำหรับการกระทำและการจัดตั้งวัตถุประสงค์และเป้าหมายสิ่งแวดล้อม

นโยบายเป็นตัวสำคัญในการขับเคลื่อนกลไกในการปฏิบัติและปรับปรุงระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรเพื่อให้สามารถรักษาและปรับปรุงผลงานด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องสอดคล้องกับกฎหมายและระบุดังความตั้งใจมุ่งมั่นของผู้บริหารระดับสูงในอันที่จะปฏิบัติตามกฎหมายและปรับปรุงระบบให้ดีขึ้นเรื่อยๆ เพื่อประโยชน์ทางการค้า การดำเนินการและอื่นๆ

นโยบายต้องชัดเจนและง่ายต่อการอธิบายต่อคนงานในองค์กรและผู้สนใจทั่วไปพร้อมทั้งสามารถปรับเปลี่ยนให้ทันต่อเหตุการณ์และข้อมูลอยู่เสมอ นโยบายนี้ยังคงสอดคล้องกับนโยบายด้านอื่นๆ ขององค์กร เช่น นโยบายด้านคุณภาพ ความปลอดภัย ฯลฯ โดยการกำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อม ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ ดังแผนภาพที่ 7

แผนภาพที่ 7 แผนภาพการกำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อม

ที่มา : วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ, การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม

(กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, 2548), 133.

อย่างไรก็ตาม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กองส่งเสริมและเผยแพร่ (2546 : 99-100) ได้สรุปแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมในภาพรวม ได้แก่

1. แนวทางสำหรับชุมชนท้องถิ่น จะเป็นข้อเสนอด้านต่างๆ ดังนี้

1.1 การสร้างเครือข่ายชุมชนท้องถิ่น

1.2 การจัดทำแผนแม่บทชุมชน

1.3 การจัดตั้งกองทุนสิ่งแวดล้อม

1.4 การพัฒนาความรู้ความสามารถด้านต่างๆ

แนวทางเหล่านี้จะช่วยเสริมบทบาทของชุมชนในการเฝ้าระวัง ติดตามตรวจสอบ และดำเนินการปฏิบัติในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมได้เข้มแข็งและมีพลังมากยิ่งขึ้น

2. แนวทางสำหรับภาครัฐ เป็นแนวทางที่เสนอต่อระดับนโยบาย ที่จะช่วยเสริมบทบาทและหน้าที่ตามกฎหมายของรัฐส่วนกลางและรัฐท้องถิ่นให้เข้มงวดมากยิ่งขึ้น ซึ่งบางแนวทางได้มีกฎหมายกำหนดไว้แล้ว แต่ในระดับปฏิบัติยังไม่เคร่งครัดมากพอ ดังนั้นแนวทางหลักที่สำคัญและเสริมบทบาทในการกำกับควบคุม ติดตามตรวจสอบ สนับสนุนและส่งเสริม ได้แก่

2.1 ใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์ เช่น การลดภาษีและนำหลักการของ “ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย” มาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถออกข้อบัญญัติท้องถิ่นมาบังคับใช้ได้

2.2 ใช้มาตรการสร้างแรงจูงใจให้โรงงานอุตสาหกรรม และผู้ประกอบการธุรกิจเอกชนทุกประเภทในการรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น การยกย่องและให้รางวัลรวมถึงการอำนวยความสะดวกในบางเรื่องให้เป็นพิเศษ เป็นต้น

2.3 ใช้มาตรการทางผังเมือง เพื่อกำหนดเขตการใช้ที่ดินด้านอุตสาหกรรม และประเภทอื่นๆ

2.4 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาโครงการต่างๆ ของรัฐ เช่น การปรึกษาหารือ การจัดประชาพิจารณ์ และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อเท็จจริงของโครงการให้ประชาชนรับรู้

2.5 พัฒนาขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีศักยภาพเพียงพอต่อการรองรับภารกิจด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

3. แนวทางสำหรับภาคีอื่นๆ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีบทบาทหลากหลายเนื่องจากมีหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม บทบาทที่เด่นชัดสำหรับกลุ่มนี้คือ ในด้านของการเป็นผู้ปฏิบัติเฝ้าระวังสนับสนุน และส่งเสริม โดยมีข้อเสนอที่เป็นแนวทางหลักสำคัญ คือ

3.1 สื่อมวลชนควรเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ ตรงกับความเป็นจริง และทั่วถึง

3.2 ให้การสนับสนุนด้านวิชาการและองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นจากการวิจัยเพื่อชุมชนได้ใช้ประโยชน์ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น ซึ่งเป็นบทบาทของสถาบันการศึกษา

3.3 ควรใช้เทคโนโลยีสะอาดในกระบวนการผลิตเพื่อลดของเสียจากการผลิต และมีระบบการกำจัดของเสียที่ได้มาตรฐาน เป็นบทบาทของโรงงานอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจเอกชน

3.4 องค์กรพัฒนาเอกชน ควรเป็นสื่อกลางในการสื่อสารความต้องการของภาคประชาชนไปสู่ภาครัฐ และเป็นທີ່ปรึกษาให้แก่ประชาชนในการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น แนวทางและความต้องการ รวมไปถึงวิธีการในการจัดการกับปัญหาสิ่งแวดล้อมประการสำคัญ คือ มาตรการและข้อเสนอต่างๆ รวมทั้งความร่วมมือของภาคีต่างๆ ที่กล่าวมาภายใต้ทิศทางเดียวกันคือ การใช้ การจัดการ และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเพื่อนานาค

จากแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมข้างต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะพนักงานบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ซึ่งถือเป็นประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวคิดต่อการจัดการสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังเป็นกลุ่มองค์กรเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่สำคัญด้วย ฉะนั้นการกำหนดแนวคิดดังกล่าวเป็นการเปิดโอกาสให้พนักงานของบริษัทได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นแนวทางและเป้าหมายต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อไป โดยอาศัยการดำเนินการตามนโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่ได้กำหนดเอาไว้เป็นแนวทางในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่โดยทุกคนสามารถรักษาสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ต่อไปให้นานมากที่สุดและมีประโยชน์สูงสุด

3. บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม

สำหรับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 อันเกี่ยวข้องกับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม มีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ 6 สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ

มาตรา 43 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือขจัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน

ส่วนที่ 10 สิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียน

มาตรา 57 บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในเรื่องดังกล่าว

การวางแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ การวางผังเมือง การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการออกกฎที่อาจมีผลกระทบต่อส่วนได้เสียสำคัญของประชาชน ให้รัฐจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างทั่วถึงก่อนดำเนินการ

ส่วนที่ 12 สิทธิชุมชน

มาตรา 67 สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการอนุรักษ์ บำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครองตามความเหมาะสม

การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียก่อน รวมทั้งได้ให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติหรือด้านสุขภาพ ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว

สิทธิของชุมชนที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัตินี้ย่อมได้รับความคุ้มครอง

หมวด 4 หน้าที่ของชนชาวไทย

มาตรา 73 บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหาร ช่วยเหลือในการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติสาธารณะ เสียภาษีอากร ช่วยเหลือราชการ รับการศึกษาอบรม พักภัย ปกป้อง และสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 8 แนวนโยบายด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มาตรา 85 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังต่อไปนี้

1. กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ที่ดินให้ครอบคลุมทั่วประเทศ โดยให้คำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ทั้งผืนดิน ผืนน้ำ วิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นและการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และกำหนดมาตรฐานการใช้ที่ดินอย่างยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากหลักเกณฑ์การใช้ที่ดินนั้นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วย
2. กระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและดำเนินการให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมอย่างทั่วถึงโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่น รวมทั้งจัดหาแหล่งน้ำเพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้อย่างพอเพียงและเหมาะสมแก่การเกษตร
3. จัดให้มีการวางผังเมือง พัฒนา และดำเนินการตามผังเมืองอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อประโยชน์ในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
4. จัดให้มีแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและทรัพยากรธรรมชาติอื่นอย่างเป็นระบบและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ทั้งต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและควมหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล
5. ส่งเสริม บำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนควบคุมและกำจัดภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยประชาชน ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน

ส่วนที่ 10 แนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

มาตรา 87 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ
3. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลาย หรือรูปแบบอื่น
4. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่
5. ส่งเสริมและให้การศึกษแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

การมีส่วนร่วมของประชาชนตามมาตรานี้ต้องคำนึงถึงสัดส่วนของหญิงและชายที่ใกล้เคียงกัน

หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา 290 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในเขตพื้นที่
2. การเข้าไปมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกเขตพื้นที่ เฉพาะในกรณีที่มีผลกระทบต่ออารังชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของตน
3. การมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมใดนอกเขตพื้นที่ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่
4. การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

จะเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ประเด็นสำคัญส่วนหนึ่ง ยังคงให้ความสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม เนื่องจาก ปัญหาสิ่งแวดล้อมยังคงเกิดขึ้นอยู่ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา รวมถึงรัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญ และความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยความร่วมมือจากองค์กรภาครัฐและ ภาคเอกชน รวมถึงรัฐวิสาหกิจ เพื่อบรรเทาผลกระทบต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นอย่างรุนแรง ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศทั่วโลก

4. ข้อมูลบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด

บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด (Thai Toshiba Electric Industries Co.,Ltd. หรือ TTEI) สถานที่ตั้งอยู่ที่ 129/1-5 ถนนติวานนท์ ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ประกอบกิจการโรงงานอุตสาหกรรมภาคธุรกิจเอกชนโดยจดทะเบียนลงนามข้อตกลงบริษัทร่วมทุน (Joint Venture) กับบริษัทแม่ในประเทศญี่ปุ่น บริษัท โตชิบา ไทยแลนด์ จำกัด ประจำประเทศไทย และบริษัทร่วมทุนอื่นๆ เมื่อวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2512 (September 29, 1969) จนกระทั่งในปี ปัจจุบัน พ.ศ. 2552 (ค.ศ. 2009) บริษัทได้ดำเนินการก่อตั้งบริษัทเป็นระยะเวลาครบ 40 ปี ปัจจุบันมีพนักงานจำนวนทั้งสิ้นกว่า 2,000 คน (ณ เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2552) ประกอบกิจการโรงงานอุตสาหกรรมผลิตและจำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้านและผลิตภัณฑ์นำเข้าสินค้าไอที

กลุ่มเครื่องใช้ไฟฟ้าโตชิบาแห่งประเทศไทย ถือได้ว่าเป็นบริษัทแรกๆ ที่ตระหนักถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม อีกทั้งบริษัทยังให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ข้อกำหนดต่างๆ อันเกี่ยวข้องกับด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมตลอดมาไม่ว่าจะเป็นทั้งในประเทศไทยหรือระหว่างประเทศก็ตาม จนกระทั่งบริษัทได้รับการรับรองจดทะเบียนและได้รับใบรับรองมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ 2540 (ค.ศ. 1998) จากองค์กร AJA Registrars. Co., Ltd. ซึ่งเข้ามาควบคุมดูแลตรวจสอบมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัทเป็นประจำอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน และการที่บริษัทได้รับการตรวจสอบมาตรฐานและได้รับการรับรองมาตรฐานอยู่เป็นระยะส่วนหนึ่งเป็นเพราะบริษัทยึดปรัชญาการทำงานเป็นหัวใจสำคัญ คือ “committed to People committed to the Future หรือ โตชิบานำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต” นั่นคือ People คนทุกๆ ระดับ ไม่ว่าจะเป็นพนักงาน ผู้ร่วมทุน ผู้ซื้อสินค้า ไปจนถึงสังคม รวมถึง Future การลงทุนทางด้านเทคโนโลยี การให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนา รวมถึงสิ่งแวดล้อมบนความรับผิดชอบต่อบริษัทที่ยึดถือตลอดมา (บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด 2552)

อย่างไรก็ตาม การประกาศนโยบายสิ่งแวดล้อมบริษัทให้พนักงานและบุคคลทั่วไปทราบเป็นลายลักษณ์อักษรนั้น ประธานของบริษัทเป็นผู้ประกาศนโยบายเพื่อมุ่งมั่นที่จะแก้ไขและป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจของบริษัท ดังนั้น การจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัทจะมีนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจนและมีเจตนารมณ์ส่งเสริมให้พนักงานในบริษัทเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมตามกิจกรรมโครงการ หากการศึกษาวิจัยนี้เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการองค์กร จะส่งผลให้การจัดการสิ่งแวดล้อมเกิดผลดีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยรวมต่อไป

5. นโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด

ประกาศที่ 2/2552

นโยบายสิ่งแวดล้อมของ TTEI

TTEI เป็นสถานประกอบการระหว่างประเทศไทยกับบริษัท โตชิบาประเทศญี่ปุ่น ทำการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า โดยจะดำเนินการให้ กระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์และบริการขององค์กรให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ซึ่งกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ TTEI จะทำเต็มกำลังความสามารถภายใต้สถานภาพของเทคโนโลยี และการเงินของ TTEI ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังจิตสำนึกเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อม และมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องให้กับพนักงานทุกคน รวมถึงผู้ปฏิบัติงานในนามขององค์กรทุกคน
2. เพื่อปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมาย และข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น RoHS, Toshiba green procurement และ ESTER เสมือนเป็นมาตรฐานของ TTEI
3. เพื่อส่งเสริมการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมจากกระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์และบริการของ TTEI โดยถือว่าเป็นหัวข้อสำคัญในการบริหารงานของ TTEI ซึ่งจะจัดทำเป็น “วัตถุประสงค์ และเป้าหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม” ดังนี้
 - ก. ป้องกันและกำจัดมลภาวะด้านอากาศ เสียงและน้ำ
 - ข. การสนับสนุนและส่งเสริมการประหยัดพลังงาน โดยให้มีการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - ค. ลดปริมาณการก่อให้เกิดของเสียจากการผลิต
 - ง. ลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และก๊าซเรือนกระจกออกสู่ชั้นบรรยากาศ

- จ. ลดปริมาณขยะฝังกลบ
- ฉ. ลดการใช้สารเคมีที่ระเหยสู่อากาศ
- ช. ลดและควบคุมความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- 4. เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการป้องกัน และรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งหมด ทั้งทั้งกลุ่มโตชิบา
 - ก. สนับสนุนและให้คำแนะนำต่อผู้ส่งมอบและผู้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการผลิต
 - ข. ร่วมมือกับชุมชนและสังคมในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและป้องกันการเกิดมลพิษอย่างต่อเนื่อง
 - ค. ส่งเสริมสนับสนุนและดำเนินการโครงการ Voluntary Plan ของกลุ่มโตชิบา
 - ง. ส่งเสริมการเผยแพร่กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม

ประกาศ ณ วันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2552

นายฮิเดโอะ โมริชิเกะ

ประธานบริษัทฯ

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ณิชาพัฒน์ เพิ่มทองอินทร์ (2550 : ง) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “สิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการจัดการสภาพแวดล้อมบริเวณตลาดน้ำวัดลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการร้านค้าตลาดน้ำวัดลำพญาที่เข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการมีความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อม เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและการจัดสิ่งแวดล้อมชุมชนและการจัดสภาพภูมิทัศน์เพิ่มมากขึ้น โดยผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการทดสอบวัดความรู้และความตระหนักก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ ด้วยค่าสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และมีทักษะในการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

ณพวรรณศรีธรรม์ เสมสันต์ (2550 : 105-109) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนในการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยกระตุ้นด้านความรู้และความตระหนัก ประชากรส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูง บทบาทในการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม พบว่า เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ระดับของตำแหน่ง ความตระหนักในคุณค่าของสิ่งแวดล้อม ความตระหนักในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม และความตระหนักในบทบาทในการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ส่วนปัจจัยเพศ อายุ ระดับการศึกษา สาขาวิชาที่สำเร็จ ความต้องการในการเข้ารับการฝึกอบรม การได้รับการฝึกอบรม ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าสิ่งแวดล้อม ความรู้ในการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม ความรู้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม

ศิริลักษณ์ จันโสภา (2548 : 1) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของพนักงานบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทยจำกัด ต่อการนำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 มาใช้พัฒนาองค์กร” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้าน อายุ รายได้ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ลักษณะการทำงานที่แตกต่างกัน จะทำให้การมีส่วนร่วมของพนักงานในการนำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 มาใช้พัฒนาองค์กรแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นปัจจัยส่วนบุคคลในด้านเพศ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังไม่พบว่าปัจจัยทางด้านสังคมมีความสัมพันธ์

กับการมีส่วนร่วมของพนักงานในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้แก่ การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน การมีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในด้านการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในด้านการติดตามผล

ชัยวรรณ สมศรีรัตน์ (2548 : 84-88) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของพนักงานเชื่อนุมิพลในการจัดการสิ่งแวดล้อมของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย” ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่าการมีส่วนร่วมของพนักงานมากที่สุด คือ ด้านการร่วมดำเนินกิจกรรม ส่วนการมีส่วนร่วมพนักงานน้อยที่สุด คือ ด้านการร่วมประเมินและติดตามผล ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมจัดการสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ปัจจัยปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมจัดการสิ่งแวดล้อมมากที่สุด คือ ปัจจัยทางสถานการณ์ ส่วนปัจจัยปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมจัดการสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด คือ ปัจจัยส่วนบุคคล และทัศนคติต่อการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูง พบว่า พนักงานมีความคิดเห็นในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมด้านการวิเคราะห์ประเมินผลมากที่สุด ส่วนความคิดเห็นของพนักงานในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ด้านการนำไปใช้

ญาณิศา ถนอมบุญ (2547 : 102-108) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมตาม ISO 14001: กรณีศึกษา พนักงานบริษัท โรม อพอลโล อีเล็คโทรนิคส์ (ประเทศไทย) จำกัด” ผลการวิจัยพบว่า ด้านการรับรู้เรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการมีส่วนร่วมของพนักงานในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วมของพนักงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านทัศนคติของพนักงานต่อการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูง ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย คือ ควรมีนโยบายที่เกี่ยวกับการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและนโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัทให้กับพนักงานทุกระดับของบริษัทอย่างทั่วถึง ระดับปฏิบัติ ได้แก่ การฝึกอบรมพนักงานควรปรับเปลี่ยนรูปแบบการฝึกอบรมใหม่ที่ไม่เน้นหนักด้านวิชาการอย่างเดียว การสร้างแรงจูงใจอาจจัดรูปแบบการประกวดและมอบใบประกาศเกียรติคุณที่ทำให้ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การปรับปรุงและเพิ่มเติมด้านการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงทุกช่องทาง การเปิดโอกาสให้พนักงานแสดงความคิดเห็นเรื่องสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมควรจัดรูปแบบที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานของพนักงาน

พัชรี นวัตกรรมเจริญชัยกุล (2546 : 1-2) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมของพนักงานบริษัทเทเลคอมเอเชีย คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) และบริษัทในเครือ”

ผลการวิจัยพบว่า ในด้านแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคม พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ตำแหน่งงาน อายุงาน ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจการเพื่อสังคมด้านนโยบายขององค์กร ด้านกลวิธี และด้านการเปิดโอกาสให้พนักงานแสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านรางวัลจูงใจอยู่ในระดับมาก

วิไลพร สมบูรณ์ชัย (2534 : ก) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจังหวัดลำปาง” ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในระดับปานกลาง และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในระดับปานกลาง ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การผันแปรทางเดียว พบว่า เพศ ที่แตกต่างกันจะก่อให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องการมีส่วนร่วมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น การมีตำแหน่งทางสังคม การรับรู้ข่าวสารที่แตกต่างกัน จะก่อให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เมื่อพิจารณาผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า องค์กรต่างๆ ให้ความสนใจในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยแสดงบทบาทในการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมมากขึ้นในปัจจุบัน ทั้งนี้ การจัดการสิ่งแวดล้อมจะไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ หากไม่ได้รับความร่วมมือจากพนักงานทุกคนในองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้วิจัยได้ศึกษาการวิจัยการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท ไทยโตชิบา อุตสาหกรรม จำกัด เพราะการมีส่วนร่วมของพนักงานเป็นสิ่งสำคัญ หากมีความรับผิดชอบต่อสังคมและการจัดการสิ่งแวดล้อมและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น อาจส่งผลประโยชน์ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยรวมต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด” มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด และ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด โดยมีผู้วิจัยกำหนดระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ระเบียบวิธีวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. ตัวแปรที่ศึกษา
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเน้นการสำรวจเพื่อใช้วิธีการอธิบายข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) เพื่อสอบถามการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จากนั้น นำไปสรุปผลการวิจัยในประเด็นระดับการมีส่วนร่วม เปรียบเทียบการมีส่วนร่วม และความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด” ครั้งนี้ มีประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากร คือ พนักงานบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำนวนทั้งหมดประมาณ 2,070 คน (ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2552)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างประชากรแบบ 2 ขั้นตอน (Two-stage Sampling) โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยได้คำนวณจำนวนของขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากจำนวนประชากรทั้งหมด ประมาณ 2,070 คน (ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2552) โดยใช้หลักการคำนวณของยามาเน่ Yamane's (Yamane, อ้างถึงใน ราม ทิพย์รส 2547: 76-77) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 สำหรับ ความคลาดเคลื่อน ร้อยละ 5 ดังสูตรต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา
 e = ระดับค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (0.05)
 n = จำนวนของขนาดตัวอย่าง

ดังนั้น

$$n = \frac{2,070}{1 + [2,070 \times (0.05)^2]}$$

$$n = 335.22$$

ดังนั้น สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ จำนวน 335 คน

ขั้นตอนที่ 1 จัดแบ่งจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ศึกษาจากพนักงานในแต่ละกลุ่ม โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional stratified random sampling)

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม} = \frac{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนแต่ละกลุ่มตัวอย่าง}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ตารางที่ 3 ข้อมูลพนักงานบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด (ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2552)

กลุ่มระดับพนักงาน	จำนวนประชากร (คน)	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (คน)
<u>Staff</u> พนักงานสำนักงาน	210	34
Supervisor	20	3
Engineer	60	10
Staff	90	15
Foreman	40	6
<u>Tech</u> พนักงานช่าง	70	11
Tech V5	30	5
Tech V3	40	6
<u>Worker</u> พนักงานทั่วไป	1,790	290
Skill	90	15
Semi-skill	200	32
Worker	1,500	243
รวม	2,070	335

ขั้นตอนที่ 2 ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ทำการฝากไว้กับตัวแทนกลุ่มระดับพนักงาน โดยการสุ่มแจกแบบสอบถามไปยังพนักงานในแต่ละกลุ่มจนกระทั่งครบจำนวนทั้งหมด 335 ชุด ตามกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

3. ตัวแปรที่ศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมบริษัท ไทย ไตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด” ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย ตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ ปัจจัยที่มีผลต่อลักษณะการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท ไทย ไตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด มีดังนี้

3.1.1 เพศ

1. ชาย
2. หญิง

3.1.2 อายุ

1. ต่ำกว่า 20 ปี
2. 21 – 30 ปี
3. 31 – 40 ปี
4. 41 – 50 ปี
5. มากกว่า 50 ปีขึ้นไป

3.1.3 ระดับการศึกษา

1. ไม่ได้ศึกษา
2. ประถมศึกษา
3. มัธยมศึกษา
4. ปวช./ปวส./อนุปริญญา
- 5.ปริญญาตรี
- 6.ปริญญาโท หรือ สูงกว่า

3.1.4 ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน

1. Staff (พนักงานสำนักงาน)
 - 1.1 Supervisor
 - 1.2 Engineer
 - 1.3 Staff
 - 1.4 Foreman
2. Tech (พนักงานช่าง)

2.1 Tech V5

2.2 Tech V3

3. Worker (พนักงานทั่วไป)

3.1 Skill

3.2 Semi-skill

3.3 Worker

3.1.5 รายได้

1. ต่ำกว่า 8,000 บาท
2. 8,001 – 12,000 บาท
3. 12,001 – 16,000 บาท
4. 16,001 – 20,000 บาท
5. 20,001 – 24,000 บาท
6. ตั้งแต่ 24,001 บาท ขึ้นไป

3.1.6 ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน

1. ต่ำกว่า 1 ปี
2. 1 – 5 ปี
3. 6 – 10 ปี
4. 11 – 15 ปี
5. 16 – 20 ปี
6. ตั้งแต่ 21 ปี ขึ้นไป

3.1.7 การรับข้อมูลข่าวสาร

1. การพูดคุย/สนทนา
2. เสี่ยงตามสาย
3. ไปสเตอร์/ป้ายประกาศ/บอร์ดประชาสัมพันธ์
4. แผ่นพับ/ใบปลิว
5. วารสาร/นิตยสาร/หนังสือพิมพ์

3.1.8 การฝึกอบรม

1. ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม
2. เคยเข้ารับการฝึกอบรม 1 ครั้ง

3. เคยเข้ารับการฝึกอบรม 2 – 3 ครั้ง
4. เคยเข้ารับการฝึกอบรม 4 – 5 ครั้ง
5. เคยเข้ารับการฝึกอบรม มากกว่า 5 ครั้ง

3.1.9 เนื้อหาการฝึกอบรม

1. ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม
2. กฎหมายสิ่งแวดล้อม
3. การจัดการสิ่งแวดล้อมทั่วไป เช่น น้ำ อากาศ เสียง ชยะ พลังงาน ฯลฯ
4. การสร้างจิตสำนึก/การรณรงค์/การอนุรักษ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
5. อื่นๆ.....

3.1.10 การแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม

1. มลพิษทางน้ำ
2. มลพิษทางอากาศ
3. มลพิษทางเสียง
4. พลังงานไฟฟ้า
5. ชยะมลพิษ/สารเคมี/กากอุตสาหกรรม

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ลักษณะการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ไว้ 4 ด้าน ได้แก่

- 3.2.1 การร่วมคิดร่วมวางแผน
- 3.2.2 การร่วมลงมือปฏิบัติ
- 3.2.3 การร่วมปันผลประโยชน์
- 3.2.4 การร่วมติดตามประเมินผล

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด” ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร หนังสือ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม มาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ พนักงานบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ประกอบด้วยคำถามแบบปลายปิดและคำถามแบบปลายเปิด โดยแบ่ง 3 ส่วน ดังนี้ (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ก)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของพนักงานบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน รายได้ ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน การรับข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรม เนื้อหาการฝึกอบรม และการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 32 ข้อ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน	8 ข้อ
2. ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ	8 ข้อ
3. ด้านการร่วมปันผลประโยชน์	8 ข้อ
4. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	8 ข้อ

แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด เป็นแบบสอบถามจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคอร์ท (Likert's Five Rating Scale, อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2540 : 107-108) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินการปฏิบัติเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม และผู้วิจัยกำหนดคะแนนของช่วงน้ำหนัก เป็น 5 ระดับ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

- ระดับ 1 หมายถึง การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม
อยู่ในระดับน้อยที่สุด ให้มีค่าน้ำหนัก 1 คะแนน
- ระดับ 2 หมายถึง การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม
อยู่ในระดับน้อย ให้มีค่าน้ำหนัก 2 คะแนน
- ระดับ 3 หมายถึง การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม
อยู่ในระดับปานกลาง ให้มีค่าน้ำหนัก 3 คะแนน
- ระดับ 4 หมายถึง การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม
อยู่ในระดับมาก ให้มีค่าน้ำหนัก 4 คะแนน
- ระดับ 5 หมายถึง การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม
อยู่ในระดับมากที่สุด ให้มีค่าน้ำหนัก 5 คะแนน

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมินระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการ
สิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด โดยใช้เกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้

$$\text{อันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้นที่ต้องการ}}$$

ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม
บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ออกเป็น 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปาน
กลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 5 คะแนน และคะแนนเฉลี่ย
ต่ำสุดเท่ากับ 1 คะแนน

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานใน
การจัดการสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานใน
การจัดการสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานใน
การจัดการสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานใน
การจัดการสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานใน
การจัดการสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open end) ให้ผู้ตอบ
แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการเสริมสร้าง

ลักษณะการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด เพื่อเป็นประโยชน์โดยรวมต่อไป

5. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด” ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยมีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1. ศึกษาข้อมูล แนวคิด ทฤษฎีต่างๆ จากเอกสาร หนังสือ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเรียบเรียงและรวบรวมข้อมูลประกอบการศึกษางานวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามงานวิจัย

ขั้นที่ 2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปพนักงาน บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำนวน 10 ข้อ ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ ด้านการร่วมปันผลประโยชน์ และด้านการร่วมติดตามประเมินผล ด้านละ 8 ข้อ จำนวน 32 ข้อ และข้อเสนอแนะอื่นๆเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการเสริมสร้างลักษณะการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม

ขั้นที่ 3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมและความถูกต้องของภาษาเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามอีกครั้งตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ (แสดงในภาคผนวก ข)

ขั้นที่ 5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มที่ผู้วิจัยจะศึกษา จำนวน 30 คน แล้วนำมาทดสอบเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Co-efficient) ของครอนบาค (Cronbach) (Cronbach 1974 : 161,อ้างถึงใน สุมา สามเพชรเจริญ 2550 : 46) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.9631 (แสดงในภาคผนวก ค)

ขั้นที่ 6. นำแบบสอบถามไปใช้กับประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา คือ พนักงานบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำนวนทั้งหมดประมาณ 335 คน (ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2552)

ขั้นที่ 7. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นที่ 8. นำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS (Statistical Package for Social Science)

ขั้นที่ 9. นำเสนอผลการศึกษาโดยเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ประกอบตารางอธิบายข้อมูล

ขั้นที่ 10. สรุปผลการศึกษาวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด” ครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำแบบสอบถามไปฝากไว้กับตัวแทนกลุ่มระดับพนักงาน โดยแจกจ่ายแบบสอบถามไปยังพนักงานในแต่ละกลุ่มเป็นจำนวนทั้งหมด 335 ชุด กำหนดระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูลภายใน 4 สัปดาห์ จากนั้นตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถามและนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ดำเนินการขอออกหนังสือขอข้อมูลจากสถานประกอบการจากคณะวิทยากรจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ถึงบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด เพื่อขอข้อมูลการศึกษาวิจัย (แสดงในภาคผนวก ง)

2. ส่งหนังสือถึง บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ที่ผู้วิจัยทำการศึกษา

3. เมื่อได้รับการอนุมัติแล้วผู้วิจัยมอบแบบสอบถามผ่านตัวแทนพนักงานและขอความอนุเคราะห์ในการฝากแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มประชากรที่ศึกษา คือ พนักงานบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด และเมื่อตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้วให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งคืนให้กับตัวแทนพนักงาน

4. ช่วงระยะเวลาการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมและจัดเก็บข้อมูลเมื่อครบ 4 สัปดาห์

5. นำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาครบถ้วน จำนวน 335 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นตรวจสอบความเรียบร้อยและนำข้อมูลไปวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS (Statistical Package for Social Science)

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด” ครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามและนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS (Statistical Package for Social Science) และเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจึงนำมาเสนอผลการศึกษาโดยเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาประกอบตารางอธิบายข้อมูล โดยการคำนวณหาค่าสถิติ ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของพนักงานบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน รายได้ ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน การรับข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรม เนื้อหาการฝึกอบรม และการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยการคำนวณหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency; n) และค่าร้อยละ (Percentage; %)

2. การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ ด้านการร่วมปันผลประโยชน์ และด้านการร่วมติดตามประเมินผล โดยการคำนวณหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean; \bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation; S.D.)

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตาม เพศ โดยการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent t-test และการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตาม อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน รายได้ ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน การรับข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรม เนื้อหาการฝึกอบรม และการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance: ANOVA) ในกรณีพบว่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรณ (Contingency coefficient; ค่า C) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน รายได้ ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์

ทำงาน การรับข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรม เนื้อหาการฝึกอบรม และการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม จำแนกตามการมีส่วนร่วม 4 ด้าน คือ ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ ด้านการร่วมปันผลประโยชน์ และด้านการร่วมติดตามประเมินผล

สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรมจำกัด” ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ พนักงานบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำนวนทั้งหมด 2,070 คน (ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2552) และกลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรมจำกัด จำนวน 335 คน จากนั้นนำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS (Statistical Package for Social Science) ผลที่ได้จากการศึกษา ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลด้วยการบรรยายเชิงพรรณนาประกอบตารางอธิบายข้อมูล โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของพนักงาน บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency; n) และค่าร้อยละ (Percentage; %)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามระดับการมีส่วนร่วม 4 ด้าน คือ ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ ด้านการร่วมปันผลประโยชน์ และด้านการร่วมติดตามประเมินผล โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency; N) ค่าร้อยละ (Percentage; %) ค่าเฉลี่ย (Mean; \bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation; S.D.)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตาม เพศ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent t-test และผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตาม อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน รายได้ ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน การรับข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรม เนื้อหาการฝึกอบรม และการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance: ANOVA) ในกรณีพบว่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน รายได้ ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน การรับข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรม เนื้อหาการฝึกอบรม และการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม จำแนกตามการมีส่วนร่วม 4 ด้าน คือ ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ ด้านการร่วมปันผลประโยชน์ และด้านการร่วมติดตามประเมินผล โดยใช้การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรณ (Contingency coefficient; ค่า C)

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (Number)
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
Sig.	แทน	ระดับนัยสำคัญของค่าสถิติ t และ F
C	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรณ (Contingency coefficient)
df	แทน	ขั้นหรือองศาความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของค่ายกกำลังสองของค่าเบี่ยงเบน (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยความเบี่ยงเบนกำลังสอง (Mean Square)

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของพนักงาน บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของพนักงานบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน รายได้ ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน การรับข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรม เนื้อหาการฝึกอบรม และการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยใช้ความถี่และค่าร้อยละ แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการ
สิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

n = 335

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
เพศ		
- ชาย	146	43.6
- หญิง	189	56.4
รวม	335	100.0
อายุ		
- ต่ำกว่า 20 ปี	8	2.4
- 21-30 ปี	145	43.3
- 31-40 ปี	109	32.5
- 41- 50 ปี	51	15.2
-มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	22	6.6
รวม	335	100.0
ระดับการศึกษา		
- ประถมศึกษา	40	11.9
- มัธยมศึกษา	201	60.0
- ปวช./ปวส./อนุปริญญา	66	19.7
- ปริญญาตรีขึ้นไป	28	8.4
รวม	335	100.0
ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน		
Staff	34	10.1
- Supervisor	3	0.9
- Engineer	10	3.0
- Staff	15	4.5
- Foreman	6	1.8
Tech	11	3.3
- Tech V5	5	1.5

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
- Tech V3	6	1.8
Worker	290	86.6
- Skill	15	4.5
- Semi-skill	32	9.6
- Worker	243	72.5
รวม	335	100.0
รายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน)		
- ต่ำกว่า 8,000 บาท	258	77.0
- 8,001-12,000 บาท	45	13.4
- 12,001-16,000 บาท	13	3.9
- มากกว่า 16,000 บาทขึ้นไป	19	5.7
รวม	335	100.0
ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน		
- ต่ำกว่า 1 ปี	35	10.4
- 1-5 ปี	126	37.6
- 6-10 ปี	64	19.1
- 11-15 ปี	45	13.4
- 16-20 ปี	25	7.5
- ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป	40	11.9
รวม	335	100.0
การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท		
- การพูดคุย/สนทนา	127	37.9
- เสียงตามสาย	18	5.4
- ไปสเตอร์/ป้ายประกาศ/บอร์ดประชาสัมพันธ์	180	53.7
- แผ่นพับ/ใบปลิว	3	0.9

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
- วารสาร/นิตยสาร/หนังสือพิมพ์	7	2.1
รวม	335	100.0
การฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท		
- ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม	86	25.7
- เคยเข้ารับการฝึกอบรม 1 ครั้ง	74	22.1
- เคยเข้ารับการฝึกอบรม 2-3 ครั้ง	100	29.9
- เคยเข้ารับการฝึกอบรม 4-5 ครั้ง	19	5.7
- เคยเข้ารับการฝึกอบรมมากกว่า 5 ครั้ง	56	16.7
รวม	335	100.0
เนื้อหาการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท		
- ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม	36	10.7
- กฎหมายสิ่งแวดล้อม	12	3.6
- การจัดการสิ่งแวดล้อมทั่วไป เช่น น้ำ อากาศ เสียง ชยะ พลังงาน ฯลฯ	148	44.2
- การสร้างจิตสำนึก/การรณรงค์/การอนุรักษ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	137	40.9
- อื่นๆ	2	0.6
รวม	335	100.0
การแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท		
- มลพิษทางน้ำ	6	1.8
- มลพิษทางอากาศ	80	23.9
- มลพิษทางเสียง	70	20.9
- พลังงานไฟฟ้า	13	3.9
- ชยะมลพิษ/สารเคมี/กากอุตสาหกรรม	166	49.6
รวม	335	100.0

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของพนักงานบริษัท ไทยโตชิบา อุตสาหกรรม จำกัด จำนวน 335 คน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน รายได้ ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน การรับข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรม เนื้อหาการฝึกอบรม และการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยใช้ความถี่และค่าร้อยละ จำแนกตามข้อมูลทั่วไป โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

เพศ พนักงานส่วนใหญ่มีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เป็นเพศหญิง จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 56.4 เป็นเพศชาย จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 43.6

อายุ พนักงานส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 21 ถึง 30 ปี จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 31 ถึง 40 ปี จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 อายุระหว่าง 41 ถึง 50 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 15.2 อายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 6.6 และน้อยที่สุด คือ อายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา พนักงานส่วนใหญ่มีระดับการศึกษามากที่สุด คือ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมา คือ ระดับ ปวช./ปวส./อนุปริญญา จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 19.7 ระดับประถมศึกษา จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 11.9 และน้อยที่สุด คือ ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 8.4 ตามลำดับ

ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน พนักงานส่วนใหญ่เมื่อแบ่งตามกลุ่ม 3 กลุ่มพบว่า มีตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงานกลุ่ม Worker มากที่สุด จำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 86.6 รองลงมา คือ กลุ่ม Staff จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 10.1 และน้อยที่สุด คือ กลุ่ม Tech จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 ตามลำดับ

เมื่อแบ่งตามกลุ่มย่อยพนักงานส่วนใหญ่มีตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงานมากที่สุด คือ Worker จำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 72.5 รองลงมา คือ Semi-Skill จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6 Skill กับ Staff มีจำนวนเท่ากัน คือ 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 Engineer จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 Foreman กับ Tech V3 มีจำนวนเท่ากัน คือ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 Tech V5 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 และน้อยที่สุด คือ Supervisor จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.9 ตามลำดับ

รายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน) พนักงานส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 8,000 บาท จำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 77.0 รองลงมา คือ ระหว่าง 8,001 ถึง 12,000 บาท จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 13.4 มากกว่า 16,000 บาทขึ้นไป จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7 และน้อยที่สุด คือ ระหว่าง 12,001 ถึง 16,000 บาท จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.9 ตามลำดับ

ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน พนักงานส่วนใหญ่มีระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงานมากที่สุด คือ ระหว่าง 1 ถึง 5 ปี จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 37.6 รองลงมา คือ ระหว่าง 6 ถึง 10 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 19.1 ระหว่าง 11 ถึง 15 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 13.4 ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 11.9 ต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 และน้อยที่สุด คือ ระหว่าง 16 ถึง 20 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 ตามลำดับ

การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท พนักงานส่วนใหญ่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัทมากที่สุด คือ ไปสเตอร์/ป้ายประกาศ/บอร์ดประชาสัมพันธ์ จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 53.7 รองลงมา คือ การพูดคุย/สนทนา จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 37.9 เสียงตามสาย จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 วารสาร/นิตยสาร/หนังสือพิมพ์ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 และน้อยที่สุด คือ แผ่นพับ/ใบปลิว จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.9 ตามลำดับ

การฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท พนักงานส่วนใหญ่มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัทมากที่สุด คือ เคยเข้ารับการฝึกอบรม 2 ถึง 3 ครั้ง จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 29.9 รองลงมา คือ ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 25.7 เคยเข้ารับการฝึกอบรม 1 ครั้ง จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 22.1 เคยเข้ารับการฝึกอบรมมากกว่า 5 ครั้ง จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 และน้อยที่สุด คือ เคยเข้ารับการฝึกอบรม 4 ถึง 5 ครั้ง จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7 ตามลำดับ

เนื้อหาการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท พนักงานส่วนใหญ่มีเนื้อหาการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัทมากที่สุด คือ การจัดการสิ่งแวดล้อมทั่วไป เช่น น้ำ อากาศ เสียง ชยะ พลังงาน ฯลฯ จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 44.2 รองลงมา คือ การสร้างจิตสำนึก/การรณรงค์/การอนุรักษ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 40.9 ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 10.7 กฎหมายสิ่งแวดล้อม จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6 และน้อยที่สุด คือ เนื้อหาอื่นๆ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 ตามลำดับ

การแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท พนักงานส่วนใหญ่มีการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัทมากที่สุด คือ เรื่องขยะมูลพิษ/สารเคมี/กากอุตสาหกรรม จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 49.6 รองลงมา คือ เรื่องมลพิษทางอากาศ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9 เรื่องมลพิษทางเสียงจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ

20.9 เรื่องพลังงานไฟฟ้า จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.9 และน้อยที่สุด คือ เรื่องมลพิษทางน้ำ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามระดับการมีส่วนร่วม 4 ด้าน คือ ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ ด้านการร่วมปันผลประโยชน์ และด้านการร่วมติดตามประเมินผล โดยมีการวัดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert's Five Rating Scale, อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2540 : 107-108) มีการกำหนดคะแนนของช่วงน้ำหนัก เป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด เป็นลักษณะคำถามแบบให้เลือกรับตอบแต่ละข้อ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency; n) ค่าร้อยละ(Percentage; %) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แสดงดังตารางที่ 5 - 9

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด โดยภาพรวม

การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม	ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงาน		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน	2.51	0.84	น้อย
ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ	3.35	0.75	ปานกลาง
ด้านการร่วมปันผลประโยชน์	3.31	0.71	ปานกลาง
ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	2.55	0.84	น้อย
เฉลี่ยโดยภาพรวม	2.93	0.69	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางสองด้าน คือ ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 0.75) รองลงมา คือ ด้านการร่วมปันผลประโยชน์

(\bar{X} = 3.31, S.D. = 0.71) ส่วนอีกสองด้านอยู่ในระดับน้อย คือ ด้านการร่วมติดตามประเมินผล (\bar{X} = 2.55, S.D. = 0.84) และด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (\bar{X} = 2.51, S.D. = 0.84) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละรายด้าน ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ ด้านการร่วมปันผลประโยชน์ และด้านการร่วมติดตามประเมินผล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงดังตารางที่ 6-9

ตารางที่ 6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม
บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน

การมีส่วนร่วมของพนักงาน ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน	ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงาน							
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
1.การเคยร่วมให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์และการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท	12 (3.6)	49 (14.6)	155 (46.3)	61 (18.2)	58 (17.3)	2.69	1.035	ปานกลาง
2.การเคยมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท	8 (2.4)	27 (8.1)	109 (32.5)	109 (32.5)	82 (24.5)	2.31	1.006	น้อย
3.การเคยร่วมวางแผนการปฏิบัติงานและการปรับปรุงการจัดการสิ่งแวดล้อมตามเป้าหมายและนโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัท	11 (3.3)	44 (13.1)	115 (34.3)	92 (27.5)	73 (21.8)	2.49	1.072	น้อย
4.การเคยมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่างๆเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีของบริษัท	23 (6.9)	66 (19.7)	136 (40.6)	74 (22.1)	36 (10.7)	2.90	1.056	ปานกลาง

ตารางที่ 6 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของพนักงาน ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน	ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงาน							
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
5.การเคยเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอและศึกษาปัญหาในการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท	10 (3.0)	28 (8.4)	99 (29.6)	90 (26.9)	108 (32.2)	2.23	1.082	น้อย
6.การเคยมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างหัวหน้างานหรือเพื่อนร่วมงานเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของบริษัท	23 (6.9)	54 (16.1)	145 (43.3)	76 (22.7)	37 (11.0)	2.85	1.042	ปานกลาง
7.การเคยให้ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและวิธีการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท	9 (2.7)	42 (12.5)	119 (35.5)	102 (30.4)	63 (18.8)	2.50	1.020	น้อย
8.การเคยเป็นตัวแทนในการเข้าร่วมการดำเนินกิจกรรมสิ่งแวดล้อมตามนโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัท	7 (2.1)	28 (8.4)	79 (23.6)	94 (28.1)	127 (37.9)	2.09	1.065	น้อย
รวม						2.51	0.84	น้อย

จากตารางที่ 6 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.51$, S.D. = 0.84) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางสามข้อ คือ การเคยมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่างๆเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีของบริษัท มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 2.90$, S.D. = 1.056) รองลงมา คือ การเคยมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างหัวหน้างานหรือเพื่อนร่วมงานเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของบริษัท ($\bar{X} = 2.85$, S.D. = 1.042) และการเคยร่วมให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์และการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท ($\bar{X} = 2.69$, S.D. = 1.035) ส่วนข้อที่เหลืออยู่ในระดับน้อยห้าข้อ คือ การเคยให้ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและวิธีการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท

(\bar{X} = 2.50, S.D. = 1.020) การเคยร่วมวางแผนการปฏิบัติงานและการปรับปรุงการจัดการสิ่งแวดล้อมตามเป้าหมายและนโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัท (\bar{X} = 2.49, S.D. = 1.072) การเคยมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท (\bar{X} = 2.31, S.D. = 1.006) การเคยเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอและศึกษาปัญหาในการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท (\bar{X} = 2.23, S.D. = 1.082) และการเคยเป็นตัวแทนในการเข้าร่วมการดำเนินกิจกรรมสิ่งแวดล้อมตามนโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัท มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (\bar{X} = 2.09, S.D. = 1.065) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ

การมีส่วนร่วมของพนักงาน ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ	ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงาน							แปล ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	\bar{X}	S.D.	
9.การเคยให้ความร่วมมือและมี ส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท	34 (10.1)	75 (22.4)	138 (41.2)	53 (15.8)	35 (10.4)	3.06	1.098	ปานกลาง
10.การได้รับการฝึกอบรมหรือ ได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดการ สิ่งแวดล้อมจากบริษัทหัวหน้า งานหรือเพื่อนร่วมงาน	34 (10.1)	82 (24.5)	141 (42.1)	47 (14.0)	31 (9.3)	3.12	1.072	ปานกลาง
11.การเคยเข้าร่วมรณรงค์และใช้ ทรัพยากรภายในบริษัท เช่น น้ำ ไฟฟ้า อย่างประหยัด	62 (18.5)	100 (29.9)	108 (32.2)	34 (10.1)	31 (9.3)	3.38	1.170	ปานกลาง
12.การเคยร่วมช่วยปลูกต้นไม้ และปรับปรุงสภาพแวดล้อม โดยทั่วไปภายในบริษัท	39 (11.6)	52 (15.5)	109 (32.5)	72 (21.5)	63 (18.8)	2.80	1.246	ปานกลาง
13.การมีส่วนร่วมช่วยดูแลรักษา ความสะอาดภายในบริษัท	74 (22.1)	124 (37.0)	113 (33.7)	19 (5.7)	5 (1.5)	3.73	0.920	มาก

ตารางที่ 7 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของพนักงาน ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ	ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงาน							
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
14.การแยกประเภทขยะก่อนนำไปทิ้งและทิ้งขยะตามประเภทถังขยะของบริษัท	115 (34.3)	131 (39.1)	75 (22.4)	12 (3.6)	2 (0.6)	4.03	0.875	มาก
15.การร่วมบริจาคเงินหรือออกแรงกายเพื่อช่วยส่งเสริมสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท	59 (17.6)	69 (20.6)	157 (46.9)	34 (10.1)	16 (4.8)	3.36	1.037	ปานกลาง
16.การมีส่วนร่วมติดตามอ่านข่าวสิ่งแวดล้อมจากโปสเตอร์/ป้ายประกาศ/บอร์ดประชาสัมพันธ์/สื่ออินเตอร์เน็ต ฯลฯ	29 (8.7)	92 (27.5)	170 (50.7)	33 (9.9)	11 (3.3)	3.28	0.879	ปานกลาง
รวม						3.35	0.75	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 0.75) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดข้อ คือ การแยกประเภทขยะก่อนนำไปทิ้งและทิ้งขยะตามประเภทถังขยะของบริษัท มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.875) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมช่วยดูแลรักษาความสะอาดภายในบริษัท ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.920) ส่วนข้อที่เหลืออยู่ในระดับปานกลางหกข้อ คือ การเคยเข้าร่วมมรณงค์และใช้ทรัพยากรภายในบริษัท เช่น น้ำ ไฟฟ้า อย่างประหยัด ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 1.170) การร่วมบริจาคเงินหรือออกแรงกายเพื่อช่วยส่งเสริมสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 1.037) การมีส่วนร่วมติดตามอ่านข่าวสิ่งแวดล้อมจากโปสเตอร์/ป้ายประกาศ/บอร์ดประชาสัมพันธ์/สื่ออินเตอร์เน็ต ฯลฯ ($\bar{X} = 3.28$, S.D. = 0.879) การได้รับการฝึกอบรมหรือได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมจากบริษัทหัวหน้างานหรือ

เพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 3.12$, S.D. = 1.072) การเคยให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท ($\bar{X} = 3.06$, S.D. = 1.098) และการเคยร่วมช่วยปลูกต้นไม้และปรับปรุงสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปภายในบริษัท มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.80$, S.D. = 1.246) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ด้านการร่วมปันผลประโยชน์

การมีส่วนร่วมของพนักงาน ด้านการร่วมปันผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงาน							
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
17.การมีความรู้มากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมการเข้ารับการฝึกอบรมหรือการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม	21 (6.3)	96 (28.7)	143 (42.7)	61 (18.2)	14 (4.2)	3.15	0.932	ปานกลาง
18.การเคยนำความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่ให้ความรู้แก่ครอบครัวหรือบุคคลอื่นในการจัดการสิ่งแวดล้อมไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตปัจจุบัน	30 (9.0)	84 (25.1)	164 (49.0)	49 (14.6)	8 (2.4)	3.24	0.893	ปานกลาง
19.การมีโอกาสรู้จักเพื่อนร่วมงานอื่นภายในบริษัทมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรม การเข้ารับการฝึกอบรม หรือการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม	33 (9.9)	76 (22.7)	140 (41.8)	64 (19.1)	22 (6.6)	3.10	1.033	ปานกลาง
20.การมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรม การเข้ารับการฝึกอบรม หรือการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม	55 (16.4)	117 (34.9)	128 (38.2)	25 (7.5)	10 (3.0)	3.54	0.953	มาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของพนักงาน ด้านการร่วมปันผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงาน							
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
21.การมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีขึ้นจากการร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินกิจกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท	29 (8.7)	114 (34.0)	161 (48.1)	25 (7.5)	6 (1.8)	3.40	0.820	ปานกลาง
22.ความรู้สึภาคภูมิใจและรู้สึกว่าตนเองก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคล ชุมชน และสังคมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท	45 (13.4)	126 (37.6)	136 (40.6)	24 (7.2)	4 (1.2)	3.55	0.856	มาก
23. การเคยมีส่วนปลูกฝังหรือปลูกจิตสำนึกแก่ครอบครัวหรือบุคคลอื่นๆ ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	40 (11.9)	96 (28.7)	159 (47.5)	36 (10.7)	4 (1.2)	3.39	0.875	ปานกลาง
24.การเคยชักชวนเพื่อนร่วมงานหรือบุคคลอื่นให้เห็นประโยชน์ในการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของบริษัท	27 (8.1)	77 (23.0)	148 (44.2)	68 (20.3)	15 (4.5)	3.10	0.963	ปานกลาง
รวม						3.31	0.71	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ด้านการร่วมปันผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดข้อ คือ ความรู้สึกภาคภูมิใจและรู้สึกว่าตนเองก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคล ชุมชน และสังคมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.856) รองลงมา คือ การมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรม การเข้ารับการศึกษาอบรมหรือการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.953) ส่วนข้อที่เหลืออยู่

ในระดับปานกลางหกข้อ คือ การมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีขึ้นจากการร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินกิจกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท (\bar{X} = 3.40, S.D. = 0.820) การเคยมีส่วนปลูกฝังหรือปลูกจิตสำนึกแก่ครอบครัวหรือบุคคลอื่นๆ ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (\bar{X} = 3.39, S.D. = 0.875) การเคยนำความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่ให้ความรู้แก่ครอบครัวหรือบุคคลอื่นในการจัดการสิ่งแวดล้อมไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตปัจจุบัน (\bar{X} = 3.24, S.D. = 0.893) การมีความรู้มากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมการเข้ารับการฝึกอบรมหรือการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (\bar{X} = 3.15, S.D. = 0.932) และการมีโอกาสรู้จักเพื่อนร่วมงานอื่นภายในบริษัทมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรม การเข้ารับการฝึกอบรม หรือการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม กับ การเคยชักชวนเพื่อนร่วมงานหรือบุคคลอื่นให้เห็นประโยชน์ในการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของบริษัท ทั้งสองข้อมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากัน (\bar{X} = 3.10, S.D. = 1.033) กับ (\bar{X} = 3.10, S.D. = 0.963) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม
บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ด้านการร่วมติดตามประเมินผล

การมีส่วนร่วมของพนักงาน ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงาน							แปล ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	\bar{X}	S.D.	
25. การเคยนำอุปสรรคปัญหาที่ พบเห็นของการดำเนินกิจกรรม สิ่งแวดล้อมภายในบริษัทมา รายงานชี้แจงต่อหัวหน้างานหรือ พนักงานเจ้าหน้าที่สิ่งแวดล้อม รับทราบ	14 (4.2)	42 (12.5)	151 (45.1)	94 (28.1)	34 (10.1)	2.73	0.952	ปานกลาง
26. การเคยร่วมพูดคุยและให้ ความสนใจเกี่ยวกับการประเมินผล การปฏิบัติงานการจัดการ สิ่งแวดล้อมของบริษัท	12 (3.6)	44 (13.1)	147 (43.9)	89 (26.6)	43 (12.8)	2.68	0.977	ปานกลาง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของพนักงาน ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงาน							
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
27. การเคยร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลสำเร็จของกิจกรรมวันสิ่งแวดล้อมของบริษัท	14 (4.2)	27 (8.1)	148 (44.2)	103 (30.7)	43 (12.8)	2.60	0.955	น้อย
28. การเคยได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบในการประเมินผลของการดำเนินกิจกรรมสิ่งแวดล้อมของบริษัท	10 (3.0)	23 (6.9)	92 (27.5)	114 (34.0)	96 (28.7)	2.21	1.030	น้อย
29. การเคยร่วมเสนอแนะทางปรับปรุงแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท	13 (3.9)	31 (9.3)	124 (37.0)	98 (29.3)	69 (20.6)	2.47	1.040	น้อย
30. การเคยร่วมติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท	14 (4.2)	29 (8.7)	129 (38.5)	97 (29.0)	66 (19.7)	2.49	1.035	น้อย
31. การเคยชี้ผลดีผลเสียในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้ได้ตามเป้าหมายและนโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัท	12 (3.6)	49 (14.6)	131 (39.1)	97 (29.0)	46 (13.7)	2.65	1.006	ปานกลาง
32. การเคยเสนอคำถามเพื่อสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัทมายังพนักงานเจ้าหน้าที่สิ่งแวดล้อม	19 (5.7)	35 (10.4)	120 (35.8)	96 (28.7)	65 (19.4)	2.54	1.090	น้อย
รวม						2.55	0.84	น้อย

จากตารางที่ 9 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ด้านการร่วมติดตามประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.55$, S.D. = 0.84) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางสามข้อ คือ การเคยนำอุปสรรคปัญหาที่พบเห็นของการดำเนินกิจกรรมสิ่งแวดล้อมภายในบริษัทมารายงานชี้แจงต่อหัวหน้างานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่สิ่งแวดล้อมมารับทราบ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 2.73$, S.D. = 0.952) รองลงมา คือ การเคยร่วมพูดคุยและให้ความสนใจเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท ($\bar{X} = 2.68$, S.D. = 0.977) และการเคยชี้ผลดีผลเสียในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้ได้ตามเป้าหมายและนโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัท ($\bar{X} = 2.65$, S.D. = 1.006) ส่วนข้อที่เหลืออยู่ในระดับน้อยห้าข้อ คือ การเคยร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลสำเร็จของกิจกรรมวันสิ่งแวดล้อมของบริษัท ($\bar{X} = 2.60$, S.D. = 0.955) การเคยเสนอคำถามเพื่อสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัทมายังพนักงานเจ้าหน้าที่สิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 2.54$, S.D. = 1.090) การเคยร่วมติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท ($\bar{X} = 2.49$, S.D. = 1.035) การเคยร่วมเสนอแนวทางปรับปรุงแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท ($\bar{X} = 2.47$, S.D. = 1.040) และการเคยได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบในการประเมินผลของการดำเนินกิจกรรมสิ่งแวดล้อมของบริษัท มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.21$, S.D. = 1.030) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตาม เพศ โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent t-test และผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตาม อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน รายได้ ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน การรับข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรม เนื้อหาการฝึกอบรม และการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance: ANOVA) ในกรณีพบว่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 เพศ

การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามเพศ โดยผู้วิจัยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t ค่า Sig. และการแปลความของการทดสอบความแตกต่างระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามเพศ

n = 335

การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม	เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.	แปลความหมาย
1.ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน	ชาย	146	2.52	0.89	0.281	0.190	น้อย
	หญิง	189	2.49	0.79			น้อย
2.ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ	ชาย	146	3.30	0.75	-0.831	0.977	ปานกลาง
	หญิง	189	3.37	0.74			ปานกลาง
3.ด้านการร่วมปันผลประโยชน์	ชาย	146	3.30	0.74	-0.017	0.511	ปานกลาง
	หญิง	189	3.30	0.68			ปานกลาง
4.ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	ชาย	146	2.60	0.87	1.151	0.428	น้อย
	หญิง	189	2.50	0.80			น้อย
ภาพรวม	ชาย	146	2.90	0.72	0.206	0.550	ปานกลาง
	หญิง	189	2.90	0.65			
	รวม	335					

* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 10 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า ทั้งพนักงานเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมเท่ากัน ($\bar{X} = 2.90$, S.D. = 0.72 และ $\bar{X} = 2.90$, S.D. = 0.65)

เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามเพศ พนักงานชายกับพนักงานหญิงที่มีเพศแตกต่างกัน การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวม และรายด้านทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.2 อายุ

การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามอายุ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance: ANOVA) และในกรณีเมื่อผลพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมระหว่างกลุ่มอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's Method) ผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 11 - 13

ตารางที่ 11 จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความของระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามอายุ

n = 335

การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม	อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
1.ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน	ต่ำกว่า 20 ปี	8	2.23	0.69	น้อย
	21-30 ปี	145	2.34	0.78	น้อย
	31-40 ปี	109	2.48	0.85	น้อย
	41- 50 ปี	51	2.80	0.79	ปานกลาง
	มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	22	3.08	0.85	ปานกลาง
	รวม	335	2.50	0.83	น้อย
2.ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ	ต่ำกว่า 20 ปี	8	2.87	0.77	ปานกลาง
	21-30 ปี	145	3.23	0.75	ปานกลาง
	31-40 ปี	109	3.35	0.80	ปานกลาง
	41- 50 ปี	51	3.52	0.52	มาก

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของพนักงาน ในการจัดการสิ่งแวดล้อม	อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
	มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	22	3.75	0.58	มาก
	รวม	335	3.34	0.74	ปานกลาง
3.ด้านการร่วมป็นผลประโยชน์	ต่ำกว่า 20 ปี	8	2.96	0.84	ปานกลาง
	21-30 ปี	145	3.19	0.71	ปานกลาง
	31-40 ปี	109	3.31	0.70	ปานกลาง
	41- 50 ปี	51	3.50	0.59	มาก
	มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	22	3.70	0.62	มาก
	รวม	335	3.30	0.70	ปานกลาง
4.ด้านการร่วมติดตาม ประเมินผล	ต่ำกว่า 20 ปี	8	2.34	0.71	น้อย
	21-30 ปี	145	2.45	0.79	น้อย
	31-40 ปี	109	2.49	0.84	น้อย
	41- 50 ปี	51	2.69	0.84	ปานกลาง
	มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	22	3.12	0.88	ปานกลาง
	รวม	335	2.54	0.83	น้อย
ภาพรวม	ต่ำกว่า 20 ปี	8	2.60	0.64	น้อย
	21-30 ปี	145	2.80	0.66	ปานกลาง
	31-40 ปี	109	2.91	0.70	ปานกลาง
	41- 50 ปี	51	3.13	0.58	ปานกลาง
	มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	22	3.41	0.66	มาก
	รวม	335	2.92	0.68	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า กลุ่มอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากที่สุด และอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.66)

ตารางที่ 12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม		SS	df	MS	F	Sig.
1.ด้านการร่วมคิด ร่วมวางแผน	Between Groups	16.422	4	4.106	6.186	0.000*
	Within Groups	219.000	330	0.664		
	Total	235.422	334			
2.ด้านการร่วมลงมือ ปฏิบัติ	Between Groups	8.766	4	2.192	4.061	0.003*
	Within Groups	178.091	330	0.540		
	Total	186.858	334			
3.ด้านการร่วมบั่น ผลประโยชน์	Between Groups	8.125	4	2.031	4.210	0.002*
	Within Groups	159.211	330	0.482		
	Total	167.336	334			
4.ด้านการร่วมติดตาม ประเมินผล	Between Groups	10.290	4	2.573	3.793	0.005*
	Within Groups	223.805	330	0.678		
	Total	234.095	334			
ภาพรวม	Between Groups	10.302	4	2.576	5.759	0.000*
	Within Groups	147.580	330	0.447		
	Total	157.882	334			

* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 12 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามอายุ พบว่า พนักงานที่มีกลุ่มอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพบว่าการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามอายุ มีความแตกต่างกัน ทำการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นรายคู่ระหว่างอายุ ผลการวิเคราะห์ แสดงดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบรายค่าการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม
บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมของ พนักงานในการ จัดการสิ่งแวดล้อม	กลุ่มอายุ	\bar{X}	กลุ่มอายุ				
			1.	2.	3.	4.	5.
1.ด้านการร่วมคิด ร่วมวางแผน	1. ต่ำกว่า 20 ปี	2.23	-				
	2. 21-30 ปี	2.34		-			
	3. 31-40 ปี	2.48			-		
	4. 41- 50 ปี	2.80		-0.46*		-	
	5. มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	3.08		-0.74*	-0.60*		-
2.ด้านการร่วม ลงมือปฏิบัติ	1. ต่ำกว่า 20 ปี	2.87	-				
	2. 21-30 ปี	3.23		-			
	3. 31-40 ปี	3.35			-		
	4. 41- 50 ปี	3.52				-	
	5. มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	3.75					-
3.ด้านการร่วม ปันผลประโยชน์	1. ต่ำกว่า 20 ปี	2.96	-				
	2. 21-30 ปี	3.19		-			
	3. 31-40 ปี	3.31			-		
	4. 41- 50 ปี	3.50				-	
	5. มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	3.70		-0.51*			-
4.ด้านการร่วม ติดตามประเมินผล	1. ต่ำกว่า 20 ปี	2.34	-				
	2. 21-30 ปี	2.45		-			
	3. 31-40 ปี	2.49			-		
	4. 41- 50 ปี	2.69				-	
	5. มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	3.12		-0.67*	-0.63*		-

ตารางที่ 13 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของ พนักงานในการ จัดการสิ่งแวดล้อม	กลุ่มอายุ	\bar{X}	กลุ่มอายุ				
			1.	2.	3.	4.	5.
ภาพรวม	1. ต่ำกว่า 20 ปี	2.60	-				
	2. 21-30 ปี	2.80		-			
	3. 31-40 ปี	2.91			-		
	4. 41- 50 ปี	3.13				-	
	5. มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	3.41		-0.61*	-0.51*		-

* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 13 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน พนักงานที่มีอายุ 41 -50 ปี และมากกว่า 50 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอายุ 21-30 ปี และ 31-40 ปี ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ด้านการร่วมปันผลประโยชน์ พนักงานที่มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอายุ 21-30 ปี ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ด้านการร่วมติดตามประเมินผล พนักงานที่มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอายุ 21-30 ปี และ 31-40 ปี ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ส่วนภาพรวม พนักงานที่มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอายุ 21-30 ปี และ 31-40 ปี ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

3.3 ระดับการศึกษา

การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามระดับการศึกษา ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance: ANOVA) และในกรณีเมื่อผลพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานระหว่างกลุ่มระดับการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's Method) ผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่

ตารางที่ 14 จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความของระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามระดับการศึกษา

n = 335

การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม	ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
1.ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน	ประถมศึกษา	40	2.83	0.75	ปานกลาง
	มัธยมศึกษา	201	2.40	0.78	น้อย
	ปวช./ปวส.อนุปริญญา	66	2.39	0.82	น้อย
	ปริญญาตรีขึ้นไป	28	3.00	1.08	ปานกลาง
	รวม	335	2.50	0.83	น้อย
2.ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ	ประถมศึกษา	40	3.55	0.65	มาก
	มัธยมศึกษา	201	3.30	0.75	ปานกลาง
	ปวช./ปวส.อนุปริญญา	66	3.22	0.75	ปานกลาง
	ปริญญาตรีขึ้นไป	28	3.59	0.72	มาก
	รวม	335	3.34	0.74	ปานกลาง
3.ด้านการร่วมปันผลประโยชน์	ประถมศึกษา	40	3.45	0.58	มาก
	มัธยมศึกษา	201	3.26	0.70	ปานกลาง
	ปวช./ปวส.อนุปริญญา	66	3.22	0.76	ปานกลาง
	ปริญญาตรีขึ้นไป	28	3.62	0.69	มาก
	รวม	335	3.30	0.70	ปานกลาง
4.ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	ประถมศึกษา	40	2.64	0.83	ปานกลาง
	มัธยมศึกษา	201	2.45	0.80	น้อย
	ปวช./ปวส.อนุปริญญา	66	2.53	0.81	น้อย
	ปริญญาตรีขึ้นไป	28	3.08	0.96	ปานกลาง
	รวม	335	2.54	0.83	น้อย

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของพนักงาน ในการจัดการสิ่งแวดล้อม	ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
ภาพรวม	ประถมศึกษา	40	3.12	0.55	ปานกลาง
	มัธยมศึกษา	201	2.85	0.66	ปานกลาง
	ปวช./ปวส.อนุปริญญา	66	2.84	0.69	ปานกลาง
	ปริญญาตรีขึ้นไป	28	3.32	0.79	ปานกลาง
	รวม	335	2.92	0.68	ปานกลาง

จากตารางที่ 14 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากที่สุด และอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = 0.79)

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมของพนักงาน ในการจัดการสิ่งแวดล้อม		SS	df	MS	F	Sig.
1.ด้านการร่วมคิด ร่วมวางแผน	Between Groups	13.976	3	4.659	6.963	0.000*
	Within Groups	221.447	331	0.669		
	Total	235.422	334			
2.ด้านการร่วมลงมือ ปฏิบัติ	Between Groups	4.854	3	1.618	2.943	0.033*
	Within Groups	182.003	331	0.550		
	Total	186.858	334			

ตารางที่ 15 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของพนักงาน ในการจัดการสิ่งแวดล้อม		SS	df	MS	F	Sig.
3.ด้านการร่วมป็น ผลประโยชน์	Between Groups	4.475	3	1.492	3.032	0.029*
	Within Groups	162.861	331	0.492		
	Total	167.336	334			
4.ด้านการร่วมติดตาม ประเมินผล	Between Groups	10.274	3	3.425	5.065	0.002*
	Within Groups	223.821	331	0.676		
	Total	234.095	334			
ภาพรวม	Between Groups	7.431	3	2.477	5.450	0.001*
	Within Groups	150.451	331	0.455		
	Total	157.882	334			

* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 15 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า พนักงานที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพบว่าการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามระดับการศึกษา มีความแตกต่างกัน ทำการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมรายคู่ระหว่างระดับการศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 การเปรียบเทียบรายค่าการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม
บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมของ พนักงานในการ จัดการสิ่งแวดล้อม	ระดับการศึกษา	\bar{X}	ระดับการศึกษา			
			1.	2.	3.	4.
1.ด้านการร่วมคิด ร่วมวางแผน	1.ประถมศึกษา	2.83	-			
	2. มัธยมศึกษา	2.40	0.43	-		
	3.ปวช./ปวส.อนุปริญญา	2.39			-	
	4.ปริญญาตรีขึ้นไป	3.00		-0.60*	-0.61*	-
2.ด้านการร่วมลงมือ ปฏิบัติ	1.ประถมศึกษา	3.55	-			
	2. มัธยมศึกษา	3.30		-		
	3.ปวช./ปวส.อนุปริญญา	3.22			-	
	4.ปริญญาตรีขึ้นไป	3.59				-
3.ด้านการร่วมปัน ผลประโยชน์	1.ประถมศึกษา	3.45	-			
	2. มัธยมศึกษา	3.26		-		
	3.ปวช./ปวส.อนุปริญญา	3.22			-	
	4.ปริญญาตรีขึ้นไป	3.62				-
4.ด้านการร่วมติดตาม ประเมินผล	1.ประถมศึกษา	2.64	-			
	2. มัธยมศึกษา	2.45		-		
	3.ปวช./ปวส.อนุปริญญา	2.53			-	
	4.ปริญญาตรีขึ้นไป	3.08		-0.63*	-0.56*	-
ภาพรวม	1.ประถมศึกษา	3.12	-			
	2. มัธยมศึกษา	2.85		-		
	3.ปวช./ปวส.อนุปริญญา	2.84			-	
	4.ปริญญาตรีขึ้นไป	3.32		-0.47*	-0.49*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 16 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน พนักงานที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาและปริญญาตรีขึ้นไป มีส่วนร่วมสูงกว่ามัธยมศึกษาและปวช./ปวส.อนุปริญญา ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ด้านการร่วมติดตามประเมินผล พนักงานที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปมีส่วนร่วมสูงกว่ามัธยมศึกษาและปวช./ปวส.อนุปริญญา ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ส่วนโดยภาพรวม พนักงานที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปมีส่วนร่วมสูงกว่ามัธยมศึกษาและปวช./ปวส.อนุปริญญา ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

3.4 ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน

การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance: ANOVA) และในกรณีเมื่อผลพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานระหว่างกลุ่มตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 17 - 19

ตารางที่ 17 จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความของระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน

n = 335

การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม	ตำแหน่งงาน	n	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
1.ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน	Staff (พนักงานสำนักงาน)	34	3.15	1.00	ปานกลาง
	Tech (พนักงานช่าง)	11	2.39	0.90	น้อย
	Worker (พนักงานทั่วไป)	290	2.43	0.78	น้อย
	รวม	335	2.50	0.83	น้อย

ตารางที่ 17 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของพนักงาน ในการจัดการสิ่งแวดล้อม	ตำแหน่งงาน	n	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
2.ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ	Staff (พนักงานสำนักงาน)	34	3.72	0.75	มาก
	Tech (พนักงานช่าง)	11	2.97	0.62	ปานกลาง
	Worker (พนักงานทั่วไป)	290	3.31	0.73	ปานกลาง
	รวม	335	3.34	0.74	ปานกลาง
3.ด้านการร่วมปันผลประโยชน์	Staff (พนักงานสำนักงาน)	34	3.74	0.71	มาก
	Tech (พนักงานช่าง)	11	3.34	0.39	ปานกลาง
	Worker (พนักงานทั่วไป)	290	3.25	0.70	ปานกลาง
	รวม	335	3.30	0.70	ปานกลาง
4.ด้านการร่วมติดตาม ประเมินผล	Staff (พนักงานสำนักงาน)	34	3.12	0.91	ปานกลาง
	Tech (พนักงานช่าง)	11	2.82	0.63	ปานกลาง
	Worker (พนักงานทั่วไป)	290	2.46	0.80	น้อย
	รวม	335	2.54	0.83	น้อย
ภาพรวม	Staff (พนักงานสำนักงาน)	34	3.43	0.77	มาก
	Tech (พนักงานช่าง)	11	2.88	0.52	ปานกลาง
	Worker (พนักงานทั่วไป)	290	2.86	0.65	ปานกลาง
	รวม	335	2.92	0.68	ปานกลาง

จากตารางที่ 17 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน พบว่า กลุ่ม Staff (พนักงานสำนักงาน) มีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากที่สุด และอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.77)

ตารางที่ 18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน

การมีส่วนร่วมของพนักงาน ในการจัดการสิ่งแวดล้อม		SS	df	MS	F	Sig.
1.ด้านการร่วมคิด ร่วมวางแผน	Between Groups	16.069	2	8.035	12.161	0.000*
	Within Groups	219.353	332	0.661		
	Total	235.422	334			
2.ด้านการร่วมลงมือ ปฏิบัติ	Between Groups	6.543	2	3.272	6.024	0.003*
	Within Groups	180.315	332	0.543		
	Total	186.858	334			
3.ด้านการร่วมปัน ผลประโยชน์	Between Groups	7.314	2	3.657	7.587	0.001*
	Within Groups	160.022	332	0.482		
	Total	167.336	334			
4.ด้านการร่วมติดตาม ประเมินผล	Between Groups	14.062	2	7.031	10.609	0.000*
	Within Groups	220.034	332	0.663		
	Total	234.095	334			
ภาพรวม	Between Groups	9.874	2	4.937	11.074	0.000*
	Within Groups	148.009	332	0.446		
	Total	157.882	334			

* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 18 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน พบว่า พนักงานที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวม และรายด้านทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพบว่าการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน มีความแตกต่างกัน ทำการ

เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมรายคู่ระหว่างตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน ผลการวิเคราะห์ แสดงดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบรายคู่การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน

การมีส่วนร่วมของพนักงาน ในการจัดการสิ่งแวดล้อม	ตำแหน่งงาน	\bar{X}	ตำแหน่งงาน		
			1.	2.	3.
1. ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน	1. Staff (พนักงานสำนักงาน)	3.15	-		
	2. Tech (พนักงานช่าง)	2.39	0.76*	-	
	3. Worker (พนักงานทั่วไป)	2.43	0.72*		-
2. ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ	1. Staff (พนักงานสำนักงาน)	3.72	-		
	2. Tech (พนักงานช่าง)	2.97	0.74*	-	
	3. Worker (พนักงานทั่วไป)	3.31	0.40*		-
3. ด้านการร่วมปันผลประโยชน์	1. Staff (พนักงานสำนักงาน)	3.74	-		
	2. Tech (พนักงานช่าง)	3.34		-	
	3. Worker (พนักงานทั่วไป)	3.25	0.49*		-
4. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	1. Staff (พนักงานสำนักงาน)	3.12	-		
	2. Tech (พนักงานช่าง)	2.82		-	
	3. Worker (พนักงานทั่วไป)	2.46	0.66*		-
ภาพรวม	1. Staff (พนักงานสำนักงาน)	3.43	-		
	2. Tech (พนักงานช่าง)	2.88		-	
	3. Worker (พนักงานทั่วไป)	2.86	0.57*		-

* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 19 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงานเป็นรายคู่ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผนและด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ

พนักงานที่เป็น Staff (พนักงานสำนักงาน) มีส่วนร่วมสูงกว่า Tech (พนักงานช่าง) และ Worker (พนักงานทั่วไป) ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ด้านการร่วมปันผลประโยชน์ ด้านการร่วมติดตามประเมินผล และโดยภาพรวม พนักงานที่เป็น Staff (พนักงานสำนักงาน) มีส่วนร่วมสูงกว่า Worker (พนักงานทั่วไป) ส่วนกลุ่มอื่นๆไม่แตกต่างกัน

3.5 รายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน)

การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามรายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน) ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance: ANOVA) และในกรณีเมื่อผลพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานระหว่างกลุ่มรายได้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's Method) ผลการวิเคราะห์ที่ข้อมูลแสดงดังตารางที่ 20 – 22

ตารางที่ 20 จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความของระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามรายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน)

n = 335

การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม	รายได้ต่อเดือน	n	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
1. ด้านการร่วมคิดรวบวางแผน	ต่ำกว่า 8,000 บาท	258	2.38	0.77	น้อย
	8,001-12,000 บาท	45	2.72	0.82	ปานกลาง
	12,001-16,000 บาท	13	3.12	0.52	ปานกลาง
	มากกว่า 16,000 บาทขึ้นไป	19	3.21	1.21	ปานกลาง
	รวม	335	2.50	0.83	น้อย
2. ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ	ต่ำกว่า 8,000 บาท	258	3.27	0.76	ปานกลาง
	8,001-12,000 บาท	45	3.52	0.64	มาก
	12,001-16,000 บาท	13	3.59	0.51	มาก
	มากกว่า 16,000 บาทขึ้นไป	19	3.70	0.75	มาก
	รวม	335	3.34	0.74	ปานกลาง

ตารางที่ 20 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของพนักงาน ในการจัดการสิ่งแวดล้อม	รายได้ต่อเดือน	n	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
3.ด้านการร่วมป็น ผลประโยชน์	ต่ำกว่า 8,000 บาท	258	3.22	0.70	ปานกลาง
	8,001-12,000 บาท	45	3.48	0.60	มาก
	12,001-16,000 บาท	13	3.66	0.62	มาก
	มากกว่า 16,000 บาทขึ้นไป	19	3.78	0.72	มาก
	รวม	335	3.30	0.70	ปานกลาง
4.ด้านการร่วมติดตาม ประเมินผล	ต่ำกว่า 8,000 บาท	258	2.42	0.77	น้อย
	8,001-12,000 บาท	45	2.81	0.85	ปานกลาง
	12,001-16,000 บาท	13	2.99	0.71	ปานกลาง
	มากกว่า 16,000 บาทขึ้นไป	19	3.29	1.01	ปานกลาง
	รวม	335	2.54	0.83	น้อย
ภาพรวม	ต่ำกว่า 8,000 บาท	258	2.82	0.65	ปานกลาง
	8,001-12,000 บาท	45	3.13	0.64	ปานกลาง
	12,001-16,000 บาท	13	3.34	0.51	ปานกลาง
	มากกว่า 16,000 บาทขึ้นไป	19	3.49	0.86	มาก
	รวม	335	2.92	0.68	ปานกลาง

จากตารางที่ 20 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามรายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน) พบว่า กลุ่มมากกว่า 16,000 บาทขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากที่สุด และอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.86)

ตารางที่ 21 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามรายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน)

การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม		SS	df	MS	F	Sig.
1.ด้านการร่วมคิด ร่วมวางแผน	Between Groups	20.392	3	6.797	10.463	0.000*
	Within Groups	215.031	331	0.650		
	Total	235.422	334			
2.ด้านการร่วมลงมือ ปฏิบัติ	Between Groups	6.064	3	2.021	3.701	0.012*
	Within Groups	180.794	331	0.546		
	Total	186.858	334			
3.ด้านการร่วมปัน ผลประโยชน์	Between Groups	9.055	3	3.018	6.312	0.000*
	Within Groups	158.281	331	0.478		
	Total	167.336	334			
4.ด้านการร่วมติดตาม ประเมินผล	Between Groups	20.551	3	6.850	10.618	0.000*
	Within Groups	213.544	331	0.645		
	Total	234.095	334			
ภาพรวม	Between Groups	13.078	3	4.359	9.964	0.000*
	Within Groups	144.805	331	0.437		
	Total	157.882	334			

* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 21 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามรายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน) พบว่าพนักงานที่มีรายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน) แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพบว่าการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามรายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน) มีความแตกต่างกัน ทำการเปรียบเทียบ

การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมรายคู่ระหว่างรายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน) ผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 การเปรียบเทียบรายคู่การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามรายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน)

การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม	รายได้ต่อเดือน	\bar{X}	รายได้ต่อเดือน			
			1.	2.	3.	4.
1.ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน	1. ต่ำกว่า 8,000 บาท	2.38	-			
	2. 8,001-12,000 บาท	2.72		-		
	3. 12,001-16,000 บาท	3.12	-0.74*		-	
	4. มากกว่า 16,000 บาทขึ้นไป	3.21	-0.83*			-
2.ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ	1. ต่ำกว่า 8,000 บาท	3.27	-			
	2. 8,001-12,000 บาท	3.52		-		
	3. 12,001-16,000 บาท	3.59			-	
	4. มากกว่า 16,000 บาทขึ้นไป	3.70				-
3.ด้านการร่วมปันผลประโยชน์	1. ต่ำกว่า 8,000 บาท	3.22	-			
	2. 8,001-12,000 บาท	3.48		-		
	3. 12,001-16,000 บาท	3.66			-	
	4. มากกว่า 16,000 บาทขึ้นไป	3.78	-0.56*			-
4.ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	1. ต่ำกว่า 8,000 บาท	2.42	-			
	2. 8,001-12,000 บาท	2.81	-0.40*	-		
	3. 12,001-16,000 บาท	2.99			-	
	4. มากกว่า 16,000 บาทขึ้นไป	3.29	-0.87*			-
ภาพรวม	1. ต่ำกว่า 8,000 บาท	2.82	-			
	2. 8,001-12,000 บาท	3.13	-0.31*	-		
	3. 12,001-16,000 บาท	3.34			-	
	4. มากกว่า 16,000 บาทขึ้นไป	3.49	-0.67*			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 22 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามรายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน) เป็นรายคู่ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน พนักงานที่มีรายได้ต่ำกว่า 8,000 บาท มีส่วนร่วมต่ำกว่ากลุ่ม 12,001-16,000 บาทและมากกว่า 16,000 บาทขึ้นไป ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ด้านการร่วมป็นผลประโยชน์ พนักงานที่มีรายได้ต่ำกว่า 8,000 บาท มีส่วนร่วมต่ำกว่ากลุ่มมากกว่า 16,000 บาทขึ้นไป ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ด้านการร่วมติดตามประเมินผลและโดยภาพรวม พนักงานที่มีรายได้ต่ำกว่า 8,000 บาท มีส่วนร่วมต่ำกว่ากลุ่ม 12,001 -16,000 บาท และกลุ่มมากกว่า 16,000 บาทขึ้นไป ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

3.6 ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน

การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance: ANOVA) และในกรณีเมื่อผลพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานระหว่างระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงานต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's Method) ผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 23 – 25

ตารางที่ 23 จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความของระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน

n = 355

การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม	ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน	n	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
1.ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน	ต่ำกว่า 1 ปี	35	2.22	0.90	น้อย
	1-5 ปี	126	2.35	0.76	น้อย
	6-10 ปี	64	2.34	0.82	น้อย
	11-15 ปี	45	2.69	0.71	ปานกลาง
	16-20 ปี	25	2.95	0.77	ปานกลาง

ตารางที่ 23 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของพนักงาน ในการจัดการสิ่งแวดล้อม	ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ ประสบการณ์ทำงาน	n	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
	ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป	40	3.00	0.89	ปานกลาง
	รวม	335	2.50	0.83	น้อย
2. ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ	ต่ำกว่า 1 ปี	35	3.03	0.84	ปานกลาง
	1-5 ปี	126	3.22	0.74	ปานกลาง
	6-10 ปี	64	3.35	0.77	ปานกลาง
	11-15 ปี	45	3.50	0.73	มาก
	16-20 ปี	25	3.52	0.57	มาก
	ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป	40	3.69	0.55	มาก
	รวม	335	3.34	0.74	ปานกลาง
3. ด้านการร่วมปันผลประโยชน์	ต่ำกว่า 1 ปี	35	3.19	0.89	ปานกลาง
	1-5 ปี	126	3.11	0.67	ปานกลาง
	6-10 ปี	64	3.36	0.69	ปานกลาง
	11-15 ปี	45	3.46	0.57	มาก
	16-20 ปี	25	3.55	0.68	มาก
	ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป	40	3.60	0.60	มาก
	รวม	335	3.30	0.70	ปานกลาง
4. ด้านการร่วมติดตาม ประเมินผล	ต่ำกว่า 1 ปี	35	2.42	0.94	น้อย
	1-5 ปี	126	2.38	0.76	น้อย
	6-10 ปี	64	2.52	0.87	น้อย
	11-15 ปี	45	2.68	0.68	ปานกลาง
	16-20 ปี	25	2.75	0.84	ปานกลาง
	ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป	40	2.91	0.92	ปานกลาง
	รวม	335	2.54	0.83	น้อย

ตารางที่ 23 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของพนักงาน ในการจัดการสิ่งแวดล้อม	ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ ประสบการณ์ทำงาน	n	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
ภาพรวม	ต่ำกว่า 1 ปี	35	2.71	0.80	ปานกลาง
	1-5 ปี	126	2.76	0.63	ปานกลาง
	6-10 ปี	64	2.89	0.70	ปานกลาง
	11-15 ปี	45	3.08	0.58	ปานกลาง
	16-20 ปี	25	3.19	0.65	ปานกลาง
	ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป	40	3.30	0.62	ปานกลาง
	รวม	335	2.92	0.68	ปานกลาง

จากตารางที่ 23 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน พบว่า กลุ่มตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากที่สุด และอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 0.62)

ตารางที่ 24 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด
จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน

การมีส่วนร่วมของพนักงาน ในการจัดการสิ่งแวดล้อม		SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการร่วมคิด ร่วมวางแผน	Between Groups	23.594	5	4.719	7.329	0.000*
	Within Groups	211.829	329	0.644		
	Total	235.422	334			
2. ด้านการร่วมลงมือ ปฏิบัติ	Between Groups	11.965	5	2.393	4.502	0.001*
	Within Groups	174.893	329	0.532		
	Total	186.858	334			

ตารางที่ 24 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของพนักงาน ในการจัดการสิ่งแวดล้อม		SS	df	MS	F	Sig.
3.ด้านการร่วมป้ นผลประโยชน์	Between Groups	11.592	5	2.318	4.898	0.000*
	Within Groups	155.743	329	0.473		
	Total	167.336	334			
4.ด้านการร่วมติดตาม ประเมินผล	Between Groups	11.020	5	2.204	3.250	0.007*
	Within Groups	223.076	329	0.678		
	Total	234.095	334			
ภาพรวม	Between Groups	13.245	5	2.649	6.026	0.000*
	Within Groups	144.637	329	0.440		
	Total	157.882	334			

* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 24 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน พบว่า พนักงานที่มีระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพบว่าการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงานมีความแตกต่างกัน ทำการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมรายคู่ระหว่างระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน ผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 การเปรียบเทียบรายค่าการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม
บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด
จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน

การมีส่วนร่วมของ พนักงานในการ จัดการสิ่งแวดล้อม	ระยะเวลา ปฏิบัติงาน/ ประสบการณ์ทำงาน	\bar{X}	รายได้ต่อเดือน						
			1.	2.	3.	4.	5.	6.	
1.ด้านการร่วมคิด ร่วมวางแผน	1. ต่ำกว่า 1 ปี	2.22	-						
	2. 1-5 ปี	2.35		-					
	3. 6-10 ปี	2.34			-				
	4. 11-15 ปี	2.69				-			
	5. 16-20 ปี	2.95	-0.73*	-0.60*			-		
	6. ตั้งแต่21ปีขึ้นไป	3.00	-0.77*	-0.65*	-0.65*				-
2.ด้านการร่วมลงมือ ปฏิบัติ	1. ต่ำกว่า 1 ปี	3.03	-						
	2. 1-5 ปี	3.22		-					
	3. 6-10 ปี	3.35			-				
	4. 11-15 ปี	3.50				-			
	5. 16-20 ปี	3.52							
	6. ตั้งแต่21ปีขึ้นไป	3.69	-0.66*	-0.47*					
3.ด้านการร่วมปัน ผลประโยชน์	1. ต่ำกว่า 1 ปี	3.19	-						
	2. 1-5 ปี	3.11		-					
	3. 6-10 ปี	3.36			-				
	4. 11-15 ปี	3.46				-			
	5. 16-20 ปี	3.55					-		
	6. ตั้งแต่21ปีขึ้นไป	3.60		-0.49*					-

ตารางที่ 25 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของ พนักงานในการ จัดการสิ่งแวดล้อม	ระยะเวลา ปฏิบัติงาน/ ประสบการณ์ทำงาน	\bar{X}	รายได้ต่อเดือน					
			1.	2.	3.	4.	5.	6.
4.ด้านการร่วม ติดตามประเมินผล	1. ต่ำกว่า 1 ปี	2.42	-					
	2. 1-5 ปี	2.38		-				
	3. 6-10 ปี	2.52			-			
	4. 11-15 ปี	2.68				-		
	5. 16-20 ปี	2.75					-	
	6. ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป	2.91		-0.53*				-
ภาพรวม	1. ต่ำกว่า 1 ปี	2.71	-					
	2. 1-5 ปี	2.76		-				
	3. 6-10 ปี	2.89			-			
	4. 11-15 ปี	3.08				-		
	5. 16-20 ปี	3.19					-	
	6. ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป	3.30	-0.58*	-0.53*				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 25 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงานเป็น รายคู่ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน พนักงานที่มีระยะเวลา ปฏิบัติงานต่ำกว่า 1 ปี กลุ่ม 1-5 ปี และกลุ่ม 6-10 ปี มีส่วนร่วมต่ำกว่ากลุ่ม 16-20 ปี และตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติและโดยภาพรวม พนักงานที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานต่ำกว่า 1 ปี และ กลุ่ม 1-5 ปี มีส่วนร่วมต่ำกว่ากลุ่มตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ด้านการร่วมปันผลประโยชน์และด้านการร่วมติดตามประเมินผล พนักงานที่มี ระยะเวลาปฏิบัติงาน 1-5 ปี มีส่วนร่วมต่ำกว่ากลุ่มตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

3.7 การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท

การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance: ANOVA) และในกรณีเมื่อผลพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานระหว่างการรับข้อมูลข่าวสารต่างกันจะทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 26 – 27

ตารางที่ 26 จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความของระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม

n = 335

การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม	การรับข้อมูลข่าวสาร	n	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
1. ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน	การพูดคุย/สนทนา	127	2.54	0.83	น้อย
	เสียงตามสาย	18	2.60	0.90	น้อย
	โปสเตอร์/ป้ายประกาศ/บอร์ดประชาสัมพันธ์	180	2.47	0.83	น้อย
	แผ่นพับ/ใบปลิว	3	3.12	0.57	ปานกลาง
	วารสาร/นิตยสาร/หนังสือพิมพ์	7	2.19	0.95	น้อย
	รวม	335	2.50	0.83	น้อย
2. ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ	การพูดคุย/สนทนา	127	3.33	0.79	ปานกลาง
	เสียงตามสาย	18	3.27	0.76	ปานกลาง
	โปสเตอร์/ป้ายประกาศ/บอร์ดประชาสัมพันธ์	180	3.37	0.72	ปานกลาง
	แผ่นพับ/ใบปลิว	3	3.33	0.38	ปานกลาง
	วารสาร/นิตยสาร/หนังสือพิมพ์	7	2.94	0.44	ปานกลาง
	รวม	335	3.34	0.74	ปานกลาง

ตารางที่ 26 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของพนักงาน ในการจัดการสิ่งแวดล้อม	การรับข้อมูลข่าวสาร	n	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
3.ด้านการร่วมป็น ผลประโยชน์	การพูดคุย/สนทนา	127	3.37	0.73	ปานกลาง
	เสียงตามสาย	18	3.20	0.82	ปานกลาง
	โปสเตอร์/ป้ายประกาศ/ บอร์ดประชาสัมพันธ์	180	3.28	0.68	ปานกลาง
	แผ่นพับ/ใบปลิว	3	3.37	0.50	ปานกลาง
	วารสาร/นิตยสาร/หนังสือพิมพ์	7	3.00	0.57	ปานกลาง
	รวม	335	3.30	0.70	ปานกลาง
4.ด้านการร่วมติดตาม ประเมินผล	การพูดคุย/สนทนา	127	2.62	0.85	ปานกลาง
	เสียงตามสาย	18	2.67	0.76	ปานกลาง
	โปสเตอร์/ป้ายประกาศ/ บอร์ดประชาสัมพันธ์	180	2.48	0.83	น้อย
	แผ่นพับ/ใบปลิว	3	3.00	0.94	ปานกลาง
	วารสาร/นิตยสาร/หนังสือพิมพ์	7	2.10	0.62	น้อย
	รวม	335	2.54	0.83	น้อย
ภาพรวม	การพูดคุย/สนทนา	127	2.96	0.69	ปานกลาง
	เสียงตามสาย	18	2.93	0.75	ปานกลาง
	โปสเตอร์/ป้ายประกาศ/ บอร์ดประชาสัมพันธ์	180	2.90	0.68	ปานกลาง
	แผ่นพับ/ใบปลิว	3	3.20	0.55	ปานกลาง
	วารสาร/นิตยสาร/หนังสือพิมพ์	7	2.56	0.59	น้อย
	รวม	335	2.92	0.68	ปานกลาง

จากตารางที่ 26 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามการรับข้อมูล

ข่าวสาร พบว่า กลุ่มการรับข้อมูลข่าวสารประเภทแผ่นพับ/ใบปลิว มีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากที่สุด และอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 0.55)

ตารางที่ 27 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด
จำแนกตามการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม

การมีส่วนร่วมของพนักงาน ในการจัดการสิ่งแวดล้อม		SS	df	MS	F	Sig.
1.ด้านการร่วมคิดร่วม วางแผน	Between Groups	2.316	4	0.579	0.820	0.513
	Within Groups	233.106	330	0.706		
	Total	235.422	334			
2.ด้านการร่วมลงมือ ปฏิบัติ	Between Groups	1.416	4	0.354	0.630	0.641
	Within Groups	185.442	330	0.562		
	Total	186.858	334			
3.ด้านการร่วมปัน ผลประโยชน์	Between Groups	1.447	4	0.362	0.720	0.579
	Within Groups	165.888	330	0.503		
	Total	167.336	334			
4.ด้านการร่วมติดตาม ประเมินผล	Between Groups	3.703	4	0.926	1.326	0.260
	Within Groups	230.393	330	0.698		
	Total	234.095	334			
ภาพรวม	Between Groups	1.456	4	0.364	0.768	0.547
	Within Groups	156.426	330	0.474		
	Total	157.882	334			

* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 27 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท พบว่า พนักงานที่มีการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัทแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.8 การฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท (เฉลี่ยต่อปี)

การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท (เฉลี่ยต่อปี) ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance: ANOVA) และในกรณีเมื่อผลพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานระหว่างกลุ่มการฝึกอบรมต่างกัน จะทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 28 – 30

ตารางที่ 28 จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความของระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (เฉลี่ยต่อปี)

n = 335

การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม	การฝึกอบรม	n	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
1.ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน	ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม	86	1.84	0.62	น้อย
	เคยเข้ารับการฝึกอบรม 1 ครั้ง	74	2.45	0.74	น้อย
	เคยเข้ารับการฝึกอบรม 2-3 ครั้ง	100	2.77	0.72	ปานกลาง
	เคยเข้ารับการฝึกอบรม 4-5 ครั้ง	19	2.75	0.80	ปานกลาง
	เคยเข้ารับการฝึกอบรมมากกว่า 5 ครั้ง	56	3.04	0.81	ปานกลาง
	รวม	335	2.50	0.83	น้อย

ตารางที่ 28 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของ พนักงานในการ จัดการสิ่งแวดล้อม	การฝึกอบรม	n	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
2.ด้านการร่วมลงมือ ปฏิบัติ	ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม	86	2.96	0.74	ปานกลาง
	เคยเข้ารับการฝึกอบรม 1 ครั้ง	74	3.23	0.66	ปานกลาง
	เคยเข้ารับการฝึกอบรม 2-3 ครั้ง	100	3.49	0.68	มาก
	เคยเข้ารับการฝึกอบรม 4-5 ครั้ง	19	3.45	0.65	มาก
	เคยเข้ารับการฝึกอบรมมากกว่า 5 ครั้ง	56	3.78	0.69	มาก
	รวม	335	3.34	0.74	ปานกลาง
3.ด้านการร่วมปัน ผลประโยชน์	ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม	86	2.91	0.68	ปานกลาง
	เคยเข้ารับการฝึกอบรม 1 ครั้ง	74	3.24	0.61	ปานกลาง
	เคยเข้ารับการฝึกอบรม 2-3 ครั้ง	100	3.43	0.63	มาก
	เคยเข้ารับการฝึกอบรม 4-5 ครั้ง	19	3.45	0.71	มาก
	เคยเข้ารับการฝึกอบรมมากกว่า 5 ครั้ง	56	3.71	0.68	มาก
	รวม	335	3.30	0.70	ปานกลาง
4.ด้านการร่วม ติดตามประเมินผล	ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม	86	2.04	0.72	น้อย
	เคยเข้ารับการฝึกอบรม 1 ครั้ง	74	2.57	0.77	น้อย
	เคยเข้ารับการฝึกอบรม 2-3 ครั้ง	100	2.76	0.74	ปานกลาง
	เคยเข้ารับการฝึกอบรม 4-5 ครั้ง	19	2.61	0.84	ปานกลาง
	เคยเข้ารับการฝึกอบรมมากกว่า 5 ครั้ง	56	2.86	0.90	ปานกลาง
	รวม	335	2.54	0.83	น้อย
ภาพรวม	ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม	86	2.43	0.56	น้อย
	เคยเข้ารับการฝึกอบรม 1 ครั้ง	74	2.87	0.61	ปานกลาง
	เคยเข้ารับการฝึกอบรม 2-3 ครั้ง	100	3.11	0.59	ปานกลาง
	เคยเข้ารับการฝึกอบรม 4-5 ครั้ง	19	3.06	0.64	ปานกลาง
	เคยเข้ารับการฝึกอบรมมากกว่า 5 ครั้ง	56	3.35	0.67	ปานกลาง
	รวม	335	2.92	0.68	ปานกลาง

จากตารางที่ 28 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท (เฉลี่ยต่อปี) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามการฝึกอบรมพบว่า กลุ่มเคยเข้ารับการฝึกอบรมมากกว่า 5 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากที่สุด และอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 0.67)

ตารางที่ 29 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (เฉลี่ยต่อปี)

การมีส่วนร่วมของพนักงาน ในการจัดการสิ่งแวดล้อม		SS	df	MS	F	Sig.
1.ด้านการร่วมคิด ร่วมวางแผน	Between Groups	62.376	4	15.594	29.738	0.000*
	Within Groups	173.046	330	0.524		
	Total	235.422	334			
2.ด้านการร่วมลงมือ ปฏิบัติ	Between Groups	26.659	4	6.665	13.729	0.000*
	Within Groups	160.198	330	0.485		
	Total	186.858	334			
3.ด้านการร่วมปัน ผลประโยชน์	Between Groups	25.357	4	6.339	14.734	0.000*
	Within Groups	141.979	330	0.430		
	Total	167.336	334			
4.ด้านการร่วมติดตาม ประเมินผล	Between Groups	32.502	4	8.125	13.301	0.000*
	Within Groups	201.594	330	0.611		
	Total	234.095	334			
ภาพรวม	Between Groups	34.729	4	8.682	23.265	0.000*
	Within Groups	123.153	330	0.373		
	Total	157.882	334			

* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 29 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท (เฉลี่ยต่อปี) พบว่า พนักงานที่มีการฝึกอบรมแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพบว่าการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท (เฉลี่ยต่อปี) มีความแตกต่างกัน ทำการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมรายคู่ระหว่างการฝึกอบรม ผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 30

ตารางที่ 30 การเปรียบเทียบรายคู่การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด
จำแนกตามการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (เฉลี่ยต่อปี)

การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม	การฝึกอบรม	\bar{X}	การฝึกอบรม				
			1.	2.	3.	4.	5.
1.ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน	1. ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม	1.84	-				
	2. เคยเข้าฝึกอบรม 1 ครั้ง	2.45	-0.61*	-			
	3. เคยเข้าฝึกอบรม 2-3 ครั้ง	2.77	-0.93*		-		
	4. เคยเข้าฝึกอบรม 4-5 ครั้ง	2.75	-0.91*			-	
	5. เคยเข้าฝึกอบรมมากกว่า 5 ครั้ง	3.04	-1.20*	-0.59*			-
2.ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ	1. ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม	2.96	-				
	2. เคยเข้าฝึกอบรม 1 ครั้ง	3.23		-			
	3. เคยเข้าฝึกอบรม 2-3 ครั้ง	3.49	-0.53*		-		
	4. เคยเข้าฝึกอบรม 4-5 ครั้ง	3.45				-	
	5. เคยเข้าฝึกอบรมมากกว่า 5 ครั้ง	3.78	-0.82*	-0.55*			-

ตารางที่ 30 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของ พนักงานในการ จัดการสิ่งแวดล้อม	การฝึกอบรม	\bar{X}	การฝึกอบรม				
			1.	2.	3.	4.	5.
3.ด้านการร่วมป็น ผลประโยชน์	1. ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม	2.91	-				
	2. เคยเข้าฝึกอบรม 1 ครั้ง	3.24	-0.34*	-			
	3. เคยเข้าฝึกอบรม 2-3 ครั้ง	3.43	-0.53*		-		
	4. เคยเข้าฝึกอบรม 4-5 ครั้ง	3.45	-0.54*			-	
	5. เคยเข้าฝึกอบรมมากกว่า 5 ครั้ง	3.71	-0.81*	-0.47*			-
4.ด้านการร่วม ติดตามประเมินผล	1. ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม	2.04	-				
	2. เคยเข้าฝึกอบรม 1 ครั้ง	2.57	-0.54*	-			
	3. เคยเข้าฝึกอบรม 2-3 ครั้ง	2.76	-0.72*		-		
	4. เคยเข้าฝึกอบรม 4-5 ครั้ง	2.61				-	
	5. เคยเข้าฝึกอบรมมากกว่า 5 ครั้ง	2.86	-0.83*				-
ภาพรวม	1. ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม	2.43	-				
	2. เคยเข้าฝึกอบรม 1 ครั้ง	2.87	-0.44*	-			
	3. เคยเข้าฝึกอบรม 2-3 ครั้ง	3.11	-0.68*		-		
	4. เคยเข้าฝึกอบรม 4-5 ครั้ง	3.06	-0.63*			-	
	5. เคยเข้าฝึกอบรมมากกว่า 5 ครั้ง	3.35	-0.91*	-0.47*			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 30 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม ภายในบริษัท (เฉลี่ยต่อปี) เป็นรายคู่ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ด้านการร่วมคิดรวมนวางแผน ด้านการร่วมป็นผลประโยชน์และโดยภาพรวม พนักงานที่ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม มีส่วนร่วมต่ำกว่าพนักงานที่เคยเข้าฝึกอบรม 1 ครั้งขึ้นไป และพนักงานที่เคยฝึกอบรม 1 ครั้งมีส่วนร่วมต่ำกว่าเคยเข้าฝึกอบรมมากกว่า 5 ครั้ง ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ พนักงานที่ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมและเคย 1 ครั้ง มีส่วนร่วมต่ำกว่าพนักงานที่เคยเข้าฝึกอบรม 2-3 ครั้ง และมากกว่า 5 ครั้ง ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ด้านการร่วมติดตามประเมินผล พนักงานที่ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมและเคย 1 ครั้ง มีส่วนร่วมต่ำกว่าพนักงานที่เคยเข้าฝึกอบรม 1 ครั้ง 2-3 ครั้ง และมากกว่า 5 ครั้ง ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

3.9 เนื้อหาการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท

การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามเนื้อหาการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance: ANOVA) และในกรณีเมื่อผลพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานระหว่างเนื้อหาการฝึกอบรมต่างกัน จะทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 31 – 32

ตารางที่ 31 จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความของระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามเนื้อหาการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม

n = 335

การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม	เนื้อหาการฝึกอบรม	n	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
1.ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน	ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม	36	2.30	0.79	น้อย
	กฎหมายสิ่งแวดล้อม	12	2.45	1.00	น้อย
	การจัดการสิ่งแวดล้อมทั่วไป เช่น น้ำ อากาศ เสียง ขยะ พลังงาน	148	2.56	0.82	น้อย
	การสร้างจิตสำนึก/การรณรงค์/การอนุรักษ์ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	137	2.51	0.85	น้อย
	อื่นๆ	2	1.43	0.26	น้อยที่สุด
	รวม	335	2.50	0.83	น้อย

ตารางที่ 31 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของ พนักงานในการ จัดการสิ่งแวดล้อม	เนื้อหาการฝึกอบรม	n	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
2.ด้านการร่วมลงมือ ปฏิบัติ	ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม	36	3.23	0.81	ปานกลาง
	กฎหมายสิ่งแวดล้อม	12	3.16	0.76	ปานกลาง
	การจัดการสิ่งแวดล้อมทั่วไป เช่น น้ำ อากาศ เสียง ชยะ พลังงาน	148	3.38	0.74	ปานกลาง
	การสร้างจิตสำนึก/การรณรงค์/ การอนุรักษ์ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม อื่นๆ	137	3.34	0.72	ปานกลาง
		2	3.37	1.23	ปานกลาง
	รวม	335	3.34	0.74	ปานกลาง
3.ด้านการร่วมปัน ผลประโยชน์	ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม	36	3.10	0.62	ปานกลาง
	กฎหมายสิ่งแวดล้อม	12	3.34	0.68	ปานกลาง
	การจัดการสิ่งแวดล้อมทั่วไป เช่น น้ำ อากาศ เสียง ชยะ พลังงาน	148	3.36	0.71	ปานกลาง
	การสร้างจิตสำนึก/การรณรงค์/ การอนุรักษ์ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม อื่นๆ	137	3.30	0.72	ปานกลาง
		2	3.00	0.35	ปานกลาง
	รวม	335	3.30	0.70	ปานกลาง
4.ด้านการร่วม ติดตามประเมินผล	ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม	36	2.39	0.93	น้อย
	กฎหมายสิ่งแวดล้อม	12	2.61	0.91	ปานกลาง
	การจัดการสิ่งแวดล้อมทั่วไป เช่น น้ำ อากาศ เสียง ชยะ พลังงาน	148	2.65	0.84	ปานกลาง

ตารางที่ 31 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม	เนื้อหาการฝึกอบรม	n	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
	การสร้างจิตสำนึก/การรณรงค์/การอนุรักษ์ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	137	2.46	0.78	น้อย
	อื่นๆ	2	2.25	0.35	น้อย
	รวม	335	2.54	0.83	น้อย
ภาพรวม	ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม	36	2.76	0.68	ปานกลาง
	กฎหมายสิ่งแวดล้อม	12	2.89	0.77	ปานกลาง
	การจัดการสิ่งแวดล้อมทั่วไป เช่น น้ำ อากาศ เสียง ชยะ พลังงาน	148	2.99	0.68	ปานกลาง
	การสร้างจิตสำนึก/การรณรงค์/การอนุรักษ์ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	137	2.90	0.68	ปานกลาง
	อื่นๆ	2	2.51	0.55	น้อย
	รวม	335	2.92	0.68	ปานกลาง

จากตารางที่ 31 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามเนื้อหาการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเนื้อหาการฝึกอบรม พบว่า กลุ่มเนื้อหาการฝึกอบรมประเภทการจัดการสิ่งแวดล้อมทั่วไป เช่น น้ำ อากาศ เสียง ชยะ พลังงาน มีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากที่สุด และอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$, S.D. = 0.68)

ตารางที่ 32 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามเนื้อหาการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม

การมีส่วนร่วมของพนักงาน ในการจัดการสิ่งแวดล้อม		SS	df	MS	F	Sig.
1.ด้านการร่วมคิด ร่วมวางแผน	Between Groups	4.264	4	1.066	1.522	0.195
	Within Groups	231.158	330	0.700		
	Total	235.422	334			
2.ด้านการร่วมลงมือ ปฏิบัติ	Between Groups	1.049	4	0.262	0.466	0.761
	Within Groups	185.809	330	0.563		
	Total	186.858	334			
3.ด้านการร่วมปัน ผลประโยชน์	Between Groups	2.148	4	0.537	1.073	0.370
	Within Groups	165.188	330	0.501		
	Total	167.336	334			
4.ด้านการร่วมติดตาม ประเมินผล	Between Groups	3.782	4	0.945	1.355	0.249
	Within Groups	230.313	330	0.698		
	Total	234.095	334			
ภาพรวม	Between Groups	2.031	4	0.508	1.075	0.369
	Within Groups	155.851	330	0.472		
	Total	157.882	334			

* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 32 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามเนื้อหาการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท พบว่า พนักงานที่มีเนื้อหาการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัทแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.10 การแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท

การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance: ANOVA) และในกรณีเมื่อผลพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานระหว่างการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมต่างกัน จะทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's Method) ผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 33-34

ตารางที่ 33 จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความของระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม

n = 335

การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม	การแก้ไขปรับปรุง	n	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
1.ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน	มลพิษทางน้ำ	6	2.29	0.87	น้อย
	มลพิษทางอากาศ	80	2.59	0.95	น้อย
	มลพิษทางเสียง	70	2.31	0.84	น้อย
	พลังงานไฟฟ้า	13	2.57	0.87	น้อย
	ขยะมลพิษ/สารเคมี/กากอุตสาหกรรม	166	2.54	0.76	น้อย
	รวม	335	2.50	0.83	น้อย
2.ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ	มลพิษทางน้ำ	6	3.29	0.73	ปานกลาง
	มลพิษทางอากาศ	80	3.39	0.79	ปานกลาง
	มลพิษทางเสียง	70	3.18	0.74	ปานกลาง
	พลังงานไฟฟ้า	13	3.46	0.45	มาก
	ขยะมลพิษ/สารเคมี/กากอุตสาหกรรม	166	3.37	0.73	ปานกลาง
	รวม	335	3.34	0.74	ปานกลาง
3.ด้านการร่วมปันผลประโยชน์	มลพิษทางน้ำ	6	3.45	0.93	มาก
	มลพิษทางอากาศ	80	3.43	0.77	มาก

	มลพิษทางเสียง	70	3.15	0.70	ปานกลาง
	พลังงานไฟฟ้า	13	3.42	0.58	มาก
	ขยะมลพิษ/สารเคมี/กากอุตสาหกรรม	166	3.29	0.67	ปานกลาง
	รวม	335	3.30	0.70	ปานกลาง
4.ด้านการร่วม	มลพิษทางน้ำ	6	2.52	0.88	น้อย
ติดตามประเมินผล	มลพิษทางอากาศ	80	2.68	0.90	ปานกลาง
	มลพิษทางเสียง	70	2.37	0.85	น้อย
	พลังงานไฟฟ้า	13	2.65	0.82	ปานกลาง
	ขยะมลพิษ/สารเคมี/กากอุตสาหกรรม	166	2.54	0.79	น้อย
	รวม	335	2.54	0.83	น้อย
ภาพรวม	มลพิษทางน้ำ	6	2.89	0.78	ปานกลาง
	มลพิษทางอากาศ	80	3.02	0.76	ปานกลาง
	มลพิษทางเสียง	70	2.75	0.69	ปานกลาง
	พลังงานไฟฟ้า	13	3.02	0.63	ปานกลาง
	ขยะมลพิษ/สารเคมี/กากอุตสาหกรรม	166	2.94	0.63	ปานกลาง
	รวม	335	2.92	0.68	ปานกลาง

จากตารางที่ 33 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามการแก้ไขปรับปรุงพบว่า กลุ่มการแก้ไขปรับปรุงประเภทมลพิษทางอากาศและกลุ่มพลังงานไฟฟ้า มีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากที่สุด และอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$, S.D. = 0.76 และ $\bar{X} = 3.02$, S.D. = 0.63)

ตารางที่ 34 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม

การมีส่วนร่วมของพนักงาน ในการจัดการสิ่งแวดล้อม		SS	df	MS	F	Sig.
1.ด้านการร่วมคิด ร่วมวางแผน	Between Groups	3.955	4	0.989	1.410	0.230
	Within Groups	231.468	330	0.701		
	Total	235.422	334			
2.ด้านการร่วม ลงมือปฏิบัติ	Between Groups	2.396	4	0.599	1.072	0.371
	Within Groups	184.462	330	0.559		
	Total	186.858	334			
3.ด้านการร่วมป็น ผลประโยชน์	Between Groups	3.194	4	0.798	1.605	0.173
	Within Groups	164.142	330	0.497		
	Total	167.336	334			
4.ด้านการร่วมติดตาม ประเมินผล	Between Groups	3.764	4	0.941	1.348	0.252
	Within Groups	230.332	330	0.698		
	Total	234.095	334			
ภาพรวม	Between Groups	3.015	4	0.754	1.606	0.172
	Within Groups	154.867	330	0.469		
	Total	157.882	334			

* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 34 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท พบว่า พนักงานที่มีการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัทแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำนวน 335 คน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน รายได้ ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน การรับข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรม เนื้อหาการฝึกอบรม และการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยใช้การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามด้วยความสัมพันธ์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรณ์ (Contingency coefficient; ค่า C) แสดงดังตารางที่ 35 – 39

ตารางที่ 35 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรณ์ และค่า Sig. ของการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด โดยภาพรวม

ปัจจัย	ค่า C	Sig.
- เพศ	0.486	0.107
- อายุ	0.722	0.253
- ระดับการศึกษา	0.682	0.099
- ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน	0.849	0.000*
- รายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน)	0.689	0.038*
- ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน	0.771	0.035*
- การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม	0.717	0.380
- การฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (เฉลี่ยต่อปี)	0.752	0.001*
- เนื้อหาการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม	0.705	0.725
- การแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม	0.708	0.668

* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 35 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด โดยภาพรวม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรณ์ (Contingency coefficient; ค่า C) พบว่า ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน

รายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน) ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (เฉลี่ยต่อปี) มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 36 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรรยา และค่า Sig. ของการวิเคราะห์ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม ของบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน

ปัจจัย	ค่า C	Sig.
- เพศ	0.258	0.778
- อายุ	0.561	0.020*
- ระดับการศึกษา	0.508	0.032
- ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน	0.484	0.000**
- รายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน)	0.553	0.000**
- ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน	0.614	0.003**
- การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม	0.503	0.648
- การฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (เฉลี่ยต่อปี)	0.639	0.000**
- เนื้อหาการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม	0.512	0.515
- การแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม	0.544	0.096

* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 36 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรรยา (Contingency coefficient; ค่า C) พบว่า อายุ ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน รายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน) ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (เฉลี่ยต่อปี) มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 37 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรรยา และค่า Sig. ของการวิเคราะห์ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ

ปัจจัย	ค่า C	Sig.
- เพศ	0.280	0.543
- อายุ	0.544	0.095
- ระดับการศึกษา	0.482	0.191
- ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน	0.696	0.001*
- รายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน)	0.492	0.105
- ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน	0.607	0.008*
- การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม	0.445	0.996
- การฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (เฉลี่ยต่อปี)	0.563	0.016*
- เนื้อหาการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม	0.500	0.689
- การแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม	0.477	0.924

* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 37 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรรยา (Contingency coefficient; ค่า C) พบว่า ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (เฉลี่ยต่อปี) มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 38 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรรยา และค่า Sig. ของการวิเคราะห์ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ด้านการร่วมกันปันผลประโยชน์

ปัจจัย	ค่า C	Sig.
- เพศ	0.328	0.061
- อายุ	0.501	0.468
- ระดับการศึกษา	0.464	0.257
- ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน	0.659	0.061
- รายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน)	0.445	0.516
- ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน	0.570	0.104
- การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม	0.488	0.670
- การฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (เฉลี่ยต่อปี)	0.586	0.000*
- เนื้อหาการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม	0.448	0.978
- การแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม	0.547	0.025*

* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 38 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ด้านการร่วมกันปันผลประโยชน์ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรรยา (Contingency coefficient; ค่า C) พบว่า การฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (เฉลี่ยต่อปี) และการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 39 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรรยา และค่า Sig. ของการวิเคราะห์ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ด้านการร่วมติดตามประเมินผล

ปัจจัย	ค่า C	Sig.
- เพศ	0.304	0.233
- อายุ	0.514	0.371
- ระดับการศึกษา	0.471	0.244
- ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน	0.744	0.000*
- รายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน)	0.540	0.000*
- ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน	0.565	0.238
- การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม	0.574	0.002*
- การฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (เฉลี่ยต่อปี)	0.576	0.001*
- เนื้อหาการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม	0.533	0.137
- การแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม	0.489	0.748

* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 39 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ด้านการร่วมติดตามประเมินผล ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรรยา (Contingency coefficient; ค่า C) พบว่า ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน รายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน) การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (เฉลี่ยต่อปี) มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

จากแบบสอบถามทั้งหมด 335 ชุด ในส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามปลายเปิดให้กับผู้ตอบแบบสอบถาม คือ พนักงานบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด เพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวม ดังตารางที่ 40

ตารางที่ 40 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมพนักงานภายในบริษัทเพิ่มมากขึ้น เพื่อพัฒนาพนักงานทุกคนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง	21	18.9
2. ควรเล็งเห็นความสำคัญของพนักงานทุกระดับมีโอกาสได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น	17	15.3
3. ควรเปิดโอกาสให้พนักงานมีส่วนร่วมพูดคุยหรือแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นทุกหน่วยงานและทุกระดับ	14	12.6
4. ควรมีการประชาสัมพันธ์ กระจายข่าวสาร เผยแพร่สาระความรู้แก่พนักงานอย่างละเอียดชัดเจนและทั่วถึง	12	10.8
5. ควรจัดกิจกรรมหรือนิทรรศการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการจัดการสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้นและเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง	11	9.9
6. ควรปลูกจิตสำนึกให้พนักงานเกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากขึ้น	10	9.0
7. ควรมีการเสริมสร้างแรงจูงใจ ความปลอดภัยและกำลังใจในการทำงานเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม	8	7.2
8. ควรจัดให้พนักงานมีการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนหรือองค์กรอื่นๆที่เกี่ยวข้อง	7	6.3
9. ควรมีการสำรวจประเมินผลการดำเนินงานและปัญหาที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงควรจัดงบประมาณสนับสนุนการจัดการสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น	6	5.4
10. อื่นๆ	5	4.5
รวม	111	100.0

จากตารางที่ 40 ข้อเสนอแนะที่พบมากที่สุดเป็นอันดับแรก คือ ควรจัดให้มีการฝึกอบรมพนักงานภายในบริษัทเพิ่มมากขึ้น เพื่อพัฒนาพนักงานทุกคนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 18.9 อันดับที่สอง คือ ควรเห็นถึงความสำคัญของพนักงานทุกระดับมีโอกาสได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 อันดับที่สาม คือ ควรเปิดโอกาสให้พนักงานมีส่วนร่วมพูดคุยหรือแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นทุกหน่วยงานและทุกระดับ มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 อันดับที่สี่ คือ ควรมีการประชุมสัมมนา กระจายข่าวสาร เผยแพร่สาระความรู้แก่พนักงานอย่างละเอียดชัดเจนและทั่วถึง มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 อันดับที่ห้า คือ ควรจัดกิจกรรมหรือนิทรรศการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการจัดการสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้นและเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 9.9 อันดับที่หก คือ ควรปลูกจิตสำนึกให้พนักงานเกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากขึ้น มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 อันดับที่เจ็ด คือ ควรมีการเสริมสร้างแรงจูงใจ ความปลอดภัย และกำลังใจในการทำงาน เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 7.2 อันดับที่แปด คือ ควรจัดให้พนักงานมีการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนหรือองค์กรอื่นๆที่เกี่ยวข้อง มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 อันดับที่เก้า คือ ควรมีการสำรวจประเมินผลการดำเนินงานและปัญหาที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงควรจัดงบประมาณสนับสนุนการจัดการสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 และข้อเสนอแนะที่พบน้อยที่สุดเป็นอันดับสุดท้าย คือ เรื่องอื่นๆ เช่น ด้านขยะ ด้านอากาศ ด้านน้ำ ด้านเสียง เป็นต้น มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด” ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการอธิบายข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน รายได้ ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน การรับข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรม เนื้อหาการฝึกอบรม และการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำนวนทั้งหมดประมาณ 2,070 คน (ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2552) นำมาใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างประชากรแบบ 2 ขั้นตอน (Two-stage Sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 335 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 1 ชุด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของพนักงานบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน รายได้ ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน การรับข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรม เนื้อหาการฝึกอบรม และการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 10 ข้อ ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ประกอบด้วย 4 ด้าน ด้านละ 8 ข้อ คือ ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ ด้านการร่วมปันผลประโยชน์ และด้านการร่วมติดตามประเมินผล จำนวน 32 ข้อ เป็นแบบสอบถามจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert's Five Rating Scale, อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2540 : 107-108) และผู้วิจัยได้มีการกำหนดคะแนนของช่วงน้ำหนัก เป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด เป็นคำถามแบบให้เลือกตอบในแต่ละข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่น 0.9631 จากการใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Co-efficient)

ของครอนบาค (Cronbach) (Cronbach 1974 : 161,อ้างถึงใน สุมา สามเพชรเจริญ 2550 : 46) และส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open end) โดยผู้วิจัยให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่นๆเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการเสริมสร้างลักษณะการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด เพื่อเป็นประโยชน์โดยรวมต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบถ้วนจำนวน 335 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล เพื่อนำไปวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS (Statistical Package for Social Science) โดยค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency; n) ค่าร้อยละ (Percentage; %) ค่าเฉลี่ย (Mean; \bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation; S.D.) การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตาม เพศ โดยการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent t-test และจำแนกตาม อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน รายได้ ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน การรับข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรม เนื้อหาการฝึกอบรม และการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance: ANOVA) ในกรณีพบว่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) และการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน รายได้ ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน การรับข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรม เนื้อหาการฝึกอบรม และการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม จำแนกตามการมีส่วนร่วม 4 ด้าน คือ ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ ด้านการร่วมปันผลประโยชน์ และด้านการร่วมติดตามประเมินผล โดยใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรรยา (Contingency coefficient; ค่า C) สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยสรุปได้ ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด” ผลการวิจัยสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของพนักงาน บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อายุ 21 – 30 ปี ระดับการศึกษามัธยมศึกษา ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน Worker รายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน) ต่ำกว่า 8,000 บาท ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน 1 - 5 ปี การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร คือ ไปสเตอร์/ป้ายประกาศ/บอร์ดประชาสัมพันธ์ การฝึกอบรม (เฉลี่ยต่อปี) คือ เคยเข้ารับการฝึกอบรม 2 - 3 ครั้ง เนื้อหาการฝึกอบรม คือ การจัดการสิ่งแวดล้อมทั่วไป เช่น น้ำ อากาศ เสียง ชยะ พลังงาน ฯลฯ และการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท คือ เรื่องชยะมลพิษ/สารเคมี/กากอุตสาหกรรม

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามระดับการมีส่วนร่วม 4 ด้าน คือ ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ ด้านการร่วมปันผลประโยชน์ และด้านการร่วมติดตามประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางสองด้าน คือ ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติและด้านการร่วมปันผลประโยชน์ ส่วนอีกสองด้านอยู่ในระดับน้อย คือ ด้านการร่วมติดตามประเมินผลและด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบว่า

2.1 ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน คือ การเคยมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่างๆ เพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีของบริษัท อยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับแรก ส่วนการเคยเป็นตัวแทนในการเข้าร่วมการดำเนินกิจกรรมสิ่งแวดล้อมตามนโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัท อยู่ในระดับน้อย เป็นลำดับต่ำสุด

2.2 ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ คือ การแยกประเภทชยะก่อนนำไปทิ้งและทิ้งชยะตามประเภทถังชยะของบริษัท อยู่ในระดับมาก เป็นลำดับแรก ส่วนการเคยร่วมช่วยปลูกต้นไม้และปรับปรุงสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปภายในบริษัท อยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับต่ำสุด

2.3 ด้านการร่วมปันผลประโยชน์ คือ ความรู้สึกภาคภูมิใจและรู้สึกกว่าตนเองก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคล ชุมชน และสังคมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท อยู่ในระดับมาก เป็นลำดับแรก ส่วนการมีโอกาสรู้จักเพื่อนร่วมงานอื่นภายในบริษัทมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรม การเข้ารับการฝึกอบรมหรือการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม กับ การ

เคยชักชวนเพื่อนร่วมงานหรือบุคคลอื่นให้เห็นประโยชน์ในการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของบริษัท ทั้งสองข้ออยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับต่ำสุด

2.4 ด้านการร่วมติดตามประเมินผล คือ การเคยนำอุปสรรคปัญหาที่พบเห็นของการดำเนินกิจกรรมสิ่งแวดล้อมภายในบริษัทมารายงานชี้แจงต่อหัวหน้างานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่สิ่งแวดล้อมรับทราบ อยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับแรก ส่วนการเคยได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบในการประเมินผลของการดำเนินกิจกรรมสิ่งแวดล้อมของบริษัท อยู่ในระดับน้อย เป็นลำดับต่ำสุด

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด พบว่า

3.1 พนักงานที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

3.2 พนักงานที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ภาพรวม พนักงานที่มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอายุ 21-30 ปี และ 31-40 ปี ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน พนักงานที่มีอายุ 41 -50 ปี และมากกว่า 50 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอายุ 21-30 ปี และ 31-40 ปี ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ด้านการร่วมปันผลประโยชน์ พนักงานที่มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอายุ 21-30 ปี ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน และด้านการร่วมติดตามประเมินผล พนักงานที่มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอายุ 21-30 ปี และ 31-40 ปี ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

3.3 พนักงานที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ภาพรวม พนักงานที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปมีส่วนร่วมสูงกว่ามัธยมศึกษาและปวช./ปวส./อนุปริญญา ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน พนักงานที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาและปริญญาตรีขึ้นไปมีส่วนร่วมสูงกว่ามัธยมศึกษาและปวช./ปวส./อนุปริญญา ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน และด้านการร่วมติดตามประเมินผล พนักงานที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปมีส่วนร่วมสูงกว่ามัธยมศึกษาและปวช./ปวส./อนุปริญญา ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

3.4 พนักงานที่มีตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงานแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ภาพรวม ด้านการร่วมป็นผลประโยชน์ และด้านการร่วมติดตามประเมินผล พนักงานที่เป็น Staff (พนักงานสำนักงาน) มีส่วนร่วมสูงกว่า Worker (พนักงานทั่วไป) ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการร่วมคิดรวบวางแผนและด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ พนักงานที่เป็น Staff (พนักงานสำนักงาน) มีส่วนร่วมสูงกว่า Tech (พนักงานช่าง) และ Worker (พนักงานทั่วไป) ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

3.5 พนักงานที่มีรายได้แตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ภาพรวมและด้านการร่วมติดตามประเมินผล พนักงานที่มีรายได้ต่ำกว่า 8,000 บาท มีส่วนร่วมต่ำกว่ากลุ่ม 12,001 -16,000 บาท และกลุ่มมากกว่า 16,000 บาทขึ้นไป ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการร่วมคิดรวบวางแผน พนักงานที่มีรายได้ต่ำกว่า 8,000 บาท มีส่วนร่วมต่ำกว่ากลุ่ม 12,001-16,000 บาทและมากกว่า 16,000 บาทขึ้นไป ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน และด้านการร่วมป็นผลประโยชน์ พนักงานที่มีรายได้ต่ำกว่า 8,000 บาท มีส่วนร่วมต่ำกว่ากลุ่มมากกว่า 16,000 บาทขึ้นไป ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

3.6 พนักงานที่มีระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ภาพรวมและด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ พนักงานที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานต่ำกว่า 1 ปี และ กลุ่ม 1-5 ปี มีส่วนร่วมต่ำกว่ากลุ่มตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการร่วมคิดรวบวางแผน พนักงานที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานต่ำกว่า 1 ปี กลุ่ม 1-5 ปี และกลุ่ม 6-10 ปี มีส่วนร่วมต่ำกว่ากลุ่ม 16-20 ปี และตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการร่วมป็นผลประโยชน์ และด้านการร่วมติดตามประเมินผล พนักงานที่มีระยะเวลาปฏิบัติงาน 1-5 ปี มีส่วนร่วมต่ำกว่ากลุ่มตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

3.7 พนักงานที่มีการรับข้อมูลข่าวสารแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

3.8 พนักงานที่มีการฝึกอบรมแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ภาพรวม ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน และด้านการร่วมปันผลประโยชน์ พนักงานที่ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม มีส่วนร่วมต่ำกว่าพนักงานที่เคยเข้าฝึกอบรม 1 ครั้งขึ้นไป และพนักงานที่เคยฝึกอบรม 1 ครั้งมีส่วนร่วมต่ำกว่าเคยเข้าฝึกอบรมมากกว่า 5 ครั้ง ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ พนักงานที่ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมและเคย 1 ครั้ง มีส่วนร่วมต่ำกว่าพนักงานที่เคยเข้าฝึกอบรม 2-3 ครั้ง และมากกว่า 5 ครั้ง ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน และด้านการร่วมติดตามประเมินผล พนักงานที่ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมและเคย 1 ครั้ง มีส่วนร่วมต่ำกว่าพนักงานที่เคยเข้าฝึกอบรม 1 ครั้ง 2-3 ครั้ง และมากกว่า 5 ครั้ง ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

3.9 พนักงานที่มีเนื้อหาการฝึกอบรมแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

3.10 พนักงานที่มีการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามการมีส่วนร่วม 4 ด้าน คือ ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ ด้านการร่วมปันผลประโยชน์ และด้านการร่วมติดตามประเมินผล โดยภาพรวม พบว่า ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน รายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน) ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (เฉลี่ยต่อปี) มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรรยา (Contingency coefficient; ค่าC) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

4.1 ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน พบว่า อายุ ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน รายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน) ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (เฉลี่ยต่อปี) มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรรยา (Contingency coefficient; ค่าC) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

4.2 ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ พบว่า ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน ระยะเวลา ปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (เฉลี่ยต่อปี) มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรรยา (Contingency coefficient; ค่าC) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

4.3 ด้านการร่วมปันผลประโยชน์ พบว่า การฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (เฉลี่ยต่อปี) และการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านการร่วมกันปันผลประโยชน์ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรรยา (Contingency coefficient; ค่าC) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

4.4 ด้านการร่วมติดตามประเมินผล พบว่า ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน รายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน) การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (เฉลี่ยต่อปี) มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านการร่วมติดตามประเมินผล ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรรยา (Contingency coefficient; ค่าC) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

5. ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด พบว่า

5.1 ควรจัดให้มีการฝึกอบรมพนักงานภายในบริษัทเพิ่มมากขึ้น เพื่อพัฒนาพนักงานทุกคนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

5.2 ควรเล็งเห็นความสำคัญของพนักงานทุกๆ ระดับมีโอกาสได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น

5.3 ควรเปิดโอกาสให้พนักงานมีส่วนร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นทุกหน่วยงานและทุกระดับ

5.4 ควรมีการประชาสัมพันธ์ กระจายข่าวสาร เผยแพร่สาระความรู้แก่พนักงานอย่างละเอียดชัดเจนและทั่วถึง

5.5 ควรจัดกิจกรรมหรือนิทรรศการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการจัดการสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้นและเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

5.6 ควรปลูกจิตสำนึกให้พนักงานเกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

5.7 ควรมีการเสริมสร้างแรงจูงใจ ความปลอดภัยและกำลังใจในการทำงาน เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม

5.8 ควรจัดให้พนักงานมีการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนหรือองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

5.9 ควรมีการสำรวจประเมินผลการดำเนินงานและปัญหาที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงควรจัดงบประมาณสนับสนุนการจัดการสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น

5.10 อื่นๆ เช่น ด้านขยะ ด้านอากาศ ด้านน้ำ ด้านเสียง เป็นต้น

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด” ครั้งนี้ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามระดับการมีส่วนร่วม 4 ด้าน คือ ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ ด้านการร่วมปันผลประโยชน์ และด้านการร่วมติดตามประเมินผล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารระดับสูงของบริษัทเล็งเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพนักงาน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญาณิศรา ถนอมบุญ (2547 : 102-108) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมตาม ISO 14001: กรณีศึกษา พนักงานบริษัท โรม อพอลโล อีเล็คโทรนิคส์ (ประเทศไทย) จำกัด” ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของพนักงานในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าพนักงานบริษัทได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมพอสมควร ซึ่งอยู่ในระดับมากน้อยแตกต่างกัน ดังนั้น จากการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการอย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นลักษณะรูปแบบการมีส่วนร่วม ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ ด้านการร่วมปันผลประโยชน์ และด้านการร่วมติดตามประเมินผล ถือได้ว่าพนักงานบริษัทมีโอกาสได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม และสามารถทำให้มองเห็นถึงแนวทางไปสู่ความสำเร็จในกิจกรรมโครงการเพื่อเป็นไปตามนโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่ได้มีการกำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ ณพพรษ์ธรรม์ เสมสันต์ (2550 : 25) ซึ่งกล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมคือการเข้าร่วมกันตั้งแต่ระดับปัจเจกชน ระดับกลุ่ม หรือระดับท้องถิ่นในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจหรือร่วมลงมือปฏิบัติหรือชักชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติในการทำกิจกรรมและโครงการ โดยร่วมรับผิดชอบ รวมทั้งมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ที่เกิดจากผลการดำเนินงานในลักษณะต่างๆ ในขั้นตอนใด

ขั้นตอนหนึ่งเพื่อให้บรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์ และยังสอดคล้องกับการวิจัยของ เฟรงคลินท์ ลิสต์ (Franklyn Lisk 1985 : 15, อ้างถึงใน ญาณิศา ถนอมบุญ 2547 : 9) ซึ่งได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมในมุมมองกว้างว่า เป็นการเข้าร่วมอย่างแข็งขันในการดำเนินการตัดสินใจในทุกระดับและทุกรูปแบบของกิจกรรมต่างๆ ทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และโดยเฉพาะในบริบทของกระบวนการวางแผนที่มีการกำหนดรูปแบบ แนวคิดการมีส่วนร่วมสัมพันธ์กับการเข้าร่วมของมวลชนอย่างกว้างขวางในการเลือก การบริหาร และการประเมินผลของแผนงานและโครงการต่างๆ ที่จะนำมาซึ่งการยกระดับความเป็นอยู่ให้สูงขึ้น

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางสองด้าน คือ ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติและด้านการร่วมปันผลประโยชน์ ส่วนอีกสองด้านอยู่ในระดับน้อย คือ ด้านการร่วมติดตามประเมินผลและด้านการร่วมคิดรวบรวางแผน ผลการวิจัยส่วนหนึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวรรณ สมศรีรัตน์ (2548 : 84-88) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของพนักงานเชื่อนุมิพลในการจัดการสิ่งแวดล้อมของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย” พบว่า การมีส่วนร่วมของพนักงานมากที่สุด คือ ด้านการร่วมดำเนินกิจกรรม ส่วนการมีส่วนร่วมพนักงานน้อยที่สุด คือ ด้านการร่วมประเมินและติดตามผล และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบว่า

1.1 ด้านการร่วมคิดรวบรวางแผน คือ การเคยมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่างๆ เพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีของบริษัท อยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับแรก ส่วนการเคยเป็นตัวแทนในการเข้าร่วมการดำเนินกิจกรรมสิ่งแวดล้อมตามนโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัท อยู่ในระดับน้อย เป็นลำดับต่ำสุด

1.2 ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ คือ การแยกประเภทขยะก่อนนำไปทิ้งและทิ้งขยะตามประเภทถังขยะของบริษัท อยู่ในระดับมาก เป็นลำดับแรก ส่วนการเคยร่วมช่วยปลูกต้นไม้และปรับปรุงสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปภายในบริษัท อยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับต่ำสุด

1.3 ด้านการร่วมปันผลประโยชน์ คือ ความรู้สึกภาคภูมิใจและรู้สึกว่าตนเองก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคล ชุมชน และสังคมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท อยู่ในระดับมาก เป็นลำดับแรก ส่วนการมีโอกาสรู้จักเพื่อนร่วมงานอื่นภายในบริษัทมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรม การเข้ารับการฝึกอบรมหรือการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม กับ การเคยชักชวนเพื่อนร่วมงานหรือบุคคลอื่นให้เห็นประโยชน์ในการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของบริษัท ทั้งสองข้ออยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับต่ำสุด

1.4 ด้านการร่วมติดตามประเมินผล คือ การเคยนำอุปสรรคปัญหาที่พบเห็นของการดำเนินกิจกรรมสิ่งแวดล้อมภายในบริษัทมารายงานชี้แจงต่อหัวหน้างานหรือพนักงาน

เจ้าหน้าที่สิ่งแวดล้อมรับทราบ อยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับแรก ส่วนการเคยได้รับมอบหมาย ให้เป็นผู้รับผิดชอบในการประเมินผลของการดำเนินกิจกรรมสิ่งแวดล้อมของบริษัท อยู่ในระดับน้อย เป็นลำดับต่ำสุด

อย่างไรก็ตาม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด และพนักงานยังคงมีการยอมรับนโยบายและการดำเนินกิจกรรมโครงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมอยู่อย่างเต็มกำลังความสามารถ เพื่อส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด แต่กิจกรรมโครงการบางอย่างหรือลักษณะรูปแบบการมีส่วนร่วมด้านการร่วมติดตามประเมินผลและด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน พนักงานยังมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ดังนั้น ควรมีปัจจัยต่างๆ มาสนับสนุนให้พนักงานบริษัทเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในระดับที่สูงเพิ่มมากขึ้น

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน รายได้ ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน การรับข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรม เนื้อหาการฝึกอบรม และการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม พบว่า พนักงานที่มีเพศ การรับข้อมูลข่าวสาร เนื้อหาการฝึกอบรม และการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่ส่วนพนักงานที่มี อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน รายได้ ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน และการฝึกอบรม โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 เพศ ผลการวิเคราะห์ พบว่า พนักงานที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พนักงานบริษัททั้งเพศชายและเพศหญิงต่างเล็งเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางไปทั่วโลก ทำให้ทุกคนต่างสนใจและควรตระหนักถึงมากที่สุดเรื่องหนึ่งจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องร่วมมือกันแก้ไขและบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้น ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณพพรชรัศม์ เสมสันต์ (2550 : 105-109) พบว่า ปัจจัยเพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม

2.2 อายุ ผลการวิเคราะห์ พบว่า พนักงานที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ภาพรวม พนักงานที่มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอายุ 21-30 ปี และ 31-40 ปี ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พนักงานบริษัทที่มีอายุมาก มีวุฒิภาวะด้านเหตุผลและตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัทมากกว่าพนักงานบริษัทที่มีอายุน้อย ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริลักษณ์ จันโกคา (2548 : 1) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของพนักงานบริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทยจำกัด ต่อการนำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 มาใช้พัฒนาองค์กร” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้าน อายุ ที่แตกต่างกัน จะทำให้การมีส่วนร่วมของพนักงานในการนำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 มาใช้พัฒนาองค์กรแตกต่างกัน ส่วนด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน พนักงานที่มีอายุ 41 -50 ปี และมากกว่า 50 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอายุ 21-30 ปี และ 31-40 ปี ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ด้านการร่วมปันผลประโยชน์ พนักงานที่มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอายุ 21-30 ปี ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน และด้านการร่วมติดตามประเมินผล พนักงานที่มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอายุ 21-30 ปี และ 31-40 ปี ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

2.3 ระดับการศึกษา ผลการวิเคราะห์ พบว่า พนักงานที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ภาพรวม พนักงานที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปมีส่วนร่วมสูงกว่ามัธยมศึกษาและปวช./ปวส./อนุปริญญา ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พนักงานบริษัทที่มีระดับการศึกษาสูง มีคุณสมบัติทางความรู้ความคิดพิจารณาไตร่ตรองมากกว่าพนักงานบริษัทที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวิชพงศ์ สายัณห์ (2550 : 124) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษานโยบายและการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานเหมืองแร่หินปูนในมาตรการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม กลุ่มหน้าพระลาน จังหวัดสระบุรี” ผลการวิจัยพบว่า เจ้าพนักงานเหมืองแร่หินปูนที่จบการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน ส่วนด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน พนักงานที่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษาและปริญญาตรีขึ้นไป มีส่วนร่วมสูงกว่ามัธยมศึกษาและปวช./ปวส./อนุปริญญา ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน และด้านการร่วมติดตามประเมินผล พนักงานที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปมีส่วนร่วมสูงกว่ามัธยมศึกษาและปวช./ปวส./อนุปริญญา ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

2.4 ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน ผลการวิเคราะห์ พบว่า พนักงานที่มีตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงานแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ภาพรวม ด้านการร่วมปันผลประโยชน์ และด้านการร่วมติดตามประเมินผล พนักงานที่เป็น Staff (พนักงานสำนักงาน) มีส่วนร่วมสูงกว่า Worker (พนักงานทั่วไป) ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พนักงานบริษัทที่มีตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงานสูงกว่า มีโอกาสและอำนาจหน้าที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการของบริษัทมากกว่าพนักงานบริษัทที่มีตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงานต่ำกว่า ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลพร สมบูรณ์ชัย (2534 : ก) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจังหวัดลำปาง” ผลการวิจัยพบว่า การมีตำแหน่งทางสังคม จะก่อให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ส่วนด้านการร่วมคิดร่วมวางแผนและด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ พนักงานที่เป็น Staff (พนักงานสำนักงาน) มีส่วนร่วมสูงกว่า Tech (พนักงานช่าง) และ Worker (พนักงานทั่วไป) ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

2.5 รายได้ ผลการวิเคราะห์ พบว่า พนักงานที่มีรายได้แตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ภาพรวมและด้านการร่วมติดตามประเมินผล พนักงานที่มีรายได้ต่ำกว่า 8,000 บาท มีส่วนร่วมต่ำกว่ากลุ่ม 12,001 - 16,000 บาท และกลุ่มมากกว่า 16,000 บาทขึ้นไป ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พนักงานบริษัทที่มีรายได้ต่ำอาจมีแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการจัดการสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าพนักงานบริษัทที่มีรายได้สูงกว่า ผลการวิจัยครั้งนี้ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา กอบนิลพรรณ (2550 : 166-167) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “สภาพและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอัสสัมชัญคอนเวนต์ ลำานารายณ์” ผลการวิจัยพบว่า รายได้ในภาพรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน พนักงานที่มีรายได้ต่ำกว่า 8,000 บาท มีส่วนร่วมต่ำกว่ากลุ่ม 12,001-16,000 บาท และมากกว่า 16,000 บาทขึ้นไป ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน และด้านการร่วมปันผลประโยชน์ พนักงานที่มีรายได้ต่ำกว่า 8,000 บาท มีส่วนร่วมต่ำกว่ากลุ่มมากกว่า 16,000 บาทขึ้นไป ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

2.6 ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน ผลการวิเคราะห์ พบว่า พนักงานที่มีระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ภาพรวมและด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ พนักงานที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานต่ำกว่า 1 ปี และ กลุ่ม 1-5 ปี มีส่วนร่วมต่ำกว่ากลุ่มตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พนักงานบริษัทที่มีระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงานต่ำ อาจมีความรักความผูกพันต่อบริษัทในการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการของบริษัทน้อยกว่า ผลการวิจัยครั้งนี้ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิวัฒน์ศิริ ศักดิ์วิโรจน์ (2547 : 127-128) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาแม่น้ำแม่กลอง จังหวัดราชบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่น ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน พนักงานที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานต่ำกว่า 1 ปี กลุ่ม 1-5 ปี และกลุ่ม 6-10 ปี มีส่วนร่วมต่ำกว่ากลุ่ม 16-20 ปี และตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการร่วมปันผลประโยชน์และด้านการร่วมติดตามประเมินผล พนักงานที่มีระยะเวลาปฏิบัติงาน 1-5 ปี มีส่วนร่วมต่ำกว่ากลุ่มตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

2.7 การรับข้อมูลข่าวสาร ผลการวิเคราะห์ พบว่า พนักงานที่มีการรับข้อมูลข่าวสารแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พนักงานบริษัทที่มีการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัทเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เช่น การพูดคุย/สนทนา เสียงตามสาย ไปสเตอร์/ป้ายประกาศ/บอร์ดประชาสัมพันธ์ แผ่นพับ/ใบปลิว หรือวารสาร/นิตยสาร/หนังสือพิมพ์ ดังนั้น การสื่อสารภายในบริษัทไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดก็ตามจึงเป็นสิ่งใกล้ตัวในชีวิตการทำงาน of พนักงานทุกคน ผลการวิจัยครั้งนี้ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลธิดา ธรรมรัตน์ (2548 : 98-99) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก” ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่มประชากรตัวอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม

2.8 การฝึกอบรม ผลการวิเคราะห์ พบว่า พนักงานที่มีการฝึกอบรมแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ภาพรวม

ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน และด้านการร่วมป็นผลประโยชน์ พนักงานที่ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม มีส่วนร่วมต่ำกว่าพนักงานที่เคยเข้าฝึกอบรม 1 ครั้งขึ้นไป และพนักงานที่เคยฝึกอบรม 1 ครั้งมีส่วนร่วมต่ำกว่าเคยเข้าฝึกอบรมมากกว่า 5 ครั้ง ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พนักงานบริษัทที่มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัทบ่อยครั้งมากเท่าไร พนักงานมีความสนใจและเล็งเห็นความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากขึ้นเท่านั้น ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ราม ทิพย์รส (2547 : 144) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม : ศึกษาเฉพาะกรณีบริษัท เอ็นอีซี โทคิน อิลีกทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด” ผลการวิจัยพบว่า พนักงาน บริษัท เอ็นอีซี โทคิน อิลีกทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด ที่ได้รับการฝึกอบรมหรือเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมในบริษัทฯ แตกต่างกัน ส่วนด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ พนักงานที่ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมและเคย 1 ครั้ง มีส่วนร่วมต่ำกว่าพนักงานที่เคยเข้าฝึกอบรม 2-3 ครั้ง และมากกว่า 5 ครั้ง ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน และด้านการร่วมติดตามประเมินผล พนักงานที่ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมและเคย 1 ครั้ง มีส่วนร่วมต่ำกว่าพนักงานที่เคยเข้าฝึกอบรม 1 ครั้ง 2-3 ครั้ง และมากกว่า 5 ครั้ง ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

2.9 เนื้อหาการฝึกอบรม ผลการวิเคราะห์ พบว่า พนักงานที่มีเนื้อหาการฝึกอบรมแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เนื้อหาการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท พนักงานบริษัทที่มีความสนใจอยากเข้ารับการฝึกอบรมที่มีความหลากหลาย ไม่จำกัดเฉพาะเนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นหลัก เพราะพนักงานทุกคนสามารถนำเนื้อหาความรู้ที่ได้นำมาพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม กฎหมายสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อมทั่วไป เช่น น้ำ อากาศ เสียง ชยะ พลังงาน ฯลฯ หรือการสร้างจิตสำนึก/การรณรงค์/การอนุรักษ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

2.10 การแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม ผลการวิเคราะห์ พบว่า พนักงานที่มีการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท พนักงานบริษัทต่างเห็นความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นทุกเรื่องไม่ว่าจะเป็นเรื่องมลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียง พลังงานไฟฟ้า หรือชยะมลพิษ/

สารเคมี/กากอุตสาหกรรม เพื่อให้พนักงานบริษัทที่มีสุขภาพกายและจิตที่ดีต่อชีวิตการทำงาน มีบรรยากาศที่ดีในการทำงาน เพราะอาจเป็นส่วนหนึ่งส่งผลทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมโครงการเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามการมีส่วนร่วม 4 ด้าน คือ ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ ด้านการร่วมปันผลประโยชน์ และด้านการร่วมติดตามประเมินผล โดยภาพรวม พบว่า ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน รายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน) ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (เฉลี่ยต่อปี) มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรรยา (Contingency coefficient; ค่าC) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการวิจัยส่วนหนึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณพพรศรีธรรม (2550 : 95) พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ระดับของตำแหน่ง (0.05) ความตระหนักในคุณค่าของสิ่งแวดล้อม (0.01) ความตระหนักในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม (0.01) และความตระหนักในบทบาทในการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน (0.01) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลจิตา ธรรมรัตน์ (2548 : 102) พบว่า ปัจจัยด้านประสบการณ์อบรมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก และ ราม ทิพย์รส (2547 : 143-144) ผลการทดสอบสมมติฐานส่วนหนึ่งพบว่า ตำแหน่ง ระยะเวลาการทำงานกับบริษัท และการได้รับการฝึกอบรมหรือเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของพนักงาน บริษัท เอ็นอีซี โทคิน อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด ในการจัดการสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

3.1 ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน พบว่า อายุ ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน รายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน) ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (เฉลี่ยต่อปี) มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรรยา (Contingency coefficient; ค่าC) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

3.2 ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ พบว่า ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (เฉลี่ยต่อปี) มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรรยา (Contingency coefficient; ค่าC) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

3.3 ด้านการร่วมปันผลประโยชน์ พบว่า การฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (เฉลี่ยต่อปี) และการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านการร่วมกันปันผลประโยชน์ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรรยา (Contingency coefficient; ค่าC) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

3.4 ด้านการร่วมติดตามประเมินผล พบว่า ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน รายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน) การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (เฉลี่ยต่อปี) มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านการร่วมติดตามประเมินผล ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรรยา (Contingency coefficient; ค่าC) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด จำแนกตามการมีส่วนร่วม 4 ด้าน คือ ด้านการร่วมคิดรวมนวางแผน ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ ด้านการร่วมปันผลประโยชน์ และด้านการร่วมติดตามประเมินผล ทั้งนี้ ปัจจัยดังกล่าวข้างต้นอาจเป็นปัจจัยเพียงส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม ดังนั้น บริษัทควรมีปัจจัยอื่นๆมาสนับสนุนให้พนักงานบริษัทเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในระดับที่สูงเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด” ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อ บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ดังนี้

1. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมพนักงานภายในบริษัทเพิ่มมากขึ้น เพื่อพัฒนาพนักงานทุกคนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง เช่น บริษัทควรมีการเพิ่มรอบการจัดอบรมเรื่องต่างๆ ในแต่ละเดือนให้มากขึ้น เพื่อให้พนักงานที่ยังไม่เคยได้รับการฝึกอบรมได้มีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรมอย่างครบถ้วนและทั่วถึง โดยอาจมีการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับไว้ว่า พนักงานทุกคนของบริษัทควรผ่านการฝึกอบรมอย่างน้อย 1 ครั้ง หรือมีการอบรมและทบทวนปรับปรุงการฝึกอบรมของพนักงานทุกๆ 3-6 เดือน หรืออย่างน้อย 1 ปี สำหรับพนักงานที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมแล้ว แต่มีความต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อให้เกิดทักษะ ความรู้ ความสามารถอย่างสม่ำเสมอมากยิ่งขึ้น

2. ควรเล็งเห็นความสำคัญของพนักงานทุกๆ ระดับมีโอกาสได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากส่วนใหญ่ทางบริษัทคัดเลือกเฉพาะพนักงานคนเดิมๆ หรือที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมมาแล้ว ทั้งนี้อาจเนื่องจากบางโครงการมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ และความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมซึ่งต้องการพนักงานที่มีประสบการณ์เคยเข้าร่วมกิจกรรมมาก่อน เพราะการดำเนินกิจกรรมบางครั้งพนักงานที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมอาจจะต้องใช้ระยะเวลาในการเรียนรู้และทำความเข้าใจ ทำให้พนักงานคนอื่นๆ ไม่ได้มีส่วนร่วมมากเพียงพอ ดังนั้น บริษัทควรเปิดโอกาสให้กับพนักงานใหม่หรือพนักงานบางคนที่ยังไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม สามารถเข้าร่วมกิจกรรมโครงการต่างๆ ที่บริษัทจัดขึ้น สลับผลัดเปลี่ยนกับพนักงานที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมมาแล้ว โดยการหมุนเวียนการเป็นตัวแทน เช่น กิจกรรมโครงการปลูกต้นไม้ การปลูกป่าชายเลน หรือกิจกรรมโครงการทำประโยชน์เพื่อสังคม

3. ควรเปิดโอกาสให้พนักงานมีส่วนร่วมพูดคุยหรือแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นทุกคนในแต่ละฝ่ายหรือแต่ละหน่วยงานทุกระดับเกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรคการทำงานของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัทเพิ่มมากขึ้น เช่น การสำรวจทัศนคติของพนักงานทุกระดับประจำปี หรือการเพิ่มกล่องรับความคิดเห็นเพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงภายในบริษัทต่อไป

4. ควรมีการประชาสัมพันธ์ กระจายข่าวสาร เผยแพร่สาระความรู้แก่พนักงานทุกคนอย่างละเอียดชัดเจนและทั่วถึงในทุกรูปแบบช่องทางเท่าที่จะสามารถปฏิบัติได้ รวมถึงชี้ให้เห็นผลดีและผลเสียเกี่ยวกับเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัทมากขึ้น เช่น เมื่อมีการประชุมระดับผู้บริหารหรือหัวหน้าในแต่ละฝ่าย ควรนำเรื่องที่ได้รับการประชุมลงมาพูดคุยกับลูกน้องหรือพนักงานในประเด็นหัวข้อสำคัญของบริษัทในแต่ละครั้ง เพื่อให้พนักงานทุกคนทราบและสามารถนำมาพัฒนาปรับปรุงแก้ไขการจัดการสิ่งแวดล้อม เพราะพนักงานส่วนใหญ่ของบริษัทต่างมีความรับผิดชอบในอำนาจหน้าที่ประจำการทำงาน นอกเหนือจากการทำงานตามหน้าที่ประจำแล้ว

5. ควรจัดกิจกรรมหรือนิทรรศการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการจัดการสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้นและเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เช่น จัดกิจกรรมให้พนักงานทุกคนในแต่ละฝ่ายทำ 5S ทุกวัน สุดท้ายของสัปดาห์ก่อนเลิกงาน 30 นาที หรือมีการจัดประกวดเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม มีการโชว์ผลงาน เสนอผลงานใหม่ๆ โดยแต่ละแผนกอาจส่งตัวแทนเข้าร่วมแข่งขัน

6. ควรปลูกจิตสำนึกให้พนักงานเกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากขึ้น รวมถึงควรมีการส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท

7. ควรมีการเสริมสร้างแรงจูงใจ กำลังใจและความปลอดภัยในการทำงานที่อาจเกิดอันตรายขึ้นจากการทำงาน พนักงานทุกคนเกิดความรู้ความเข้าใจและนำแนวทางที่ได้นำไปปฏิบัติ รวมถึงเสริมสร้างนิสัยและทัศนคติที่ดีต่อพนักงาน ครอบครัว สังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น อาจจัดรูปแบบของการประกวดโดยมีการมอบใบประกาศเกียรติคุณและรางวัลแก่พนักงาน ทำให้พนักงานเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจและเกิดความรู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่า

8. ควรจัดให้พนักงานมีการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนหรือองค์กรอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

9. ควรมีการสำรวจประเมินผลการดำเนินงานและปัญหาที่อาจเกิดขึ้นทุกๆ โครงการถึงผลการดำเนินงานที่ผ่านมา เพราะพบว่ายังมีบางจุดบางประเด็นที่อาจจะต้องมีการแก้ไข ข้อบกพร่อง รวมถึงควรจัดงบประมาณสนับสนุนการจัดการสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้นเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่องให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

10. อื่นๆ เกี่ยวกับปัญหา สิ่งที่ปฏิบัติ และข้อเสนอแนะทั่วไป ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านขยะ บริษัทได้มีการแยกและทิ้งขยะให้ถูกต้องตามกฎหมายที่บริษัทได้วางไว้ เช่น แยกสารเคมีอันตรายก่อนนำไปทิ้ง ด้านน้ำ บริษัทมีระบบการจัดการน้ำ แต่ควรมีการแยกน้ำออกอย่างชัดเจนและทำลายอย่างถูกวิธีมากขึ้น เช่น ผสมสารเคมี ไม่ผสมสารเคมี สารปนเปื้อน ฯลฯ ด้านอากาศ เช่น ระบบดูดควัน ไม่สามารถมีแรงดูดควันออกได้หมด ทำให้เกิดฝุ่นและควันมาก หายใจลำบาก ส่งผลต่อสุขภาพจากการทำงาน ดังนั้น ควรมีการดูแลและซ่อมแซมแก้ไขตัวระบบดูดควันให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมภายในบริษัทที่ดี มีอากาศบริสุทธิ์ นอกเหนือจากการหาวิธีป้องกันด้วยตนเองตามคำแนะนำและข้อปฏิบัติของบริษัท การใส่ผ้าคาดจมูก และสวมเสื้อในการทำงานอย่างมิดชิด ด้านเสียง เช่น เครื่องจักรมีเสียงดัง อาจมีการดูแลและซ่อมแซมแก้ไขเครื่องจักรให้เสียงเบาให้ได้มากที่สุด นอกจากนี้แล้ว พนักงานส่วนหนึ่งได้ให้

ความสำคัญเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีภายในบริษัท เช่น ควรมีสวนหย่อมพักผ่อน
หลายๆ จุด โดยอาจจัดเป็นพื้นที่สีเขียวเพื่อให้พนักงานผ่อนคลาย หรือควรมีการปลูกต้นไม้มากขึ้น
โดยเฉพาะการปลูกต้นไม้ด้านข้างของบริษัทตลอดทางเดินเท้าเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศและ
ทัศนียภาพที่ดีภายในบริษัท ด้วยเหตุนี้ การเสริมสร้างสุขภาพกายและจิตที่ดี มีบรรยากาศในการ
ทำงาน อาจเป็นส่วนหนึ่งส่งผลทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม
ภายในบริษัทเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงหรือศึกษาเพิ่มเติม ดังนี้

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม
ระหว่างบริษัทประเทศไทยกับบริษัทประเทศญี่ปุ่น
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมระดับ
ผู้บริหารกับระดับพนักงาน
3. ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการ
สิ่งแวดล้อม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรมควบคุมมลพิษ. รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดเหรียญบุญการพิมพ์ (1988), 2552.
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. แผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550-2554. กรุงเทพฯ : สุตรไฟศาล, 2550.
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2551.
- กรมส่งเสริมคุณภาพและสิ่งแวดล้อม. กองส่งเสริมและเผยแพร่. ความรู้สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : กองส่งเสริมและเผยแพร่ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2546.
- กุลธิดา ธรรมรัตน์. "ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก." วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2548.
- เกษม จันทร์แก้ว. วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540.
- _____. วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544.
- _____. การจัดการสิ่งแวดล้อมแบบผสมผสาน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2545.
- กอบกาญจน์ สุริยสัตย์ วัฒนวรานุกร. บันทึกดีๆแห่งชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2552.
- จักรพันธ์ ปัญญาสุวรรณ. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2545.
- เจริญ ภัสระ. "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานภาครัฐ."
วารสารสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย 12 (พฤษภาคม 2540) : 1, 3.

ฉันทมน ทองศิริ และรุ่งริษา ขลิบเงิน. “การเขียนอ้างอิงและบรรณานุกรม” เอกสารประกอบการ
อบรมการเขียนเอกสารอ้างอิงบรรณานุกรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ม.ป.ท., ม.ป.ป. (อัดสำเนา)

ชัยพล ทรงสุนทรวงศ์. มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

ชัยวรรณ สมศรีรัตน์. “การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของพนักงานเชิงอภิมุขในการจัดการ
สิ่งแวดล้อมของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์
ศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548.

ญาณิศา ถนอมบุญ. “การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมตาม ISO 14001 : กรณีศึกษา
พนักงานบริษัท โรม อพอลโล อีเล็คโทรนิคส์ (ประเทศไทย) จำกัด.” วิทยานิพนธ์สังคม
สงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547.

ณพวรรณธรรม์ เสมสันต์. “บทบาทของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนในการส่งเสริมกระบวนการมีส่วน
ร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์สังคม
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2550.

ณิชทรัพย์เพิ่มทองอินทร์. “สิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการจัดการสภาพแวดล้อมบริเวณตลาดน้ำวัด
ลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2550.

ทวิชพงศ์ สายัณห์. “การศึกษานโยบายและการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานเหมืองแร่หินปูนใน
มาตรการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม กลุ่มหน้าพระลาน จังหวัดสระบุรี.” วิทยานิพนธ์
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.

นิตยา กอบนิลพรรณ. “สภาพและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ
โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ ลำานารายณ์.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.

บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด. Company Profile [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 4 กันยายน 2552
เข้าถึงจาก <http://ttei.toshiba.co.th/company.html>

_____. Environmental Activities [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 12 กันยายน 2552
เข้าถึงจาก <http://ttei.toshiba.co.th/envi.html>

_____. History [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 4 กันยายน 2552
เข้าถึงจาก <http://ttei.toshiba.co.th/history.html>

บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด. The Toshiba Commitment [ออนไลน์].

เข้าถึงเมื่อ 4 กันยายน 2552 เข้าถึงจาก <http://ttei.toshiba.co.th/vision.html>

_____ . TTEI's Environmental Policy [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 12 กันยายน 2552

เข้าถึงจาก <http://ttei.toshiba.co.th/easter/default.htm>

ประเทือง วงษ์แจ้ง. “การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขในการส่งเสริมสุขภาพประชาชน เรื่องโรคความดันโลหิต : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี.”

วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541.

ประนอม ยังศิริ. “บทบาทการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการจัดการ

การศึกษาของโรงเรียนเอกชน.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545.

ประเวศ วะสี. การปกครองท้องถิ่นที่ประชาสังคมมีส่วนร่วม: ข้อเสนอต่อศูนย์ศึกษาและพัฒนาการปกครองท้องถิ่นและมูลนิธิส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2541.

พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2553 เข้าถึงจาก

<http://www.deqp.go.th/regulation/pdf/factory/l2711.pdf>

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2553 เข้าถึงจาก

http://infofile.pcd.go.th/law/1_NEQA1992.pdf?CFID=1719889&CFTOKEN=58561457

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ :

สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2540.

พัชรี นิวัฒน์เจริญชัยกุล. “การมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมของพนักงานบริษัทเทเลคอมเอเชีย

คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) และบริษัทในเครือ.” วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร

มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.

มนัส สุวรรณ. การจัดการสิ่งแวดล้อม : หลักการและแนวคิด. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2549.

มหาวิทยาลัยศิลปากร. บัณฑิตวิทยาลัย. คู่มือการพิมพ์วิทยานิพนธ์ พ.ศ.2543. ม.ป.ท., ม.ป.ป.

- ราม ทิพย์รส. “การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม : ศึกษาเฉพาะกรณี บริษัท เอ็นอีซี โทคิน อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.
- รสมารินทร์ อรุณทัยพัฒน์. “มาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 : 2004” เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 761 513 การจัดการคุณภาพ สาขาการจัดการภาครัฐ และเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ม.ป.ท., ม.ป.ป. (อัดสำเนา)
- ราตรี ภาวรา. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดทิพย์วิสุทธิ์, 2543.
- วีเรืองรอง รัตนวิไลสกุล. มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2542.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. กรุงเทพฯ : พิรภาส, ม.ป.ป.
- วินัย วีระพัฒนานนท์. สิ่งแวดล้อมและการพัฒนา : ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาและแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน. นครปฐม : สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน, 2541.
- วิวัฒน์ศิริ ศักดิ์วิโรจน์. “การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาแม่น้ำแม่กลอง จังหวัดราชบุรี.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547.
- วิไลพร สมบูรณ์ชัย. “การมีส่วนร่วมของผู้นำอาสาสมัครพัฒนาชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดลำปาง.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534.
- วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ. การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2548.
- ศิริลักษณ์ จันโกคา. “การมีส่วนร่วมของพนักงานบริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ต่อการนำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 มาใช้พัฒนาองค์กร.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร, 2548.
- สยาม อรุณศรีมรกต. ความรู้เบื้องต้นและข้อกำหนดมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 : 2004. นครปฐม : คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2549.
- สวัสดิ์ โนนสูง. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮาส์, 2537.

สายทิพย์ สุคติพันธ์. ปัญหาผู้นำกับการกำหนดนโยบายแห่งชาติ.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.

สุมา สามเพชรเจริญ. "การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลนครปฐม." วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 29 สิงหาคม 2552 เข้าถึงจาก <http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p10/plan10/book/สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาฯ%20ฉบับที่%2010.pdf>

ภาษาต่างประเทศ

Cohen, John M. and Uphoff, Norman T. Rural Development Participation: Concepts and Measure for Project Design Implementation and Evaluation. New York : The Rural Development Committee Center for International Studies Cornell University, 1977.

Erwin, William. Participation Management: Concept, Theory and Implementation. Atlanta Ga : Georgia State University, 1976.

Jolly V. The Bangkok Solid Waste Management Study in Thailand. Inter Report, Bangkok Thailand, 1978.

Lisk, Franklyn. Popular Participation in Planning for Basic Needs: Concepts, Methods, and Practices. Hants : Gower, 1985.

Winslow, J.H. and G. Gubby. The Land is Our Life. Published by Office of Environment, Port Moresby, Papua New Guinea, 1976.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมของ
บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด

เรียน พนักงานบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้ ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อการศึกษางานวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเก็บข้อมูลประกอบการวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการภาครัฐและเอกชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของพนักงานบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน รายได้ ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน การรับข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรม เนื้อหาการฝึกอบรม และการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด โดยมีการวัดระดับการมีส่วนร่วม 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด เป็นลักษณะคำถามแบบให้เลือกตอบในแต่ละข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวมต่อไป

ทั้งนี้ ขอความกรุณาทุกท่านตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนทุกข้อตามความเป็นจริง หรือตามความคิดเห็นของท่าน และข้อมูลแบบสอบถามทั้งหมด 3 ส่วนนี้ผู้วิจัยขอรับรองว่าจะเก็บเป็นความลับ ไม่มีผลกระทบใดๆต่อท่านและองค์กรของท่าน นอกจากนี้ใช้เพื่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

รมณีย์ บุญวานิช

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการจัดการภาครัฐและเอกชน

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสอบถาม

เรื่อง การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมของ
บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ให้ตรงกับคุณสมบัติของท่านมากที่สุด

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของพนักงานบริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด

1. เพศ

1.) ชาย

2.) หญิง

2. อายุ

1.) ต่ำกว่า 20 ปี

4.) 41 – 50 ปี

2.) 21 – 30 ปี

5.) มากกว่า 50 ปีขึ้นไป

3.) 31 – 40 ปี

3. ระดับการศึกษา

1.) ไม่ได้ศึกษา

4.) ปวช./ปวส./อนุปริญญา

2.) ประถมศึกษา

5.) ปริญญาตรี

3.) มัธยมศึกษา

6.) ปริญญาโท หรือ สูงกว่า

4. ตำแหน่งงาน/กลุ่มระดับพนักงาน

1.) Staff (พนักงานสำนักงาน)

1.1) Supervisor

1.2) Engineer

1.3) Staff

1.4) Foreman

2.) Tech (พนักงานช่าง)

2.1) Tech V5

2.2) Tech V3

3.) Worker (พนักงานทั่วไป)

3.1) Skill

3.2) Semi-skill

3.3) Worker

5. รายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน)

- 1.) ต่ำกว่า 8,000 บาท
 2.) 8,001 – 12,000 บาท
 3.) 12,001 – 16,000 บาท
 4.) 16,001 – 20,000 บาท
 5.) 20,001 – 24,000 บาท
 6.) ตั้งแต่ 24,001 บาท ขึ้นไป

6. ระยะเวลาปฏิบัติงาน/ประสบการณ์ทำงาน

- 1.) ต่ำกว่า 1 ปี
 2.) 1 – 5 ปี
 3.) 6 – 10 ปี
 4.) 11 – 15 ปี
 5.) 16 – 20 ปี
 6.) ตั้งแต่ 21 ปี ขึ้นไป

7. การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัทของท่าน

(เลือกข้อที่พบมากที่สุด)

- 1.) การพูดคุย/สนทนา
 2.) เสียงตามสาย
 3.) โปสเตอร์/ป้ายประกาศ/บอร์ดประชาสัมพันธ์
 4.) แผ่นพับ/ใบปลิว
 5.) วารสาร/นิตยสาร/หนังสือพิมพ์

8. การฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัทของท่าน (เฉลี่ยต่อปี)

- 1.) ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม
 2.) เคยเข้ารับการฝึกอบรม 1 ครั้ง
 3.) เคยเข้ารับการฝึกอบรม 2 – 3 ครั้ง
 4.) เคยเข้ารับการฝึกอบรม 4 – 5 ครั้ง
 5.) เคยเข้ารับการฝึกอบรม มากกว่า 5 ครั้ง

9. เนื้อหาการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัทของท่าน

(เลือกข้อที่ท่านสนใจอยากเข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุด)

- 1.) ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม
 2.) กฎหมายสิ่งแวดล้อม
 3.) การจัดการสิ่งแวดล้อมทั่วไป เช่น น้ำ อากาศ เสียง ขยะ พลังงาน ฯลฯ
 4.) การสร้างจิตสำนึก/การรณรงค์/การอนุรักษ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
 5.) อื่นๆ.....

10. การแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในบริษัทของท่าน

(เลือกข้อที่พบมากที่สุด)

- 1.) มลพิษทางน้ำ 2.) มลพิษทางอากาศ 3.) มลพิษทางเสียง 4.) พลังงานไฟฟ้า
 5.) ขยะมลพิษ/สารเคมี/กากอุตสาหกรรม

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างแต่ละข้อแบบสอบถามให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพียงข้อละ 1 ช่อง

ส่วนที่ 2 : ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัทไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด

รายละเอียดการให้คะแนนเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของพนักงาน

1	น้อยที่สุด
2	น้อย
3	ปานกลาง
4	มาก
5	มากที่สุด

ลักษณะการมีส่วนร่วมของพนักงาน	ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงาน				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
<u>ด้านการร่วมคิดร่วมวางแผน</u>					
1. ท่านเคยร่วมให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์และจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท					
2. ท่านเคยมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท					
3. ท่านเคยร่วมวางแผนการปฏิบัติงานและการปรับปรุงการจัดการสิ่งแวดล้อมตามเป้าหมายและนโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัท					
4. ท่านเคยมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่างๆเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีของบริษัท					
5. ท่านเคยเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอและศึกษาปัญหาในการจัดการสิ่งแวดล้อมบริษัท					

ลักษณะการมีส่วนร่วมของพนักงาน	ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงาน				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
6. ท่านเคยมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างหัวหน้างานหรือเพื่อนร่วมงานเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของบริษัท					
7. ท่านเคยให้ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและวิธีการจัดการสิ่งแวดล้อมบริษัท					
8. ท่านเคยเป็นตัวแทนในการเข้าร่วมการดำเนินกิจกรรมสิ่งแวดล้อมตามนโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัท					
ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ 9. ท่านเคยให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท					
10. ท่านได้รับการฝึกอบรมหรือได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมจากบริษัท หัวหน้างาน หรือเพื่อนร่วมงาน					
11. ท่านเคยเข้าร่วมรณรงค์และใช้ทรัพยากรภายในบริษัท เช่น น้ำ ไฟฟ้า อย่างประหยัด					
12. ท่านเคยร่วมช่วยปลูกต้นไม้และปรับปรุงสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปภายในบริษัท					
13. ท่านมีส่วนร่วมช่วยดูแลรักษาความสะอาดภายในบริษัท					
14. ท่านแยกประเภทขยะก่อนนำไปทิ้งและทิ้งขยะตามประเภทถังขยะของบริษัท					
15. ท่านร่วมบริจาคเงินหรือออกแรงกายเพื่อช่วยส่งเสริมสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท					

ลักษณะการมีส่วนร่วมของพนักงาน	ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงาน				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
16. ท่านมีส่วนร่วมติดตามอ่านข่าว สิ่งแวดล้อมจาก ไปสเตอร์ ป้ายประกาศ บอร์ดประชาสัมพันธ์ สื่ออินเทอร์เน็ต ฯลฯ					
<u>ด้านการ่วมปันผลประโยชน์</u> 17. ท่านมีความรู้มากขึ้นจากการเข้าร่วม กิจกรรม การเข้ารับการฝึกอบรม หรือการ ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการ สิ่งแวดล้อม					
18. ท่านเคยนำความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่ให้ ความรู้แก่ครอบครัวหรือบุคคลอื่นในการ จัดการสิ่งแวดล้อมไปปรับประยุกต์ใช้ใน ชีวิต ปัจจุบัน					
19. ท่านมีโอกาสรู้จักเพื่อนร่วมงานอื่นภายใน บริษัทมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรม การ เข้ารับการฝึกอบรม หรือการดำเนินกิจกรรม เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม					
20. ท่านมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรม การเข้ารับ การฝึกอบรม หรือการดำเนินกิจกรรม เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม					
21. ท่านมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีขึ้นจาก การร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินกิจกรรม การจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท					
22. ท่านรู้สึกภาคภูมิใจและรู้สึกว่าตนเอง ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคล ชุมชน และ สังคมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท					

ลักษณะการมีส่วนร่วมของพนักงาน	ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงาน				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
23. ท่านเคยมีส่วนปลูกฝังหรือปลูกจิตสำนึกแก่ครอบครัวหรือบุคคลอื่น ๆ ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม					
24. ท่านเคยชักชวนเพื่อนร่วมงานหรือบุคคลอื่นให้เห็นประโยชน์ในการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของบริษัท					
<u>ด้านการร่วมติดตามประเมินผล</u> 25. ท่านเคยนำอุปสรรคปัญหาที่พบเห็นของการดำเนินกิจกรรมสิ่งแวดล้อมภายในบริษัทมารายงานชี้แจงต่อหัวหน้างานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่สิ่งแวดล้อมรับทราบ					
26. ท่านเคยร่วมพูดคุยและให้ความสนใจเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท					
27. ท่านเคยร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลสำเร็จของกิจกรรมวันสิ่งแวดล้อมของบริษัท					
28. ท่านเคยได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบในการประเมินผลของการดำเนินกิจกรรมสิ่งแวดล้อมของบริษัท					
29. ท่านเคยร่วมเสนอแนวทางปรับปรุงแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท					
30. ท่านเคยร่วมติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท					

ภาคผนวก ข

หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร โทร. 0 3425 9031

ที่ / 2553

วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์

ด้วย นางสาวรมณี บุญวานิช นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาการจัดการ
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน กำลัง
ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง "การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัทไทยโตชิบา
อุตสาหกรรม จำกัด" มีความประสงค์จะขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือ
วิจัย เพื่อประกอบการทำการค้นคว้าอิสระ ในกรณีนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็น
ผู้ตรวจเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสพชัย พงษ์พันธ์)

รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะวิทยาการจัดการ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร โทร. 0 3425 9031

ที่ / 2553

วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดาวลอย กาญจนมณีเสถียร

ด้วย นางสาวรมณีย์ บุญวานิช นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาการจัดการ
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน กำลัง
ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง "การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัทไทยโตชิบา
อุตสาหกรรม จำกัด" มีความประสงค์จะขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือ
วิจัย เพื่อประกอบการทำการค้นคว้าอิสระ ในกรณีนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็น
ผู้ตรวจเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสพชัย พงษ์นนท์)

รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะวิทยาการจัดการ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร โทร. 0 3425 9031

ที่ / 2553

วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร. สวรรยา ชื่อเลื่อม

ด้วย นางสาวรมณีย์ บุญวานิช นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาการจัดการ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน กำลังทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง "การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัทไทยโตชิบา อุตสาหกรรม จำกัด" มีความประสงค์จะขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อประกอบการทำการค้นคว้าอิสระ ในกรณีนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสพชัย พสุนนท์)

รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะวิทยาการจัดการ

ภาคผนวก ค
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Statistics for	Mean	Variance	N of Std Dev	Variables
SCALE	93.6567	484.0465	22.0011	32

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
V1	90.9672	453.1037	.6780	.9618
V2	91.3433	454.5854	.6631	.9619
V3	91.1701	450.6746	.7081	.9616
V4	90.7582	449.3994	.7488	.9613
V5	91.4269	452.0837	.6690	.9619
V6	90.8060	451.1868	.7179	.9615
V7	91.1582	450.9180	.7404	.9614
V8	91.5701	453.9644	.6382	.9621
V9	90.5970	448.4150	.7402	.9614
V10	90.5343	452.1298	.6747	.9618
V11	90.2746	453.6309	.5829	.9626
V12	90.8597	449.2168	.6303	.9623
V13	89.9313	459.5013	.6008	.9623
V14	89.6269	468.3723	.3937	.9634
V15	90.2955	461.4543	.4829	.9631
V16	90.3731	461.1867	.5850	.9624
V17	90.5104	455.3464	.7001	.9617
V18	90.4209	460.1547	.6028	.9623
V19	90.5552	453.6429	.6665	.9619
V20	90.1134	456.4302	.6561	.9619
V21	90.2537	461.5911	.6182	.9622
V22	90.1075	461.5333	.5919	.9623
V23	90.2627	462.7931	.5439	.9626
V24	90.5582	452.6785	.7428	.9614
V25	90.9313	453.9803	.7188	.9616
V26	90.9761	453.1012	.7210	.9615
V27	91.0567	453.7483	.7225	.9615
V28	91.4418	453.2593	.6776	.9618
V29	91.1910	449.3347	.7626	.9612
V30	91.1701	451.7584	.7096	.9616
V31	91.0030	454.3443	.6692	.9618
V32	91.1134	450.3164	.7032	.9616

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 335.0

N of Items = 32

Alpha = .9631

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษา

ที่ ศธ 0520.303/

0347

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
1 ม.3 ต.สามพระยา อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี 76120

|| กุมภาพันธ์ 2553

เรื่อง ขออนุญาตขอความช่วยเหลือข้อมูลเพื่อการศึกษา

เรียน กรรมการผู้จัดการ บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด

ด้วยคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้เปิดสอนรายวิชา 761 560 การค้นคว้าอิสระ (Independent Studies) ให้แก่นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ ภาครัฐและภาคเอกชน โดยมุ่งเน้นการทำวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการ การบริหาร หรือการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งนี้ เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีความรู้ด้านการบริหารจัดการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

ในการนี้ คณะฯ จึงใคร่ขอความช่วยเหลืออนุญาตให้ นางสาวรมณีย์ บุญวานิช รหัสประจำตัวนักศึกษา 51601783 เข้าสอบถามข้อมูลเพื่อนำข้อมูลมาประกอบในการวิจัย เรื่อง "การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโตชิบาอุตสาหกรรม จำกัด" โดยมีระยะเวลาตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2553 ทั้งนี้ สำหรับรายละเอียดต่างๆ คณะฯ ใคร่ขออนุญาตให้ นางสาวรมณีย์ บุญวานิช หมายเลขโทรศัพท์ 089 - 6826464 เป็นผู้ติดต่อประสานงานโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ทั้งนี้ คณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสิทธิ์ พงษ์นนท์)

รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะวิทยาการจัดการ

คณะวิทยาการจัดการ

โทร.032-594043-50 ต่อ 1145

โทรสาร 032-594027

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล นางสาวรมณี บุญวานิช
วัน-เดือน-ปีเกิด 23 กรกฎาคม 2528

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2532-2540 สำเร็จการศึกษาระดับอนุบาลศึกษา-ประถมศึกษา
โรงเรียนอรุณประดิษฐ์ จังหวัดเพชรบุรี

พ.ศ. 2541-2546 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนราชินี
กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2547-2550 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต
คณะศิลปศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2550 ศึกษาต่อระดับปริญญาโท
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร